НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки

ПРОЕКТ

ПРОЕКТ

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Ю. СВИРИДЕНКО

“ ” 2026 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є:**

І. Затвердити Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки, що додається.

ІІ. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування та вводиться в дію в день набрання чинності Державною антикорупційною програмою з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки” від 20 червня 2022 року № 2322-IX (Відомості Верховної Ради України, 2022 р., № 56, ст. 3272), крім пункту 3 розділу ІІ цього Закону.

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

1) затвердити Державну антикорупційну програму з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки;

2) передбачати у проектах законів України про Державний бюджет України на 2027 та наступні роки видатки, пов’язані з реалізацією положень цього Закону.

Голова
Верховної Ради України

З М І С Т
Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки

ПРЕАМБУЛА.....1

РОЗДІЛ І.
ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

1.1. Забезпечення формування, координація виконання, моніторинг та оцінка ефективності державної антикорупційної політики.....7
1.2. Антикорупційна освіта, просвітницька робота та інформаційна політика.....11
1.3. Антикорупційні програми, уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції, доброчесність у приватному секторі.....12
1.4. Стратегічний аналіз корупційних ризиків у пріоритетних сферах, антикорупційна експертиза проектів та чинних нормативно-правових актів.....14
1.5. Конфлікт інтересів, пов'язані з ним правила, заборони та обмеження, лобіювання.....15
1.6. Фінансовий контроль суб'єктів декларування.....20
1.7. Захист викривачів.....22
1.8. Законність і прозорість політичних фінансів.....25
1.9. Протидія корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням.....26
1.10. Незалежність, інституційна стійкість та ефективність антикорупційних інституцій.....31

РОЗДІЛ ІІ.
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
У ПРІОРИТЕТНИХ СФЕРАХ

2.1. Судоустрій і статус суддів.....37
2.2. Прокуратура, правопорядок і протидія кримінальним правопорушенням.....40
2.3. Адвокатура та правнича допомога.....44
2.4. Оборона.....46
2.5. Будівництво.....50
2.6. Відновлення.....61
2.7. Енергетика.....63
2.8. Публічні закупівлі.....65
2.9. Державне регулювання та контроль у сфері економіки.....67

2.10. Оподаткування.....**73**
2.11. Митна справа.....**77**
2.12. Надрокористування.....**81**
2.13. Земельна сфера.....**83**
2.14. Аграрна сфера.....**86**
2.15. Охорона здоров'я.....**88**
2.16. Освіта та наука.....**90**

РОЗДІЛ ІІІ. МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

3.1. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки.....**93**
3.2. Координація реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....**94**
3.3. Моніторинг реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....**96**
3.4. Оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....**97**
3.5. Строк та завершення реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....
3.6. Обсяги та джерела фінансування Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....**100**
3.7. Перегляд та внесення змін до Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.....**100**

*****

ЗАТВЕРДЖЕНО
Законом України
від _____ 2026 року № ____

АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ на 2026–2030 роки

Преамбула

Революція Гідності 2013–2014 років не лише стала яскравим підтвердженням європейської ідентичності Українського народу, остаточно визначила незворотність європейського та євроатлантичного курсу нашої держави, посприяла розвитку та зміцненню України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, в якій панують принципи демократії та верховенства права, а й стала потужним поштовхом для створення ефективної системи запобігання та протидії корупції.

Надійним фундаментом для розбудови принципово нової системи запобігання та протидії корупції в Україні стало українське законодавство, яке у 2014–2015 роках було приведене у відповідність до ключових міжнародних стандартів та актів законодавства Європейського Союзу в цій сфері, що своєю чергою обумовило впровадження в Україні сучасного західноєвропейського підходу до мінімізації корупції, який полягає у збалансованому поєднанні системи заходів щодо запобігання корупції, розбудови належного урядування та доброчесної публічної служби із заходами щодо виявлення корупційних правопорушень і притягнення винних осіб до юридичної відповідальності.

Належні законодавчі підвалини та рішуче прагнення до змін обумовили створення у 2015–2019 роках системи нових антикорупційних інституцій, зосереджених передусім на запобіганні та протидії високопосадовій корупції (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд), які вже протягом тривалого періоду часу демонструють високу ефективність, незалежність та інституційну стійкість.

Паралельно зі створенням системи нових антикорупційних інституцій, зосереджених насамперед на високопосадовій корупції, активно велася та продовжує вестися постійна робота з удосконалення функціонування та підвищення ефективності загальної системи органів досудового розслідування (йдеться передусім про органи Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України та Державне бюро розслідувань), прокуратури та суду, які посідають центральне місце у системі протидії корупції в Україні, адже саме на

них припадає левова частка (95–97 відсотків) усіх кримінальних корупційних правопорушень, що вчиняються на території України.

У 2020–2025 роках Україні вдалося суттєво прискорити якісний перехід від антикорупційної політики, що більше зосереджувалася на заходах кримінальної юстиції та ситуативних рішеннях у питаннях запобігання корупції, до сучасної, комплексної, системної, збалансованої, поступальної та проактивної антикорупційної політики, що базується на достовірних даних і зосереджується на вирішенні тих проблем, успішне вирішення яких здатне забезпечити максимальний антикорупційний ефект.

Провідну роль у цьому процесі відіграла Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України, які забезпечили розробку та затвердження Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на період до кінця 2025 року, запровадивши при цьому концептуально новий підхід до формування загальнодержавної антикорупційної політики. Новизна цього концептуального підходу полягає у тому, що задля досягнення максимального антикорупційного ефекту держава, розробляючи загальнодержавні стратегічні документи, відтепер фокусується не лише на розбудові наскрізних елементів запобігання та протидії корупції, а й забезпечує впровадження ключових галузевих реформ, похідним і сталим наслідком яких стане суттєве зниження корупції.

Важливим етапом у розбудові ефективної системи запобігання та протидії корупції стало впровадження Національним агентством з питань запобігання корупції сучасних підходів до координації, моніторингу та оцінки ефективності реалізації антикорупційної політики, а також розробка та впровадження новітньої Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики, яку наприкінці 2025 року Організація економічного співробітництва та розвитку визнала передовою європейською практикою.

Усі ці та низка інших зусиль (передусім у впровадженні галузевих реформ) призвели не лише до поступового та сталого зниження рівня корупції в Україні, а й до підвищення рівня прозорості та доброчесності у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Згідно з даними регулярних соціологічних досліджень протягом 2007–2024 років масштаб поширення корупційного досвіду серед населення, що проживає на території України, скоротився більше ніж утричі (2007 рік – 67; 2018 рік – 41,5; 2024 рік – 18,7 відсотка).

Суттєве зниження загального корупційного досвіду населення значною мірою пов’язане з відчутним скороченням його показників у сферах, з якими населення взаємодіє найчастіше. Зокрема, упродовж 2015–2024 років суттєво зменшилася частка населення, яка стикалася з корупцією у сфері медичних послуг (із 76 до 28 відсотків), шкільної освіти (із 67 до 19 відсотків) та у взаємодії з представниками Національної поліції України (із 62 до 31 відсотка).

Позитивні зрушення простежуються й у стратегічно важливих сферах, що безпосередньо пов’язані із захистом прав власності та доступом до правосуддя. Зокрема, упродовж 2015–2024 років показник корупційного досвіду громадян зменшився у сфері приватизації, володіння та користування землею (із 50 до 34

відсотків), реєстрації та приватизації об’єктів нерухомості (із 49 до 34 відсотків), а також у сфері правосуддя (із 48 до 25 відсотків).

Особливо показовим є скорочення корупційного досвіду в сфері надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг, у тому числі й упродовж 2021–2024 років (з 11 до 4 відсотків).

Соціологічні дослідження також фіксують постійне зростання морально-етичної зрілості суспільства (усвідомлення руйнівних наслідків корупції, підвищення нетерпимості до цього явища, активна участь у його подоланні тощо). Важливим свідченням цього поступу є постійне та суттєве збільшення частки населення, що повідомляє компетентні органи про відомі їй факти корупції (лише у 2020–2024 роках серед населення цей показник зріс утричі – із 3,3 до 9,7 відсотка).

Прогрес України у запобіганні та протидії корупції чітко підтверджується позитивною динамікою ключових показників України в міжнародних рейтингах та індексах, які застосовуються для аналізу загальних тенденцій ситуації з корупцією у країнах світу.

За Індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, Transparency International), що є одним із найуживаніших у міжнародному співтоваристві інструментів оцінки успішності антикорупційної політики, показник України за останнє десятиліття зріс на 9 балів і у 2024 році становив 35 балів, що відповідає середньому рівню для регіону Східної Європи та Центральної Азії. При цьому динаміка України є однією з найкращих у регіоні та співмірна з прогресом країн-кандидатів до ЄС, зокрема Молдови (+8 балів) та Албанії (+9 балів), хоча показник Індексу сприйняття корупції для України поки що нижчий (35 балів проти 43 і 42 балів відповідно).

Позитивна динаміка в оцінюванні стану протидії корупції в Україні також підтверджується результатами авторитетного дослідження Світового банку «Світові індикатори управління» (Worldwide Governance Indicators). За одним з вимірів цього дослідження – Індикатором контролю за корупцією (Control of Corruption Indicator, World Bank) – показник України (абсолютний бал) у 2014–2024 роках суттєво зріс із 26,2 до 34,2 бала.

Антикорупційний поступ став однією з передумов поступового покращення ситуації в економіці, адже корупція традиційно виступає одним із головних бар’єрів економічної свободи та добробуту суспільства. Саме тому за Індексом економічної свободи Україна у 2014–2022 роках продемонструвала доволі виразний прогрес – із 49,3 до 54,1 бала.

Відображення цього поступу простежується й у галузевих вимірах економічного середовища, де зниження корупційних практик безпосередньо сприяє поліпшенню умов для розвитку бізнесу в Україні. За даними досліджень Європейської Бізнес Асоціації, спостерігається позитивна динаміка індексних показників у сферах митної справи та судочинства. Зокрема, інтегральне значення «Митного індексу» у 2017–2024 роках зросло із 2,5 до 3,4, а «Судового індексу» у 2014–2025 роках – із 2,21 до 2,75. Поліпшення цих показників значною мірою пов’язане зі зменшенням рівня корупції, адже для митниці він є

компонентом індексу, а для сфери правосуддя – визначається через оцінку довіри та неупередженості судів.

Ефективність державної антикорупційної політики підтверджується й загальними статистичними даними щодо здійснення досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень цієї категорії. Зокрема, кількість засуджених осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили у 2018–2024 роках за корупційні кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368–369-2 Кримінального кодексу України, зросла у 2,6 раза (із 610 у 2018 році до 1599 у 2024 році), що свідчить про посилення боротьби з корупцією та підвищення результативності правозастосування всієї системи протидії корупції.

Особливо показовим є стабільне підвищення ефективності Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Вищого антикорупційного суду в забезпеченні виявлення та притягнення до кримінальної відповідальності високопосадовців за вчинення корупційних правопорушень (засуджено осіб: у 2020 році – 5; у 2021 році – 24, у 2022 році – 26, у 2023 році – 51, а у 2024 році – 59). Загалом за період 2020–2024 років набрали законної сили обвинувальні вироки щодо 165 осіб, що свідчить про постійне підвищення рівня невідворотності кримінальної відповідальності високопосадовців в Україні за вчинені правопорушення.

Упродовж 2019–2024 років Вищий антикорупційний суд засудив 66 високопосадовців до відбування покарання у виді позбавлення волі, що становить 40 відсотків від усіх притягнутих ним осіб до відповідальності (у місцевих загальних судах цей показник за відповідний період становив 2,5 відсотка). При цьому більшості цих засуджених суд призначив покарання у виді позбавлення волі строком понад п’ять років.

Яскравим свідченням незалежності, ефективності та інституційної стійкості Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Вищого антикорупційного суду є те, що до числа осіб, щодо яких протягом останніх років було винесено обвинувальні вироки, належать народні депутати України, міністри та заступники міністрів, судді, прокурори та інші високопосадовці.

Антикорупційний поступ України отримав високу оцінку й збоку міжнародних моніторингових місій. Зокрема, за результатами 5-го раунду оцінки України в межах Стамбульського плану дій Організації економічного співробітництва та розвитку, завершеного у 2025 році, Україна продемонструвала відчутний прогрес у більшості ключових сфер.

Особливого успіху Україні вдалося досягнути за сферами оцінки «Антикорупційна політика» (91,9 бала), «Захист викривачів» (90,2 бала), «Антикорупційні інституції» (92,7 бала) та «Конфлікт інтересів і декларування активів» (78,3 бала), що є свідченням системності та результативності реформ у сфері запобігання і протидії корупції.

Оцінка антикорупційної політики в межах Огляду з питань доброчесності та боротьби з корупцією в Україні (2025 рік) зафіксувала той факт, що в цій сфері показники України є цілком співмірними із середніми показниками країн

Європейського Союзу та інших країн-членів Організації економічного співробітництва та розвитку.

Із наведеного вище випливає, що Україна – це країна, яка:

привела своє законодавство у відповідність до ключових міжнародних стандартів та актів законодавства Європейського Союзу в цій сфері;

впровадила систему, яка забезпечує збалансоване поєднання інститутів запобігання корупції із заходами щодо притягнення винних осіб до юридичної відповідальності;

розбудувала та забезпечила високу ефективність антикорупційних інституцій, зосереджених на запобіганні та протидії високопосадовій корупції;

веде активну роботу з удосконалення функціонування та підвищення ефективності органів досудового розслідування, прокуратури та суду;

впровадила сучасну, комплексну, збалансовану, поступальну та проактивну антикорупційну політику, що базується на достовірних даних;

втілила в життя найсучасніші підходи до координації, моніторингу та оцінки ефективності реалізації загальнодержавної антикорупційної політики;

успішно реалізувала та продовжує реалізовувати низку галузевих реформ, що сприяють мінімізації корупції у них;

демонструє стійке стабільне зниження рівня корупції вже протягом другого десятиліття.

Україна довела, що вона є сучасною європейською країною, в якій рівень дотримання принципів демократії, верховенства права та належного урядування покращується з кожним роком, яка створила та забезпечила функціонування ефективної системи запобігання і протидії корупції та рішуче, безкомпромісно й успішно бореться з корупцією.

Попри це, як засвідчують численні опитування, корупція в Україні й досі визнається однією з найважливіших проблем суспільства та перешкод для подальшого зростання української економіки (зокрема її лібералізації, розбудови конкурентного середовища та залучення інвестицій). Корупція залишається однією з перешкод у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України. Вона суттєво знижує оборонні можливості нашої держави, а також є ключовим ризиком у реалізації післявоєнної відбудови.

Саме тому Україні необхідно й надалі впроваджувати комплексну, збалансовану, поступальну та проактивну антикорупційну політику шляхом ухвалення та належної реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки.

Мета цієї Антикорупційної стратегії – суттєве зниження рівня корупції в Україні, утвердження та розвиток принципів демократії, верховенства права та належного врядування, забезпечення економічного і соціального розвитку, а також сприяння набуттю Україною повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Задля досягнення зазначеної мети у цій Антикорупційній стратегії застосовується концептуальний підхід, який полягає в одночасному забезпеченні реалізації двох стратегічно важливих завдань:

1) забезпечення високої ефективності та постійного розвитку загальної системи запобігання та протидії корупції;

2) мінімізація корупції у найбільш уражених корупцією та стратегічно важливих сферах, насамперед шляхом проведення системних галузевих реформ, які відповідають актам законодавства Європейського Союзу та впроваджують найкращі світові практики.

РОЗДІЛ І.
ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

1.1. Забезпечення формування, координація виконання, моніторинг та оцінка ефективності державної антикорупційної політики

Проблема 1.1.1.

Рішення ключових суб'єктів у сфері загальнодержавної антикорупційної політики не завжди ґрунтуються на результатах комплексного аналізу повних та об'єктивних даних, що нерідко призводить до ухвалення недостатньо обґрунтованих рішень та нераціонального використання державних ресурсів.

Очікувані стратегічні результати:

1.1.1.1. Забезпечено збір, узагальнення та візуалізацію загальнодержавної статистичної інформації (зокрема статистичної інформації, визначеної частиною другою статті 18-3 Закону України «Про запобігання корупції»), яка комплексно та об'єктивно розкриває ключові показники діяльності держави у питаннях запобігання та протидії корупції в Україні.

1.1.1.2. Забезпечено збір, узагальнення та візуалізацію інформації щодо сприйняття корупції та її реальної поширеності, рівня ураженості корупцією окремих сфер, а також найбільш поширених корупційних практик у них, отриманої завдяки використанню різних соціологічних методів дослідження.

1.1.1.3. Забезпечено збір, систематизацію та оприлюднення на офіційному вебсайті Національного агентства з питань запобігання корупції (у зручному для пошуку, фільтрації та опрацювання форматі) ключового масиву актуальних комплексних аналітичних досліджень (монографії, дисертації, підручники, збірки праць тощо) і наукової періодики з питань запобігання та протидії корупції.

1.1.1.4. Здійснюється постійний моніторинг стану та динаміки виконання Україною міжнародних зобов'язань у сфері запобігання та протидії корупції, відповідності антикорупційного законодавства України актам законодавства Європейського Союзу, а також стану реалізації рекомендацій, наданих Україні міжнародними інституціями.

1.1.1.5. Вивчення стану впровадження ключових загальнодержавних стратегічних і планових документів (за винятком Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми), в яких містяться ініціативи, спрямовані на запобігання та/або протидію корупції, здійснюється на регулярній основі.

1.1.1.6. Забезпечено формування та періодичне оновлення Переліку найбільш уражених корупцією сфер відповідно до Методології визначення рівня ураженості корупцією, розробленої Національним агентством з питань запобігання корупції.

1.1.1.7. Забезпечено експертно-аналітичне опрацювання Національним агентством з питань запобігання корупції проектів актів Кабінету Міністрів

України, Верховної Ради України та Президента України, що стосуються функціонування загальної системи запобігання та протидії корупції, із формуванням правової позиції щодо кожного з них.

1.1.1.8. Забезпечено періодичне формування, оновлення та надсилання Національним агентством з питань запобігання корупції до Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Президента України та інших органів державної влади ключової інформації у сфері запобігання та протидії корупції з метою надання можливості її врахування під час формування антикорупційної та галузевої політики.

Проблема 1.1.2.

Неналежна організація виконання заходів Державної антикорупційної програми, недостатність ресурсів, низький рівень заінтересованості та лідерства керівників, а також виклики у взаємодії різних виконавців між собою обумовлюють затримки в її реалізації, що не дає змоги повною мірою реалізувати закладений у неї антикорупційний та галузевий потенціал.

Очікувані стратегічні результати:

1.1.2.1. Забезпечено належне планування та організацію реалізації заходів усіма виконавцями Державної антикорупційної програми.

1.1.2.2. Виконання заходів Державної антикорупційної програми забезпечено необхідними ресурсами.

1.1.2.3. Впроваджено інструменти заохочення виконавців Державної антикорупційної програми до вчасної та належної реалізації покладених на них заходів, підвищення рівня особистої заінтересованості та формування лідерської ролі керівників відповідних інституцій у належній реалізації Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми.

1.1.2.4. Забезпечено належну взаємодію виконавців Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми і сприяння належній реалізації покладених на них заходів.

1.1.2.5. Забезпечено створення та функціонування секторальних координаційно-моніторингових груп із забезпечення взаємодії виконавців Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми у реалізації взаємопов’язаних систем заходів (у разі наявності такої потреби).

1.1.2.6. Забезпечено функціонування Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики.

1.1.2.7. Забезпечено вжиття Національним агентством з питань запобігання корупції системних та дієвих заходів, спрямованих на спонукання виконавців Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми до своєчасного та ефективного виконання покладених на них заходів.

1.1.2.8. Забезпечено щоквартальне інформування Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України та Президента України про стан реалізації Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми.

1.1.2.9. Кабінетом Міністрів України, Верховною Радою України та Президентом України вжито заходів, спрямованих на поліпшення міжвідомчої координації та/або спонукання виконавців Антикорупційної стратегії та

Державної антикорупційної програми до своєчасного та ефективного виконання передбачених заходів.

1.1.2.10. Удосконалено положення Закону України «Про запобігання корупції» щодо координації виконання Державної антикорупційної програми, зокрема завдяки:

встановленню обов'язку виконавців Державної антикорупційної програми щоквартально подавати інформацію про стан виконання передбачених нею заходів;

удосконаленню порядку створення та організації діяльності Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики (у тому числі визначення її співголів);

передбаченню можливості включення до складу Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики представників бізнес-спільноти, наукової спільноти, неурядових організацій, проектів міжнародної технічної допомоги та міжнародних організацій;

закріпленню права Національного агентства з питань запобігання корупції вносити приписи з вимогою забезпечення своєчасного та належного виконання заходів Державної антикорупційної програми.

Проблема 1.1.3.

Інформація про стан реалізації Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми не завжди надається вчасно, інколи є неповною або недостовірною, що суттєво ускладнює процес моніторингу та оцінки ефективності реалізації державної антикорупційної політики та створює ризики несвоєчасного або необ'єктивного інформування Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Президента України, міжнародних партнерів та широкої громадськості про стан, динаміку та ефективність реалізації цих стратегічних документів.

Очікувані стратегічні результати:

1.1.3.1. Забезпечено належне адміністрування та постійне удосконалення Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики як спільного та зручного майданчика для взаємодії, обміну інформацією, звітування та оприлюднення ключової інформації про стан виконання заходів, рівень досягнення очікуваних стратегічних результатів та ступінь вирішення проблем.

1.1.3.2. Забезпечено щоквартальний моніторинг виконання заходів, передбачених Державною антикорупційною програмою, та щорічну оцінку ефективності реалізації Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми.

1.1.3.3. Забезпечено підготовку та оприлюднення щоквартальних аналітичних і комунікаційних матеріалів, які відображають загальний стан, динаміку, ключові досягнення та виклики у реалізації Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми.

1.1.3.4. Здійснено загальну оцінку ефективності реалізації Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми, за результатами якої

сформовано систему пропозицій щодо розробки Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на наступний період.

1.1.3.5. Удосконалено положення Закону України «Про запобігання корупції» щодо моніторингу виконання заходів Державної антикорупційної програми, а також оцінки ефективності державної антикорупційної політики, зокрема завдяки:

закріпленню безпосередньо в законі базових засад здійснення моніторингу виконання заходів Державної антикорупційної програми, а також оцінки ефективності реалізації Антикорупційної стратегії;

встановленню, що підготовка Національної доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики попереднього періоду, а також розробка та ухвалення Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на наступний період здійснюється у рік, наступний за останнім роком дії Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми попереднього періоду.

Проблема 1.1.4.

Концептуальний підхід до розробки антикорупційних стратегій та державних антикорупційних програм не завжди ґрунтується на належному вивченні політико-правового контексту, чіткому визначенні принципів, мети та завдань таких стратегічних документів, моделюванні та прогнозуванні очікуваних змін, а закладеним у ці стратегічні документи ініціативам не завжди передують глибокі аналітичні дослідження, що суттєво зменшує потенціал подальшої реалізації таких документів.

Очікувані стратегічні результати:

1.1.4.1. Розроблено Дорожню карту підготовки Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на наступний період, що містить результати аналізу актуального політико-правового контексту, визначення концептуального підходу до розробки цих стратегічних документів, формулювання мети, завдань та принципів, на яких базуватиметься загальнодержавна антикорупційна політика України відповідного періоду, визначення ключових джерел, що становитимуть науково-аналітичне підґрунтя розробки цих стратегічних документів, їхню структуру, а також план підготовки.

1.1.4.2. Проведено низку аналітичних досліджень ключових елементів (інститутів чи груп взаємопов’язаних інститутів) загальної системи запобігання та протидії корупції, які стануть науково-аналітичним підґрунтям розробки положень проектів Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на наступний період, присвячених підвищенню ефективності загальної системи запобігання та протидії корупції.

1.1.4.3. Проведено низку аналітичних досліджень ключових проблем у сферах, найбільш уражених корупцією, які стануть науково-аналітичним підґрунтям розробки положень проектів Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на наступний період, присвячених запобіганню корупції та розбудові доброчесності у пріоритетних сферах.

1.1.4.4. Розроблено та ухвалено Антикорупційну стратегію та Державну антикорупційну програму на наступний період.

1.2. Антикорупційна освіта, просвітницька робота та інформаційна політика

Проблема 1.2.1.

Система освіти недостатньо сприяє формуванню у здобувачів освіти стійких переконань щодо доброчесності, що зумовлює слабку внутрішню мотивацію молоді до етичної поведінки та соціальну байдужість до проявів корупції.

Очікувані стратегічні результати:

1.2.1.1. Сформована сучасна методологічна база й уніфіковані дидактичні навчально-дидактичні матеріали для системного формування культури доброчесності на всіх рівнях освіти.

1.2.1.2. Педагогічні та науково-педагогічні працівники володіють знаннями, навичками та методиками для виховання чеснот доброчесності, а також підтримують сталий розвиток культури доброчесності через професійні спільноти й освітні мережі.

1.2.1.3. Освітні управлінці забезпечують прозоре, підзвітне та доброчесне адміністрування закладами освіти, що створює стійке й безпечне освітнє середовище, у якому культура доброчесності є нормою, а здобувачі освіти засвоюють принципи етичної поведінки та нетерпимості до корупції.

Проблема 1.2.2.

Значна частина публічних службовців не має належного рівня антикорупційних знань і практичних навичок, що обмежує їхню спроможність ефективно запобігати корупції та дотримуватися стандартів доброчесності.

Очікувані стратегічні результати:

1.2.2.1. Сформовано ефективну систему антикорупційного навчання, що забезпечує набуття та постійний розвиток публічними службовцями знань, навичок і компетентностей, необхідних для запобігання корупції та дотримання стандартів доброчесності.

Проблема 1.2.3.

Недостатній рівень професійного розвитку уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції та працівників уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції, що послаблює їх спроможність забезпечувати ефективне функціонування системи запобігання корупції на інституційному рівні.

Очікувані стратегічні результати:

1.2.3.1. Сформована цілісна система професійного розвитку уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції та працівників уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції, що забезпечує актуальні знання, спеціалізовані компетентності та обмін кращими практиками.

Проблема 1.2.4.

Недостатня поінформованість громадян та бізнесу щодо сутності та масштабів корупції, видів відповідальності за її вчинення, можливостей взаємодії з антикорупційними інституціями та захисту прав викривачів, доступу до державних онлайн-сервісів з антикорупційним ефектом, а також щодо результатів реалізації антикорупційної політики та її зв'язку з євроінтеграційними і безпековими процесами, що зумовлює низький рівень суспільної підтримки реформ, толерування практик побутової корупції та вразливість до дезінформаційних впливів.

Очікувані стратегічні результати:

1.2.4.1. Громадяни володіють повною, об'єктивною та актуальною інформацією про корупцію в Україні, її причини, форми прояву, стан та динаміку, систему антикорупційних інституцій та про ефективність різних державних органів щодо протидії корупції у найважливіших сферах суспільного життя, а також про види юридичної відповідальності за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень та результати реалізації принципу невідворотності покарання за корупцію.

1.2.4.2. Громадяни та бізнес володіють достатнім обсягом інформації про основні заходи державної антикорупційної політики та їхній вплив на безпекову, правову й соціально-економічну ситуацію в країні, обізнані та користуються державними онлайн-послугами з антикорупційним ефектом, мають знання про можливості взаємодії з антикорупційними інституціями, зокрема щодо повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» та щодо захисту викривачів, і визнають корупційні практики неприйнятними за жодних обставин.

1.2.4.3. Стратегія комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції оновлена; здійснюється регулярна актуалізація її змісту з урахуванням аналізу ефективності проведених комунікаційних кампаній; забезпечено належну організаційну та фінансову основу для скоординованих дій з її виконання.

1.3. Антикорупційні програми, уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції, доброчесність у приватному секторі

Проблема 1.3.1.

Низька ефективність антикорупційних програм та внутрішніх антикорупційних політик органів державної влади та місцевого самоврядування,

зумовлена їх формальним сприйняттям, складністю процедур оцінки корупційних ризиків, а також недостатністю інструментів та компетенцій уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції.

Очікувані стратегічні результати:

1.3.1.1. Методологія управління корупційними ризиками є простою та зручною для застосування на практиці, а визначені нею етапи та алгоритми сприяють підвищенню ефективності антикорупційних програм.

1.3.1.2. Забезпечено методичну та інформаційну підтримку суб'єктів управління корупційними ризиками, включно зі створенням додаткових інструментів для оцінювання (чек-листів, інформаційних та рекомендаційних матеріалів, роз'яснень), а також актуалізацією реєстру типових корупційних ризиків.

1.3.1.3. Удосконалено Порядок подання антикорупційних програм та змін до них на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції, зокрема шляхом запровадження можливості внесення редакційних змін без погодження та визначення неврахування результатів реалізації попередньої програми як підстави для відмови в погодженні.

1.3.1.4. Запроваджено системний аналіз стану виконання антикорупційних програм органів державної влади.

Проблема 1.3.2.

Недостатня інституційна спроможність уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції, зумовлена неналежним фінансуванням, обмеженими гарантіями інституційної незалежності, низьким рівнем методологічної та координаційної підтримки, недотриманням вимог до штатної чисельності, а також покладанням на них додаткових обов'язків, що не належать або виходять за межі його (її) повноважень.

Очікувані стратегічні результати:

1.3.2.1. Забезпечено дотримання державними органами обов'язкових вимог до мінімальної штатної чисельності та належної укомплектованості уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції.

1.3.2.2. Забезпечено належну координаційну та методологічну підтримку уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції, включно з підготовкою відповідних роз'яснень щодо їх функціонування.

1.3.2.3. Запроваджено підходи до посилення інституційної незалежності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції.

1.3.2.4. Забезпечено об'єктивне та прозоре оцінювання ефективності діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції.

1.3.2.5. Запроваджено підходи до формування оплати праці уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції з

урахуванням підвищеної складності виконуваних функцій та обсягу відповідальності.

Проблема 1.3.3.

Відсутність необхідних знань, навичок та якісних інструментів впровадження доброчесних практик у приватному секторі в поєднанні з обмеженими можливостями спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції зумовлюють формальний підхід представників приватного бізнесу до розбудови політик доброчесності та високий рівень ураженості корупцією.

Очікуваний стратегічний результат:

1.3.3.1. Підвищено рівень обізнаності та практичних навичок представників приватного бізнесу із впровадження доброчесних та дієвих практик у приватному секторі завдяки просуванню культури доброчесного, етичного та відповідального ведення бізнесу, а також розробці якісних і доступних інструментів впровадження доброчесних практик.

1.4. Стратегічний аналіз корупційних ризиків у пріоритетних сферах, антикорупційна експертиза проектів та чинних нормативно-правових актів

Проблема 1.4.1.

Стратегічно важливим сферам суспільного життя притаманний високий рівень корупційних ризиків, що на практиці нерідко призводить до вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Очікувані стратегічні результати:

1.4.1.1. Розроблено та затверджено Порядок визначення пріоритетних сфер для проведення Національним агентством з питань запобігання корупції стратегічного аналізу корупційних ризиків.

1.4.1.2. Розроблено та затверджено Методологію проведення Національним агентством з питань запобігання корупції стратегічного аналізу корупційних ризиків у пріоритетних сферах, яка, серед іншого, охоплює необхідність отримання, узагальнення та аналізу інформації про встановлені Національним антикорупційним бюро України та іншими органами досудового розслідування причин та умов, що сприяють вчиненню корупційних правопорушень у відповідній сфері.

1.4.1.3. Забезпечено щорічне проведення Національним агентством з питань запобігання корупції стратегічного аналізу корупційних ризиків щонайменше у трьох пріоритетних сферах.

1.4.1.4. Забезпечено усунення корупційних ризиків, виявлених за результатами проведеного стратегічного аналізу.

Проблема 1.4.2.

Значна кількість проектів нормативно-правових актів та чинних нормативно-правових актів містять фактори, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Очікувані стратегічні результати:

1.4.2.1. Забезпечено високий рівень якості правотворчої діяльності всіх суб'єктів правотворчої діяльності завдяки введенню в дію та належній імплементації всіх положень Закону України «Про правотворчу діяльність».

1.4.2.2. Забезпечено виявлення та усунення корупціогенних факторів у проектах нормативно-правових актів завдяки системній і ефективній роботі Національного агентства з питань запобігання корупції та Міністерства юстиції України зі здійснення антикорупційної експертизи.

1.4.2.3. Забезпечено виявлення та усунення корупціогенних факторів у чинних нормативно-правових актах завдяки системній і ефективній роботі Національного агентства з питань запобігання корупції та Міністерства юстиції України зі здійснення антикорупційної експертизи.

1.5. Конфлікт інтересів, пов'язані з ним правила, заборони та обмеження, лобіювання

Проблема 1.5.1.

Складність та недоліки законодавчого регулювання процедур виявлення та врегулювання конфлікту інтересів обумовлюють низку проблем у тлумаченні та застосуванні цього законодавства суб'єктами, на яких воно поширюється, призводять до значної кількості випадків виконання завдань, вчинення (невчинення) дій, прийняття (участі у прийнятті) рішень публічними службовцями в умовах конфлікту інтересів, а також неоднакового тлумачення та застосування відповідних положень законодавства спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції та судами.

Очікувані стратегічні результати:

1.5.1.1. Передбачено законодавче визначення поняття «уявний конфлікт інтересів», удосконалено законодавчі визначення понять «потенційний конфлікт інтересів», «реальний конфлікт інтересів» та ключових елементів (ознак), що їх утворюють, у спосіб, що сприятиме точному, однозначному та однаковому визначенню їхнього змісту, а також чіткому розмежуванню зазначених видів конфлікту інтересів як суб'єктами, на яких поширюються відповідні вимоги законодавства, так і спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції та судами.

1.5.1.2. Встановлено законодавчу заборону на вчинення дій та прийняття рішень публічними службовцями щодо самих себе та своїх близьких осіб (крім випадків, коли неучасть таких публічних службовців як членів колегіальних органів у прийнятті рішень призведе до втрати правомочності цього органу).

1.5.1.3. Удосконалено загальні правила поведінки публічних службовців у разі виявлення у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема завдяки:

встановленню чіткої вимоги щодо форми повідомлення про виявлений конфлікт інтересів;

визначенню способів повідомлення всіх осіб, на яких в подальшому може бути покладено обов'язок щодо вжиття заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів (зокрема керівника органу, в якому працює публічний службовець, у діяльності якого було виявлено конфлікт інтересів);

визначенню правил поведінки публічного службовця у разі виникнення конфлікту інтересів під час тимчасового виконання ним обов'язків керівника.

1.5.1.4. Удосконалено загальні правила та потенційні способи самостійного та зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів, зокрема завдяки:

запровадженню окремого правового регулювання процедури самостійного врегулювання конфлікту інтересів;

закріпленню строку, протягом якого особа може реалізувати своє право на самостійне врегулювання конфлікту інтересів (після виявлення конфлікту інтересів, але ще до початку застосування заходів зовнішнього врегулювання);

визначенню потенційних способів самостійного врегулювання конфлікту інтересів, а також процедури підтвердження факту втрати особою приватного інтересу;

удосконаленню загального правового регулювання процедури зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів;

встановленню положення, згідно з яким конфлікт інтересів не може бути врегульованим у спосіб, який обумовлює конфлікт інтересів у інших осіб;

удосконаленню системи заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів, у тому числі шляхом чіткого визначення кола осіб, які уповноважені застосовувати кожен з таких заходів;

закріпленню алгоритму дій безпосереднього керівника у разі відсутності у нього повноважень для застосування певного способу зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів;

взаємному узгодженню процедур самостійного та зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

1.5.1.5. Удосконалено процедуру врегулювання конфлікту інтересів у членів колегіальних органів у ситуаціях, коли неучасть таких членів у прийнятті рішень призведе до втрати правомочності цього органу.

1.5.1.6. Удосконалено правила та механізми врегулювання конфлікту інтересів у голів районних державних (військових) адміністрацій, зокрема в частині визначення особи, яка уповноважена на зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів у таких осіб.

1.5.1.7. Визначено правила та механізми врегулювання конфлікту інтересів у дізнавачів, слідчих та прокурорів, який виникає під час реалізації ними повноважень у межах досудового розслідування, а також у суддів – під час здійснення правосуддя. На законодавчому рівні закріплено виключну компетенцію Національного агентства з питань запобігання корупції щодо надання загальних роз'яснень з питань застосування законодавства про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

1.5.1.8. Запроваджено правила та механізми врегулювання конфлікту інтересів у виборних осіб під час реалізації повноважень одноосібно.

1.5.1.9. Удосконалено процедури повідомлення та врегулювання конфлікту інтересів у керівників центральних органів виконавчої влади, діяльність яких не координується через відповідного міністра.

Проблема 1.5.2.

Вимоги статті 36 Закону України «Про запобігання корупції» щодо обов'язкової передачі в управління підприємств та корпоративних прав є обтяжливими, непропорційними та такими, що суперечать міжнародним стандартам у цій сфері (зокрема Керівним принципам управління конфліктом інтересів у публічній службі, ухваленим Організацією економічного співробітництва та розвитку), оскільки, з одного боку, поширюються на сотні тисяч публічних службовців (всіх осіб, зазначених у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»), а з іншого, – їх фактична реалізація лише в одиничних випадках дає змогу запобігти виникненню конфлікту інтересів. При цьому в усіх цих випадках такий конфлікт інтересів міг би бути належно врегульованим за допомогою загальних інструментів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Очікувані стратегічні результати:

1.5.2.1. Встановлено законодавчу заборону на вчинення дій та прийняття рішень публічними службовцями щодо пов'язаних із ними юридичних осіб (у яких такі особи або їхні близькі особи є засновниками чи керівниками) у всіх випадках, коли вчинення таких дій чи прийняття рішень відбуватиметься в умовах реального конфлікту інтересів.

1.5.2.2. Перелік публічних службовців, на яких поширюється загальний обов'язок передати в управління іншій особі підприємства та корпоративні права, звужено до числа осіб, для яких особиста реалізація відповідних правомочностей є несумісною із займаною посадою публічної служби.

1.5.2.3. Удосконалено законодавчо визначені правила та процедури передавання публічними службовцями в управління іншим особам належних їм підприємств та/або корпоративних прав, зокрема завдяки:

встановленню обов'язку передавати в управління підприємства та корпоративні права протягом всього періоду перебування особи на відповідній посаді (починаючи з певного дня після обрання чи призначення);

встановленню заборони передавати в управління підприємства та корпоративні права близьким особам;

закріпленню вимоги щодо обов'язкового нотаріального посвідчення договору передачі в управління корпоративних прав;

запровадженню додаткових вимог щодо незалежності управителя корпоративних прав (зокрема шляхом встановлення заборони надавати такому управителю будь-які вказівки, поради, доручення тощо).

Проблема 1.5.3.

Законодавчі заборони та обмеження щодо одержання публічними службовцями подарунків є невиправдано надмірними та такими, що не враховують сучасного контексту. Недоліки законодавчого регулювання обмежень в одержанні подарунків обумовлюють низку проблем щодо дотримання цих обмежень суб'єктами, на яких вони поширюється, а також призводять до неоднакового тлумачення та застосування відповідних положень законодавства спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції та судами.

Очікувані стратегічні результати:

1.5.3.1. Переглянуто загальний концептуальний підхід щодо законодавчих заборон та обмежень в одержанні подарунків публічними службовцями з метою забезпечення справедливого балансу між приватним і публічним інтересом.

1.5.3.2. Встановлено перелік виняткових (скрутних) життєвих ситуацій, у зв'язку з якими матеріальна допомога, спрямована на їхнє усунення, може перевищувати загальні обмеження, визначені частиною другою статті 23 Закону України «Про запобігання корупції» (матеріальна допомога, спрямована на покриття витрат з лікування онкологічних та інших важких хвороб, відновлення після отримання важких травм і поранень, протезування втрачених кінцівок, відновлення житла, зруйнованого внаслідок бойових дій чи надзвичайних ситуацій, тощо).

1.5.3.3. На законодавчому рівні визначено зміст і критерії відповідності подарунків «загальновизнаним уявленням про гостинність».

1.5.3.4. Удосконалено законодавчо визначені правила поведінки особи у разі надходження пропозиції неправомірної вигоди або неправомірного подарунка, їхнього виявлення у певних місяцях чи фактичного отримання, а також порядку поводження із ними з урахуванням типу життєвої ситуації, а також виду та форми пропонованої (виявленої, отриманої) неправомірної вигоди чи неправомірного подарунка.

Проблема 1.5.4.

Недосконаліть законодавчого регулювання заборони публічним службовцям займатися «іншою оплачуваною діяльністю» в одних випадках призводить до утримання такими особами від цілком правомірної поведінки (отримання орендної плати, дивідендів, роялті тощо), а в інших – до ненавмисного порушення відповідної заборони та, як наслідок, притягнення до адміністративної відповідальності, сплати штрафу, конфіскації всього отриманого доходу від такої діяльності, внесення такої особи до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, а інколи – й до звільнення з посади.

Очікувані стратегічні результати:

1.5.4.1. Удосконалено законодавче регулювання заборони публічним службовцям займатися іншою оплачуваною діяльністю, зокрема шляхом визначення змісту поняття «інша оплачувана діяльність» та визначення ключових його характеристик (ознак).

Проблема 1.5.5.

Недосконалість законодавчого регулювання процедур моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, а також дотриманням правил, заборон та обмежень, визначених розділом IV Закону України «Про запобігання корупції», суттєво обмежує можливості держави у виявленні та фіксації відповідних правопорушень, а також своєчасному та ефективному реагуванні на них.

Очікувані стратегічні результати:

1.5.5.1. На законодавчому рівні уточнено предмет та межі моніторингу та контролю за дотриманням правил, заборон та обмежень, передбачених розділами IV–VI Закону України «Про запобігання корупції», а також усунуто недоліки законодавчого регулювання щодо забезпечення належної реалізації Національним агентством з питань запобігання корупції цих функцій (зокрема в частині одержання за письмовими запитами всієї необхідної інформації та документів).

1.5.5.2. Удосконалено законодавство в частині вжиття заходів реагування на виявлені порушення, зокрема щодо внесення приписів та проведення службового розслідування стосовно керівників органів, осіб, у яких відсутній керівник (через відповідний правовий статус такої особи), осіб, які допустили порушення, але вже не працюють в органі.

1.5.5.3. Виключено повноваження Ради суддів України щодо здійснення контролю за додержанням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів, натомість передбачено її повноваження щодо врегулювання конфлікту інтересів суддів.

Проблема 1.5.6.

Значна кількість випадків виконання завдань, вчинення (невчинення) дій, прийняття (участі у прийнятті) рішень публічними службовцями в умовах конфлікту інтересів свідчить про недостатню ефективність держави у питаннях забезпечення дотримання публічними службовцями правил, заборон та обмежень, передбачених розділами IV–VI Закону України «Про запобігання корупції».

Очікувані стратегічні результати:

1.5.6.1. Забезпечено сприяння публічним службовцям у належному дотриманні правил, заборон та обмежень, передбачених розділами IV–VI Закону України «Про запобігання корупції», шляхом періодичного перегляду та оновлення методичних рекомендацій щодо застосування відповідних положень законодавства.

1.5.6.2. Забезпечено прозорість та підвищено результативність заходів моніторингу і контролю за дотриманням публічними службовцями правил, заборон та обмежень, визначених розділами IV–VI Закону України «Про запобігання корупції», у тому числі шляхом системного оприлюднення на офіційному вебсайті Національного агентства з питань запобігання корупції

результатів перевірок та заходів моніторингу, що завершуються заходами реагування.

1.6. Фінансовий контроль суб'єктів декларування

Проблема 1.6.1.

Заходи антикорупційного фінансового контролю не здійснюються щодо всіх осіб, діяльність яких супроводжується високими корупційними ризиками, проте здійснюються щодо окремих суб'єктів, які займають посади, не пов'язані з такими ризиками.

Очікувані стратегічні результати:

1.6.1.1. Передбачені в Законі України «Про запобігання корупції» заходи фінансового контролю поширюються на посадових осіб господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, окремих працівників патронатних служб, у тому числі працівників патронатних служб (радників, помічників) посадових осіб, які займають політичні посади, а також членів виконавчих комітетів місцевих рад.

1.6.1.2. Оптимізовано перелік службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, у зв'язку з чим для проведення повної перевірки відбираються декларації посадовців, діяльність яких більш вразлива до корупції.

1.6.1.3. Забезпечено юридичну визначеність і передбачуване застосування Закону України «Про запобігання корупції» в частині непоширення вимог фінансового контролю на окремих осіб.

Проблема 1.6.2.

Заповнення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, залишається доволі складною і обтяжливою процедурою через широкий перелік об'єктів декларування, нерозуміння особливостей зазначення відомостей про них в окремих розділах декларації, неможливість забезпечення повноцінного автоматизованого перенесення відомостей з державних реєстрів до форми декларації через недостатню інтероперабельність реєстрів та банків даних, неповноту і неактуальність інформації, що в них міститься.

Очікувані стратегічні результати:

1.6.2.1. Суб'єктам декларування стало простіше заповнювати декларацію, скорочено час, який витрачається на заповнення декларації.

1.6.2.2. Удосконалено часткове автоматизоване перенесення до чернетки декларації відомостей, що містяться в інформаційно-комунікаційних і довідкових системах, реєстрах, банках даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування.

Проблема 1.6.3.

Здійснення контролю своєчасності подання декларацій уповноваженими підрозділами (уповноваженими особами) з питань запобігання та виявлення корупції відповідних органів не дає можливості належним чином запобігти випадкам неподання чи несвоєчасного подання декларацій, їх оперативно виявити та вжити вичерпних заходів реагування.

Очікувані стратегічні результати:

1.6.3.1. Запроваджено новий порядок контролю своєчасності подання декларацій.

1.6.3.2. Завдяки впровадженню автоматизованих інструментів контролю своєчасності подання декларацій основний масив суб'єктів декларування подають декларації у визначений Законом України «Про запобігання корупції» строк.

Проблема 1.6.4.

Недостатнє впровадження автоматизованих інструментів, низький рівень інтероперабельності реєстрів, банків даних, а також недосконаліть чинного законодавства негативно впливають на ефективність заходів фінансового контролю, що здійснюються Національним агентством з питань запобігання корупції (повної перевірки декларацій та моніторингу способу життя суб'єктів декларування).

Очікувані стратегічні результати:

1.6.4.1. Заходи фінансового контролю здійснюються з використанням широкого кола джерел інформації, що дає можливість з високою ймовірністю виявляти недостовірні відомості у декларації, ознаки незаконного збагачення чи необґрунтованості активів.

1.6.4.2. Заходи фінансового контролю здійснюються з використанням автоматизованих інструментів, що дає можливість скоротити строки їх проведення, збільшити кількість і результативність таких заходів.

Проблема 1.6.5.

Існуючі недоліки механізму моніторингу способу життя суб'єктів декларування зумовлюють його недостатню результативність, ускладнюють виявлення ознак незаконного збагачення суб'єктів декларування чи набуття ними необґрунтованих активів та вжиття заходів реагування на такі порушення.

Очікувані стратегічні результати:

1.6.5.1. Забезпечено взаємоузгодженість нормативно-правових актів, які визначають механізм виявлення незаконного збагачення суб'єктів декларування чи набуття ними необґрунтованих активів та вжиття заходів реагування на такі порушення.

Проблема 1.6.6.

Ефективність застосування антикорупційних механізмів у сфері фінансового контролю залишається недостатньою через значну кількість декларацій, які щорічно подаються, обмежений ресурс Національного агентства

з питань запобігання корупції для проведення превентивних і контрольних заходів, відсутність механізму пріоритезації цих заходів за сферами з високими корупційними ризиками, а також потребу в оптимізації процесів проведення перевірок та інших заходів контролю.

Очікувані стратегічні результати:

1.6.6.1. Покращено результативність заходів фінансового контролю, що має наслідком збільшення кількості виявлених правопорушень, зокрема недостовірних відомостей у деклараціях, незаконного збагачення суб'єктів декларування чи набуття ними необґрунтованих активів, у тому числі у сферах з високими корупційними ризиками.

Проблема 1.6.7.

Інститут фінансового контролю переобтяжений додатковим обов'язком подавати попередні (проміжні) відомості про окремі об'єкти декларування, що не сприяє досягненню його мети, а лише створює надмірне адміністративне навантаження на суб'єктів декларування та Національне агентство з питань запобігання корупції.

Очікувані стратегічні результати:

1.6.7.1. Система фінансового контролю позбавлена неефективних інструментів, які не забезпечують цілей фінансового контролю, зокрема скасовано обов'язок подання суб'єктами декларування низки проміжних відомостей, які охоплюються річною декларацією.

1.7. Захист викривачів

Проблема 1.7.1.

Фрагментарність правового забезпечення захисту викривачів та відсутність цілісної державної політики у сфері викривання зумовлюють невідповідність національної моделі захисту викривачів європейським стандартам і неефективність реалізації гарантій захисту викривачів.

Очікувані стратегічні результати:

1.7.1.1. Українське законодавство у сфері викривання повністю відповідає європейським стандартам, передбаченим положеннями Директиви ЄС 2019/1937 про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства ЄС.

1.7.1.2. Створено інституційну рамку реалізації державної політики у сфері викривання, що включає спеціально визначений центральний орган виконавчої влади (або уповноважену особу), відповідальний за координацію та моніторинг державної політики у сфері викривання, та систему відповідальних підрозділів (осіб) у державних органах, органах місцевого самоврядування і юридичних особах публічного та приватного права.

1.7.1.3. Удосконалено механізми міжвідомчої координації та моніторингу виконання законодавства щодо захисту викривачів.

Проблема 1.7.2.

Недостатній рівень культури викривання та обізнаності працівників організацій щодо механізмів і гарантій захисту викривачів призводить до неготовності повідомляти про порушення та недовіри до системи викривання.

Очікувані стратегічні результати:

1.7.2.1. Культура викривання стає невід'ємним елементом культури організацій у публічному та приватному секторах.

1.7.2.2. Забезпечено високий рівень обізнаності працівників щодо каналів повідомлення про порушення, прав та гарантій захисту викривачів.

1.7.2.3. В організаціях формується безпечне та підтримувальне середовище для викривачів.

1.7.2.4. Підвищено рівень довіри до системи захисту викривачів і ефективність реагування на повідомлення про порушення.

Проблема 1.7.3.

Недостатня ефективність функціонування каналів повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» і нормативна неузгодженість процедур їх розгляду призводять до ускладнення доступу викривачів до безпечних механізмів повідомлення, затримок у реагуванні та втрати довіри до системи викривання.

Очікувані стратегічні результати:

1.7.3.1. Удосконалено нормативно-правове регулювання функціонування каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», уніфіковано процедури їх отримання, реєстрації та розгляду, що забезпечило єдиний підхід до реагування на повідомлення викривачів та підвищило їх захищеність.

1.7.3.2. Модернізовано Єдиний портал повідомлень викривачів з метою розширення його функціональних можливостей, забезпечення обліку всієї необхідної інформації (кількість повідомлень, статуси, результати розгляду, підтверджені викривачі), інтеграції з іншими державними системами та впровадження мобільного застосунку, що підвищило ефективність, доступність і безпечність державної системи повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

1.7.3.3. Користувачі належним чином обізнані з практичними аспектами роботи Єдиного порталу повідомлень викривачів, унаслідок чого підвищено якість і своєчасність реагування на повідомлення, сформовано довіру до системи викривання та створено безпечне середовище для осіб, які повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

Проблема 1.7.4.

Недоліки законодавчого забезпечення та обмежена інституційна спроможність органів державної влади знижують ефективність системи захисту викривачів.

Очікувані стратегічні результати:

1.7.4.1. Уніфіковано законодавче визначення поняття «викривач», що забезпечило правову визначеність та єдиний підхід до застосування норм щодо статусу і захисту викривачів у правозастосовній практиці.

1.7.4.2. Забезпечено ефективний досудовий захист викривачів через посилення інституційної спроможності органів, відповідальних за захист викривачів, та налагодження ефективної міжвідомчої взаємодії між усіма органами, залученими до захисту викривачів.

1.7.4.3. Запроваджено ефективну та пропорційну систему відповідальності керівників організацій за порушення прав викривачів.

1.7.4.4. Відсоток поновлення прав осіб, які повідомили про порушення та у встановленому законодавством порядку набули статусу викривача, а також усунення негативних заходів впливу, застосованих у зв'язку з таким повідомленням, визначено основним показником ефективності діяльності органів, відповідальних за захист викривачів, що стимулює перехід від формального реагування до реального захисту.

1.7.4.5. Посилено інституційну спроможність суддів, прокурорів, адвокатів і працівників системи безоплатної правничої допомоги, сформовано єдині підходи до розгляду справ викривачів.

1.7.4.6. Запроваджено ефективну систему надання психологічної допомоги викривачам.

1.7.4.7. Оптимізовано механізм виплати винагороди викривачам із забезпеченням прозорості, справедливості та запобігання зловживанням.

1.7.4.8. Запроваджено тимчасові заходи захисту викривачів, механізми економічної та соціальної підтримки викривачів.

1.7.4.9. Запроваджено єдину систему заходів безпеки для всіх викривачів незалежно від сфери порушення, виду правопорушення чи процесуального статусу особи у провадженні.

Проблема 1.7.5.

Відсутність безпечних (анонімних і конфіденційних) каналів повідомлення та належних гарантій захисту викривачів-військовослужбовців і осіб, які розкривають інформацію, що становить державну таємницю, знижує ефективність протидії корупції у сфері безпеки й оборони.

Очікувані стратегічні результати:

1.7.5.1. Врегульовано порядок повідомлення інформації, що містить державну таємницю.

1.7.5.2. Удосконалено законодавство щодо захисту викривачів-військовослужбовців.

1.7.5.3. Посилено превентивні заходи безпеки для викривачів-військовослужбовців.

1.7.5.4. Забезпечено навчання уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції у секторі безпеки й оборони.

1.8. Законність і прозорість політичних фінансів

Проблема 1.8.1.

Чинні законодавчі вимоги, обмеження та заборони щодо надходження та використання політичних фінансів не забезпечують достатньої прозорості у цій сфері, не убезпечують від вирішального впливу окремих осіб (у тому числі від іноземного втручання) на фінансування політичних партій, виборчих кампаній і кампаній референдуму, що створює умови для зловживань та спотворення політичної конкуренції.

Очікувані стратегічні результати:

1.8.1.1. У законодавстві конкретизовано правила використання коштів державного фінансування статутної діяльності політичних партій.

1.8.1.2. Запроваджено ефективні та пропорційні обмеження і заборони щодо політичних фінансів, спрямовані на протидію протиправному впливу на виборчий процес (процес референдуму) та діяльність політичних партій, зокрема іноземному втручанню, що забезпечує рівні умови політичної конкуренції.

Проблема 1.8.2.

Відсутність належного нормативного регулювання державного контролю фінансових звітів про надходження і використання коштів виборчих фондів (виборчих кампаній), фондів референдуму призводить до погіршення якості такого контролю, ускладнює моніторинг законності надходжень і витрат політичних фінансів, створює надмірне адміністративне навантаження на суб’єктів виборчого процесу (процесу референдуму) та зумовлює неефективне використання державних ресурсів.

Очікувані стратегічні результати:

1.8.2.1. Національне агентство з питань запобігання корупції визначено єдиним державним органом, що здійснює контроль фінансової звітності суб’єктів виборчого процесу та процесу референдуму.

1.8.2.2. Ефективність державного контролю за законністю надходження та використання політичних фінансів забезпечується завдяки впровадженню автоматизованих інструментів для заповнення, подання та перевірки фінансових звітів і застосуванню Національним агентством з питань запобігання корупції ризик-орієнтованого підходу.

Проблема 1.8.3.

Юридична відповідальність за порушення у сфері політичних фінансів має фрагментарний (несистемний) характер, а передбачені в законодавстві санкції не є пропорційними, дієвими та ефективними.

Очікувані стратегічні результати:

1.8.3.1. Нормативне регулювання юридичної відповідальності за порушення порядку фінансування політичних партій, виборчих кампаній та кампанії референдуму, використання політичних фінансів і подання фінансової звітності узгоджено, має чітку структуру, охоплює всі види порушень у цій сфері, забезпечує чітке визначення складів правопорушень, їх диференціацію залежно від суспільної шкідливості, суб'єктів відповідальності.

1.8.3.2. Санкції за порушення порядку фінансування політичних партій, виборчих кампаній та кампанії референдуму, використання політичних фінансів та подання фінансової звітності є пропорційними, ефективними та слугують надійним стримуючим інструментом від вчинення правопорушень у цій сфері.

1.9. Протидія корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням

Проблема 1.9.1.

Відсутність єдиних загальних засад, галузева розпорошеність, неузгодженість, колізії та інші недоліки правового регулювання інституту дисциплінарної відповідальності публічних службовців, а також недоліки застосування відповідних положень законодавства призводять до того, що на практиці більшість осіб, які вчиняють порушення вимог антикорупційного законодавства, не притягаються до дисциплінарної відповідальності.

Очікувані стратегічні результати:

1.9.1.1. Удосконалено положення законодавства, якими визначено підстави притягнення суб'єктів, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», до дисциплінарної відповідальності за порушення вимог антикорупційного законодавства, зокрема шляхом:

визначення єдиного уніфікованого переліку порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції», які є проявами грубого порушення правил етичної поведінки та підставами для притягнення осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (незалежно від категорії), до дисциплінарної відповідальності;

встановлення, що окремою підставою для притягнення таких осіб до дисциплінарної відповідальності є факт набрання законної сили рішенням суду про притягнення цих осіб до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, або закриття провадження у справі про таке адміністративне правопорушення у зв'язку із закінченням строку накладення адміністративного стягнення чи звільненням особи від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення;

встановлення, що безумовними підставами для звільнення зі служби (з посади) поза процедурою дисциплінарної відповідальності будь-якої категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є:

а) набрання законної сили вироком суду про притягнення відповідної особи до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з

корупцією кримінального правопорушення, а також набрання законної сили ухвалою суду про звільнення такої особи від кримінальної відповідальності;

б) набрання законної сили рішенням суду про притягнення такої особи до адміністративної чи кримінальної відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, яким на неї накладено стягнення / покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

в) набрання законної сили рішенням суду про визнання активів такої особи або активів, набутих за її дорученням іншими особами та в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

встановлення обов'язку керівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформувати Національне агентство з питань запобігання корупції про факти виявлення порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції», відкриття за цими фактами дисциплінарних проваджень, а також ухвалені рішення за результатами таких дисциплінарних проваджень (для відповідних керівників, щодо яких такий обов'язок не встановлено);

встановлення, що невжиття заходів щодо притягнення осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, до дисциплінарної відповідальності за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», а також невиконання вимог законодавства щодо безумовного звільнення відповідної особи (у прямо передбачених законодавством випадках) є дисциплінарними правопорушеннями (для тих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, щодо яких це не встановлено);

закріплення правил співвідношення положень Закону України «Про запобігання корупції» про дисциплінарну відповідальність із положеннями законодавства, якими визначаються загальні підстави та порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності різних категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно з якими:

а) такі особи притягаються до дисциплінарної відповідальності в порядку, визначеному законодавством про дисциплінарну відповідальність відповідної категорії осіб (загальне регулювання), з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про запобігання корупції» (спеціальне регулювання);

б) у разі неоднакового регулювання одних і тих самих правовідносин застосуванню підлягають спеціальні норми Закону України «Про запобігання корупції», які мають пріоритет над загальними нормами законодавства.

1.9.1.2. У Законі України «Про запобігання корупції» визначено такі основні засади притягнення до дисциплінарної відповідальності суб'єктів, на яких поширюється його дія:

особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які порушили вимоги Закону України «Про запобігання корупції», притягаються до дисциплінарної відповідальності незалежно від того, чи встановлено за це правопорушення інший вид юридичної відповідальності, чи

розглядається це правопорушення в межах кримінального, адміністративного або цивільного судочинства, від стадії розгляду, наявності / відсутності кінцевого рішення у таких справах;

відсутність висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо наявності у діянні особи ознак корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення не перешкоджає притягненню такої особи до дисциплінарної відповідальності;

факт притягнення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, до адміністративної, кримінальної чи цивільно-правової відповідальності за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» не звільняє її від дисциплінарної відповідальності за це ж правопорушення;

безпосередні керівники, а також керівники органів чи установ, у яких працюють особи, що вчинили такі дисциплінарні правопорушення, зобов'язані ініціювати відповідне дисциплінарне провадження не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня фактичного виявлення відповідних підстав;

визначено:

а) зміст, види та розміри дисциплінарних стягнень, які накладаються на осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» (зокрема розглянуто питання посилення дисциплінарних стягнень пропорційно до ступеня протиправності дисциплінарного правопорушення);

б) загальні умови застосування таких дисциплінарних стягнень;

в) уніфіковані строки давності накладення дисциплінарних стягнень для всіх відповідних категорій посадових осіб;

г) додаткові наслідки притягнення до дисциплінарної відповідальності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» (позбавлення права претендувати на певні посади, бути членом конкурсної комісії тощо).

1.9.1.3. Запроваджено механізм притягнення до дисциплінарної відповідальності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», щодо яких раніше не було передбачено такого механізму.

1.9.1.4. За невиконання вимог законодавства щодо притягнення правопорушників до дисциплінарної відповідальності встановлено адміністративну відповідальність.

1.9.1.5. На законодавчому рівні встановлено, що суди, які розглянули справу про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи справу про визнання необґрунтованими активів, зобов'язані надіслати копію рішення у справі, яке набрало законної сили, до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи чи організації, у якому (якій) працює особа, стосовно якої така справа розглядалася.

Проблема 1.9.2.

Практика застосування більшості цивільно-правових інструментів запобігання та протидії порушенням вимог антикорупційного законодавства є обмеженою та майже недослідженою, що не дає змоги державі повноцінно реалізувати компенсаційний та інший цивільно-правовий потенціал у цих правовідносинах.

Очікувані стратегічні результати:

1.9.2.1. Вивчено можливості використання та застосування передбачених Законом України «Про запобігання корупції» інструментів цивільного права, спрямованих на протидію корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, а також посилено застосування таких інструментів (у разі виявлення проблемних аспектів).

1.9.2.2. На законодавчому рівні:

надано Національному агентству з питань запобігання корупції право самостійно пред'являти позов про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;

визначено Національне агентство з питань запобігання корупції органом, уповноваженим вживати заходів щодо виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості;

розширено коло осіб, щодо яких застосовується механізм визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у дохід держави, зокрема надано можливість застосування такого механізму щодо осіб, зазначених у підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»;

розширено можливості застосування механізму визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у дохід держави, зокрема шляхом:

а) збільшення порогового значення предмета незаконного збагачення;

б) надання можливості пред'являти позов про визнання необґрунтованих активів та їх стягнення в дохід держави на суму, більшу ніж відповідне порогове значення, у випадку закриття кримінального провадження щодо незаконного збагачення;

в) закріплення правила, що у випадку, зазначеному в підпункті «б», перебіг позовної давності зупиняється на період здійснення кримінального провадження.

Проблема 1.9.3.

Недоліки системи притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, спричиняють масове уникнення правопорушниками такої відповідальності чи стягнення, що нівелює зусилля Національного агентства з питань запобігання корупції, Національної поліції України, прокуратури та судів, а також підриває забезпечувальний і превентивний потенціал такої системи.

Очікувані стратегічні результати:

1.9.3.1. Запроваджено адміністративну відповідальність за порушення обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій

держави або місцевого самоврядування, та за невжиття заходів до врегулювання конфлікту інтересів.

1.9.3.2. Здійснено системне удосконалення підстав притягнення до відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, а також видів і розмірів стягнень, що повинні накладатися на осіб, які вчинили такі правопорушення.

1.9.3.3. Удосконалено процедуру притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією, зокрема шляхом:

спрощення порядку виклику та вручення протоколів про такі правопорушення, серед іншого, завдяки наданню права у виняткових чітко визначених випадках складати протокол за відсутності особи, яка притягається до відповідальності, та надсилати їй такий протокол поштою (в тому числі електронною, за наявності такої інформації, та/або підсистемою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи «Електронний суд», якщо така особа зареєстрована в цій підсистемі);

встановлення вичерпного переліку істотних порушень при складанні протоколу, які перешкоджають прийняттю рішення у справі про адміністративне правопорушення та зумовлюють направлення протоколу для доопрацювання (належного оформлення), визначенню граничного строку для усунення таких порушень;

встановлення, що справи за протоколами, складеними Національним агентством з питань запобігання корупції, розглядає Вищий антикорупційний суд;

надання Національному агентству з питань запобігання корупції статусу учасника процесу в справах за складеними ним протоколами;

забезпечення рівності сторін та змагальності процесу, серед іншого, завдяки наданню Національному агентству з питань запобігання корупції права апеляційного оскарження рішень судів, прийнятих у справах за складеними ним протоколами, а прокурору – у всіх справах за статтями 172^4–172^9 Кодексу України про адміністративні правопорушення;

встановлення загального правила про те, що особа не може бути звільненою від адміністративної відповідальності за такі правопорушення у зв'язку з малозначністю, із визначенням вичерпного переліку винятків із правила;

збільшення строків накладення стягнень за вчинення таких правопорушень, заміни прив'язки строків накладення стягнень за вчинення таких правопорушень з дня їх виявлення на день складання протоколу про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, а також встановлення правила, згідно з яким перебіг таких строків зупиняється у разі, якщо особа умисно ухиляється від явки до суду або з поважних причин не може туди з'явитися;

встановлення, що провадження у справі про адміністративне правопорушення може бути закрите на підставі статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення лише за умови доведеності винуватості особи у вчиненні відповідного адміністративного правопорушення, про що обов'язково повинно бути зазначено у резолютивній частині постанови про закриття справи;

надання можливості у виняткових випадках переглядати рішення у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, в касаційному порядку (у разі накладення стягнення у виді штрафу в значному розмірі, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю чи адміністративного арешту).

1.9.3.4. Запроваджено узагальнення судової практики Верховного Суду в справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Проблема 1.9.4.

Окремі матеріально-правові та процесуальні недоліки законодавчого регулювання, а також практики його реалізації не дають змоги забезпечити належний рівень невідворотності кримінальної відповідальності та покарання за вчинення корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень, що суттєво знижує превентивний ефект, створює відчуття безкарності корупціонерів та підриває загальну довіру населення до влади.

Очікувані стратегічні результати:

1.9.4.1. Практика досудового розслідування та судова практика притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень, є сталою та передбачуваною, зокрема завдяки узагальненню правозастосування.

1.9.4.2. На законодавчому рівні встановлено, що виключно Вищий антикорупційний суд вирішує питання, пов'язані із виконанням вироків, ухвалених Вищим антикорупційним судом.

1.9.4.3. Запроваджено узгоджену систему збору, аналізу та оприлюднення статистичних даних у сфері протидії корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, яка даватиме змогу ефективно відстежувати результативність досудового розслідування, судового провадження та виконання рішень судів у цій сфері.

1.9.4.4. У справах про корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення забезпечено ефективне виконання рішень судів про застосування запобіжних заходів, у тому числі щодо покладення обов'язку носити електронний засіб контролю.

Проблема 1.9.5.

Невідповідність законодавства України міжнародним антикорупційним стандартам, зокрема стандартам Організації економічного співробітництва та розвитку, та праву Європейського Союзу знижує ефективність виявлення, розслідування та переслідування корупції, негативно впливає на інвестиційну привабливість країни та знижує довіру з боку міжнародних партнерів.

Очікувані стратегічні результати:

1.9.5.1. Законодавство щодо відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення повністю відповідає актам законодавства Європейського Союзу, зокрема завдяки:

удосконаленню ознак складів корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією;

удосконаленню видів і розмірів покарань за вчинення таких правопорушень.

1.9.5.2. Україна в повному обсязі дотримується положень Конвенції Організації економічного співробітництва та розвитку про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях (Конвенції Організації економічного співробітництва та розвитку), зокрема завдяки:

ухваленню закону про приєднання до Конвенції Організації економічного співробітництва та розвитку;

участі та належному супроводу процесу моніторингу імплементації Конвенції Організації економічного співробітництва та розвитку з боку Робочої групи Організації економічного співробітництва та розвитку щодо боротьби з хабарництвом у міжнародних ділових операціях (Робочої групи Організації економічного співробітництва та розвитку);

усуненню виявлених недоліків правового регулювання та належному виконанню рекомендацій Робочої групи Організації економічного співробітництва та розвитку, включно з наданими за результатами моніторингу імплементації Конвенції Організації економічного співробітництва та розвитку;

постійній та проактивній участі в діяльності Робочої групи Організації економічного співробітництва та розвитку, включно із зустрічами посадових осіб правоохоронних органів держав-членів Робочої групи Організації економічного співробітництва та розвитку.

1.10. Незалежність, інституційна стійкість та ефективність антикорупційних інституцій

Проблема 1.10.1.

Недостатній рівень забезпечення незалежності та інституційної стійкості Національного агентства з питань запобігання корупції негативно впливає на ефективність реалізації ним ключових інструментів запобігання та протидії корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов’язаним з корупцією.

Очікувані стратегічні результати:

1.10.1.1. Забезпечено належний рівень незалежності та інституційної стійкості, а також підвищено ефективність функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції, зокрема завдяки:

системному впровадженню та періодичному перегляду стратегії інституційного розвитку;

наданню належних кадрових та фінансових ресурсів, серед іншого, шляхом збільшення граничної чисельності працівників Національного агентства з питань запобігання корупції, заповнення вакантних посад висококваліфікованими кадрами та забезпечення конкурентоспроможного рівня їх заробітної плати.

1.10.1.2. Посилено діяльність підрозділу внутрішнього контролю та підрозділу з питань запобігання корупції як інструментів забезпечення незалежності, інституційної стійкості та підвищення ефективності функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції шляхом перегляду застосовних процедур внутрішнього контролю, розробки

обов’язкових до виконання внутрішніх інструкцій, з попереднім проведенням консультацій із заінтересованими сторонами, застосування показників ефективності та забезпечення навчання працівників апарату Національного агентства з питань запобігання корупції.

1.10.1.3. Забезпечено належну підзвітність та прозорість Національного агентства з питань запобігання корупції, зокрема завдяки:

публікації у відкритому доступі статистичних даних щодо виконання своїх функцій та їх результатів;

оптимізації процедури проведення незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції, її проведенню та виконанню рекомендацій, наданих за результатами такої оцінки.

1.10.1.4. Налагоджено ефективну взаємодію між Національним агентством з питань запобігання корупції та іншими органами державної влади (зокрема Державною службою фінансового моніторингу України).

Проблема 1.10.2.

Недостатній рівень забезпечення незалежності та інституційної стійкості Національного антикорупційного бюро України негативно впливає на ефективність попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних та інших кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності.

Очікувані стратегічні результати:

1.10.2.1. Посилено незалежність та інституційну стійкість Національного антикорупційного бюро України, зокрема, завдяки:

забезпеченню дотримання на практиці правил підслідності та запровадженню правових гарантій, які запобігатимуть втручанню у підслідність Національного антикорупційного бюро України;

перегляду переліку суб’єктів, які вчинили кримінальні правопорушення, віднесені законом до підслідності Національному антикорупційному бюро України, відповідно до рекомендацій Європейської Комісії;

системному впровадженню та періодичному перегляду стратегії інституційного розвитку Національного антикорупційного бюро України на 2025 – 2030 роки з чіткими стратегічними результатами та пріоритетами;

наданню доступу до неупереджених, своєчасних та якісних судових експертиз;

забезпеченню автономного доступу до інформації за результатами зняття інформації з електронних комунікаційних мереж в інтересах Національного антикорупційного бюро України та унеможливленню будь-яким іншим державним органам доступу до матеріалів та ідентифікаторів, за якими воно здійснюється, шляхом впровадження системи перехоплення електронних комунікацій (СПЕК) Національного антикорупційного бюро України (з власними засобами управління СПЕК) та підключення її до модернізованих шлюзів мережних комплектів, впроваджених на мережах операторів рухомого зв’язку;

подальшому підвищенню аналітичної спроможності Національного антикорупційного бюро України та наданню належних кадрових та фінансових ресурсів, серед іншого, шляхом заповнення вакантних посад висококваліфікованими кадрами та забезпечення конкурентоспроможного рівня заробітної плати працівників Національного антикорупційного бюро України та впровадження ефективної внутрішньої кадрової політики;

наданню Національному антикорупційному бюро України ефективного доступу до публічних реєстрів, баз даних та інформації від третіх осіб (таких як інші державні органи, банки, нотаріуси тощо);

посиленню присутності Національного антикорупційного бюро України в регіонах шляхом створення додаткових територіальних управлінь та посилення ролі територіальних управлінь у виконанні основних функцій Національного антикорупційного бюро України.

1.10.2.2. Посилено діяльність підрозділів внутрішнього контролю у складі центрального та територіальних управлінь як інструментів забезпечення незалежності, інституційної стійкості та підвищення ефективності функціонування Національного антикорупційного бюро України, а також впроваджено ефективні та системні заходи для забезпечення інформаційної безпеки у поточних провадженнях Національного антикорупційного бюро України.

1.10.2.3. Забезпечено функціонування дієвого механізму проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного антикорупційного бюро України, серед іншого, шляхом виконання рекомендацій, наданих за результатами таких оцінок.

1.10.2.4. Налагоджено ефективну взаємодію між Національним антикорупційним бюро України та іншими органами державної влади.

Проблема 1.10.3.

Недостатнє забезпечення незалежності та інституційної стійкості Спеціалізованої антикорупційної прокуратури знижує її спроможність ефективно виконувати свої функції.

Очікувані стратегічні результати:

1.10.3.1. Посилено гарантії незалежності та інституційної стійкості Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема, завдяки:

наданню заступнику Генерального прокурора – керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури повноважень:

а) вносити відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань про можливе вчинення народним депутатом України кримінального правопорушення та погоджувати клопотання, які розглядаються слідчим суддею;

б) самостійно надсилати запити про екстрадицію та створювати спільні слідчі групи у кримінальних провадженнях, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України;

в) продовжувати строки досудового розслідування;

г) здійснювати інші необхідні слідчі дії та процесуальні дії у всіх кримінальних провадженнях, що належать до підслідності Національного антикорупційного бюро України, без залучення Генерального прокурора;

наданню виконуючому обов'язків керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури аналогічних повноважень, як у заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

наданню належних кадрових та фінансових ресурсів, серед іншого, шляхом забезпечення конкурентоспроможного рівня заробітної плати прокурорів, державних службовців та інших працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а також впровадження ефективної внутрішньої кадрової політики на основі стратегії інституційного розвитку Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

1.10.3.2. Впроваджено дієвий механізм проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, серед іншого, шляхом виконання рекомендацій, наданих за результатами таких оцінок.

Проблема 1.10.4.

Неналежний рівень нормативного, організаційного, кадрового, фінансового та іншого забезпечення Вищого антикорупційного суду негативно впливає на ефективність виконання покладених на нього завдань.

Очікувані стратегічні результати:

1.10.4.1. Динаміку розгляду Вищим антикорупційним судом справ про корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення підвищено, зокрема завдяки:

прийняттю змін до законодавства, якими:

а) запроваджено одноособовий розгляд цивільних та адміністративних справ у Вищому антикорупційному суді;

б) передбачено недопустимість зловживання процесуальними правами учасниками кримінального провадження;

в) забезпечено можливість продовження розгляду справи у разі заміни одного з трьох суддів колегії Вищого антикорупційної суду чи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду з урахуванням стандартів дотримання гарантій права на справедливий суд та практики Європейського суду з прав людини;

розробленню та впровадженню комплексної стратегії забезпечення ефективного розгляду справ Вищим антикорупційним судом;

забезпеченню збалансованого розподілу судових справ між суддями Вищого антикорупційного суду.

1.10.4.2. Забезпечено належні умови для здійснення правосуддя Вищим антикорупційним судом, зокрема шляхом:

заповнення вакантних посад суддів;

гарантування конкурентного рівня заробітної плати;

надання постійних приміщень для суддів першої та апеляційної інстанції, а також працівників апарату суду.

РОЗДІЛ ІІ.
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ПРІОРИТЕТНИХ СФЕРАХ

2.1. Судоустрій і статус суддів

Проблема 2.1.1.

Широка дискреція суб'єктів формування Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та вади процедур відбору створюють можливості для зловживань, обрання (призначення) осіб, які не відповідають визначеним критеріям, і ризики для стабільної роботи цих органів.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.1.1. Органи суддівського врядування є постійно повноважними, усі вакантні посади членів цих органів заміщуються у строки, які забезпечують безперервне функціонування цих органів.

2.1.1.2. На посади членів органів суддівського врядування призначаються особи, які відповідають критеріям компетентності, професійної етики та доброчесності, за результатами вдосконаленого процесу відбору за участі незалежних експертів, делегованих міжнародними партнерами, з вирішальним правом голосу.

Проблема 2.1.2.

Спеціальні механізми підтримання доброчесності членів органів суддівського врядування (Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України) відсутні, що зумовлює ризики зловживання цими особами своїми повноваженнями. Частина членів органів суддівського врядування не захищені від неправомірних втручань в їхню діяльність, що створює загрози для інституційної незалежності цих органів.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.2.1. Вдосконалено гарантії незалежності членів органів суддівського врядування з метою мінімізації ризиків втручання у їхню діяльність.

2.1.2.2. Забезпечена невідворотність відповідальності (включно з дисциплінарною) за вчинення членом органу суддівського врядування неправомірного діяння з урахуванням принципу співмірності.

Проблема 2.1.3.

Механізм формування Ради суддів України не відповідає її ролі в утвердженні стандартів доброчесності у системі правосуддя, що може негативно вплинути на ефективність роботи цього органу та довіру до його рішень.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.3.1. Обсяг повноважень Ради суддів України переглянуто та виключено ті повноваження, які непритаманні для органу суддівського самоврядування.

2.1.3.2. Обрання кандидатів у члени Ради суддів України здійснюється за результатами прозорого конкурсу, який проводиться незалежною конкурсною

комісією; уточнено вимоги до кандидатів на посади членів Ради суддів України; запроваджено механізм дострокового припинення повноважень члена Ради суддів України, зокрема у випадку неналежного виконання покладених обов'язків або допущення поведінки, що негативно впливає на авторитет та суспільну довіру до правосуддя.

2.1.3.3. Рада суддів України обирається шляхом таємного електронного голосування, в якому можуть брати участь всі судді.

Проблема 2.1.4.

Робота Національної школи суддів України є недостатньо прозорою та підзвітною, не ґрунтується на аналізі потреб судової системи та не враховує їх, що негативно впливає на рівень професійної компетентності суддів.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.4.1. Статус керівного складу суб'єкта підтримання та підвищення кваліфікації суддів удосконалено шляхом запровадження конкурсного добору, поширення на нього вимог антикорупційного законодавства, обмеження строку перебування на посаді, визначення підстав для дострокового звільнення з посади.

2.1.4.2. Проведено прозорий конкурс на посади керівного складу суб'єкта підтримання та підвищення кваліфікації суддів з урахуванням критеріїв компетентності, професійної етики і доброчесності.

2.1.4.3. Вища кваліфікаційна комісія суддів України щорічно проводить оцінку діяльності суб'єкта підтримання та підвищення кваліфікації суддів на основі поданого звіту.

2.1.4.4. У суб'єкті підтримання та підвищення кваліфікації суддів формується внутрішня антикорупційна політика відповідно до законодавства у сфері запобігання корупції, у тому числі регулярно проводиться оцінка корупційних ризиків, впроваджуються заходи щодо їх мінімізації.

2.1.4.5. До проведення навчальних занять і тренінгів, спрямованих на підтримання і підвищення кваліфікації суддів, залучаються експерти, що відповідають рекомендаціям Консультативної ради європейських суддів, а інформація про них публікується на сайті суб'єкта підтримання і підвищення кваліфікації суддів.

Проблема 2.1.5.

Інструменти моніторингу та підтримання суддівської доброчесності не забезпечують оперативного і повного виявлення допущених суддями порушень, що негативно впливає на превентивну функцію цих інструментів.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.5.1. Проведено перевірку декларацій доброчесності та родинних зв'язків суддів Верховного Суду за удосконаленим відповідно до рекомендацій Європейської Комісії механізмом їх подання та перевірки.

2.1.5.2. Унормовано процедуру встановлення дотримання суддею обов'язку підтвердити законність джерел походження майна та забезпечено автономність дисциплінарного провадження.

2.1.5.3. Розширено обсяг доступної публічної інформації про судову систему.

2.1.5.4. Забезпечено дієві механізми запобігання, виявлення та реагування на зловживання в автоматизованому розподілі справ і доступі до Єдиного державного реєстру судових рішень, у тому числі, через аналітичні інструменти, доступ до яких мають органи суддівського врядування та їх допоміжні органи, а також аудит, автоматизований моніторинг та моніторинг дій користувачів повного доступу до Єдиного державного реєстру судових рішень.

2.1.5.5. Обмеження доступу (загального чи повного) до судових рішень є обґрунтованими, пропорційними, строковими та здійснюються винятково за процедурами, що визначені законом.

2.1.5.6. Суддівські досьє (досьє кандидатів на посаду судді) і декларації родинних зв'язків та доброчесності оприлюднені для загального доступу на офіційному вебсайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, регулярно оновлюються та надаються на запити з урахуванням законодавчих обмежень.

Проблема 2.1.6.

Механізми забезпечення підзвітності суддів містять недоліки, що може сприяти уникненню суддями окремих процедур або відповідальності за допущені порушення.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.6.1. Забезпечено однакові стандарти кваліфікаційного оцінювання для всіх суддів, а саме усунуто практику, коли частина суддів не проходила цю процедуру, уникнула її шляхом звільнення у відставку або завершувала її автоматично.

2.1.6.2. Забезпечено ефективність дисциплінарної відповідальності суддів через усунення нормативних прогалин та дисбалансів у процедурі.

2.1.6.3. Забезпечено адекватну й прозору процедуру розгляду заяв про відставку з метою забезпечення авторитету та суспільної довіри до правосуддя і судової влади; унеможливлено ситуації, коли відставка використовується як спосіб уникнення дисциплінарної відповідальності.

Проблема 2.1.7.

Тривале перебування судді на адміністративній посаді, зумовлене неефективністю інструментів ротації, підвищує корупційні ризики та загрози для незалежності суддів.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.7.1. Запроваджено механізми, що унеможливлюють обіймання адміністративної посади в суді однією і тією самою особою протягом тривалого часу.

Проблема 2.1.8.

Окремі етапи процедур добору, кваліфікаційного оцінювання та внесення подання про призначення суддів є неуніфікованими та непрозорими, що створює можливості для надання невиправданих переваг окремим учасникам конкурсу.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.8.1. Розширено перелік інформації та унормовано алгоритм збору інформації для цілей формування матеріалів суддівського досьє та досьє кандидата на посаду судді та його аналізу; усунуто прогалини щодо стандарту доказування у процедурі кваліфікаційного оцінювання.

2.1.8.2. Введено додаткові механізми забезпечення довіри до процедур суддівської кар'єри.

Проблема 2.1.9.

Процедури позаконкурсних горизонтальних переміщень суддів всередині судової системи (відрядження, переведення) є непрозорими та ускладненими, що породжує ризики зловживання ними та неефективні витрати бюджетних коштів.

Очікувані стратегічні результати:

2.1.9.1. Оптимізовано процедуру відрядження судді шляхом скорочення кількості органів, які беруть у ній участь, розмежування завдань Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та деталізації критеріїв, якими вони мають керуватися під час вирішення питань про відрядження з метою забезпечення оперативності, передбачуваності та прозорості її проведення.

2.1.9.2. Оптимізовано процедуру переведення судді у випадку реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду шляхом встановлення строків окремих її етапів, критеріїв визначення суду, до якого переводиться суддя, та розмежування завдань Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з метою забезпечення оперативності, передбачуваності та прозорості її проведення.

2.1.9.3. Забезпечено процесуальні можливості продовження розгляду суддею справ, які перебували в його провадженні, у випадку якщо такі справи передаються до суду, куди суддя відряджається або переводиться.

2.2. Прокуратура, правопорядок і протидія кримінальним правопорушенням

Проблема 2.2.1.

Призначення на керівні посади здійснюється без проведення конкурсу, а на вищі керівні посади – хоч із залученням прокурорського самоврядування, проте формальним, що уможливлює здійснення цієї процедури на немеритократичних засадах.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.1.1. Призначення на керівні посади в органах прокуратури, які мають стратегічний вплив на діяльність цього органу, відбуваються у прозорий, меритократичний і передбачуваний для всіх прокурорів спосіб.

2.2.1.2. Органи прокурорського самоврядування беруть пряму й активну участь у відборі ключових кадрів в органах прокуратури.

2.2.1.3. Відновлено проведення конкурсів на посади прокурорів Офісу Генерального прокурора та обласної прокуратури відповідно до рекомендацій Європейської Комісії.

Проблема 2.2.2.

Чинна процедура призначення та звільнення Генерального прокурора містить ризики неформального чи політичного впливу, а також не повністю відповідає європейським рекомендаціям та стандартам, що стримує євроінтеграційний потенціал України.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.2.1. Призначення на посаду Генерального прокурора здійснюється в порядку, передбаченому Конституцією України, із залученням конкурсної комісії, яка надає рекомендації Президенту України щодо потенційних кандидатів на таку посаду.

2.2.2.2. Законодавчо визначено підстави висловлення недовіри Генеральному прокуророві, а також підстави для внесення подання органу, що здійснює дисциплінарне провадження, або Вищої ради правосуддя про звільнення Генерального прокурора з адміністративної посади.

Проблема 2.2.3.

Поширена практика «колективного» процесуального керівництва групою прокурорів, дискреційні повноваження щодо включення / виключення прокурорів до/з таких груп та відсутність системи випадкового розподілу справ між прокурорами зумовлюють розмивання відповідальності між керівниками прокуратури та підлеглими прокурорами за результати роботи, а також містять ризики обмеження процесуальної незалежності прокурора шляхом «ручного» управління кримінальним провадженням.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.3.1. Унеможливлено створення групи прокурорів без процесуальної необхідності, зокрема шляхом законодавчого закріплення:

вичерпного переліку підстав, за наявності яких керівники органів прокуратури можуть визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні;

чітких критеріїв, якими повинні керуватись такі керівники при вирішенні питання щодо чисельності прокурорів, які входитимуть до складу групи.

2.2.3.2. Запроваджено дієвий механізм оскарження рішення керівника органу прокуратури про призначення та заміну прокурора (зокрема, у складі групи прокурорів).

2.2.3.3. Розроблено та впроваджено, відповідно до рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO), систему випадкового розподілу справ між прокурорами, у тому числі системи вимірювання та регулювання навантаження на прокурорів, на основі чітких та об’єктивних критеріїв (включно з критерієм спеціалізації), з належними запобіжниками, які унеможливлюють зловживання.

Проблема 2.2.4.

Внутрішні управлінські процеси в органах прокуратури не завжди є прозорими та ефективними, а дієвість органів прокурорського самоврядування є слабкою, що у поєднанні зумовлює ризики зовнішнього та внутрішнього тиску на прокурора за відсутності дієвих інструментів захисту його незалежності.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.4.1. Посилено процесуальну незалежність прокурорів, зокрема шляхом обґрунтованого та такого, що ґрунтується на інклюзивному підході, виключення із законодавства положень, які її обмежують.

2.2.4.2. Запроваджено систему електронного кримінального провадження.

2.2.4.3. Запроваджено електронну систему управління персоналом органів прокуратури, прозору та дієву систему оцінювання якості роботи прокурорів на основі заздалегідь встановлених і об'єктивних критеріїв із залученням прокурорів та органів прокурорського самоврядування, на підставі відомостей якої приймаються кадрові та управлінські рішення, а також рішення про преміювання.

2.2.4.4. Удосконалено правове регулювання дисциплінарної відповідальності прокурорів, відповідно до рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO), зокрема шляхом:

встановлення чітких формулювань дисциплінарних проступків, які стосуються поведінки прокурорів та дотримання ними правил прокурорської етики;

визначення вичерпного переліку того, що повинна містити дисциплінарна скарга про вчинення прокурором дисциплінарного проступку, запровадження механізму повернення дисциплінарної скарги;

розширення переліку дисциплінарних стягнень з метою підвищення їх пропорційності та ефективності, а також передбачення загальних умов їх застосування, обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність прокурора;

уточнення вичерпного переліку підстав для звільнення прокурорів;

збільшення строків притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності.

2.2.4.5. Підвищено ефективність інституту таємної перевірки доброчесності прокурорів, зокрема завдяки:

доповненню переліку інформації, що перевіряється при проведенні таємної перевірки доброчесності прокурорів, серед іншого, шляхом розширення переліку питань, на які відповідає прокурор в межах заповнення декларації доброчесності прокурора;

наданню органам прокурорського самоврядування повноважень щодо визначення єдиних критеріїв оцінювання доброчесності прокурорів;

перегляду обмежень щодо публічного оприлюднення декларацій доброчесності прокурорів.

2.2.4.6. Підвищено дієвість органів прокурорського самоврядування як інструментів захисту незалежності прокурорів, серед іншого, шляхом посилення їх інституційної спроможності.

Проблема 2.2.5.

Недостатнє матеріальне забезпечення умов праці прокурорів впливає на ефективність роботи прокуратури та стійкість до корупційних впливів.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.5.1. У межах бюджетного процесу унеможливлено штучне зменшення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для визначення посадового окладу прокурора.

2.2.5.2. На законодавчому рівні закріплено, що розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб чи іншого макроекономічного показника, який використовується для обрахунку посадових окладів публічних службовців, не може окремо змінюватись для визначення посадового окладу прокурорів; вивчено питання складових заробітної плати прокурора з метою формування належної та передбачуваної моделі оплати праці.

Проблема 2.2.6.

Відсутність офіційних науково обґрунтованих критеріїв визначення оптимальної чисельності органів прокуратури у розрізі чисельності прокурорів, державних службовців та інших працівників, а також частки у цій чисельності адміністративних посад загрожує інституційній спроможності прокуратури та зумовлює існування ризиків неефективного використання бюджетних коштів.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.6.1. Офіційно закріплено науково обґрунтований підхід до визначення оптимальної чисельності посад прокурорів, посад державної служби та посад інших працівників в органах прокуратури, а також кількості адміністративних посад в органах прокуратури з урахуванням кращих світових практик та показників їх навантаження.

2.2.6.2. Забезпечено стале та поетапне приведення штатної та фактичної чисельності прокурорів, державних службовців та інших працівників органів прокуратури у відповідність до офіційно встановлених критеріїв.

Проблема 2.2.7.

Чинне нормативно-правове регулювання процедур добору на керівні посади в Національній поліції України та Державному бюро розслідувань зумовлює ризики непрозорого призначення та просування по службі, поширення корупційних та інших неформальних практик, а також неефективного здійснення правоохоронної функції держави.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.7.1. Запроваджено прозору, меритократичну та передбачувану процедуру добору на посаду керівника Національної поліції України із залученням незалежних експертів, делегованих міжнародними партнерами, та удосконалено процедуру добору на посаду Директора Державного бюро розслідувань із урахуванням рекомендацій, наданих Європейською Комісією.

2.2.7.2. Розроблено та запроваджено поетапний перехід на модель, відповідно до якої обіймання керівних посад в центральних та територіальних

органах Національної поліції України здійснюється винятково на конкурсних засадах, які передбачають визначення відповідності критеріям професійності та доброчесності.

Проблема 2.2.8.

Суспільний запит на ефективність органів правопорядку, а також незмінність курсу на європейську інтеграцію формують гостру потребу в забезпеченні узгодженості, послідовності та консолідованості зусиль щодо реалізації зобов'язань, вимог та рекомендацій міжнародно-правового характеру у сфері правопорядку і протидії злочинності.

Очікувані стратегічні результати:

2.2.8.1. Забезпечено належне, якісне, повне та своєчасне виконання заходів, спрямованих на реалізацію зобов'язань, вимог та рекомендацій міжнародно-правового характеру у сфері правопорядку і протидії злочинності, зокрема передбачених Дорожньою картою з питань верховенства права, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2025 № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС"».

2.3. Адвокатура та правнича допомога

Проблема 2.3.1.

Недостатній рівень прозорості, обмежена технологічна модернізація, низька конкурентність процедури обрання органів адвокатського самоврядування та незбалансована інституційна архітектура зумовлюють концентрацію, централізацію влади та порушення балансу в системі стримувань і противаг.

Очікувані стратегічні результати:

2.3.1.1. Удосконалено законодавче регулювання процедури формування та функціонування органів адвокатського самоврядування, що забезпечує регулярне та прозоре оновлення їх складу, підзвітність, прозорість та підконтрольність, а також гарантує реалізацію виборчих прав адвокатів, зокрема шляхом:

цифровізації та забезпечення прозорості процедур формування органів адвокатського самоврядування через запровадження онлайн голосування за принципом «один адвокат – один голос»;

упорядкування виборчого циклу та встановлення запобіжників від його блокування;

визначення виключних причин та граничних строків продовження повноважень органів адвокатського самоврядування;

скорочення строків повноважень і ротації членів органів адвокатського самоврядування з урахуванням кращих європейських практик, а також встановлення обмеження на перебування у складі таких органів більше одного строку поспіль;

гарантування рівності, конкретності, демократичності у реалізації виборчих прав адвокатів;

забезпечення балансу повноважень та системи стримувань і противаг між Радою адвокатів України та радами адвокатів регіонів;

забезпечення онлайн-трансляцій засідань рад адвокатів регіонів, Ради адвокатів України, а також конференцій адвокатів регіону та з'їзду адвокатів України.

2.3.1.2. Інформація про органи адвокатського самоврядування, зокрема їх організаційну структуру, склад, строки та підстави здійснення повноважень, а також акти загальної дії, що приймаються такими органами в межах їх компетенції, є публічно доступними у формі відкритих даних.

Проблема 2.3.2.

Процедура складання кваліфікаційного іспиту на здобуття права на заняття адвокатською діяльністю характеризується недостатнім рівнем прозорості та технологічної адаптованості, а також відсутністю законодавчих вимог щодо перевірки доброчесності кандидатів, що зумовлює збереження підвищених ризиків недоброчесних практик і негативно впливає на рівень суспільної довіри до інституту адвокатури.

Очікувані стратегічні результати:

2.3.2.1. Законодавче регулювання процедури складання кваліфікаційного іспиту на здобуття права на заняття адвокатською діяльністю запроваджує єдиний, стандартизований, загальнонаціональний цифровізований іспит, гарантії прозорості й доступності змісту та етапів його проведення, а також перевірку відповідності кандидатів вимогам доброчесності, що забезпечує об'єктивність оцінювання та захист від неправомірного втручання в хід і результати кваліфікаційного іспиту, як наслідок – підвищиться якість правничої допомоги та зменшиться ймовірність поширення недоброчесних практик.

Проблема 2.3.3.

Система підвищення професійного рівня адвокатів характеризується наявністю суттєвих структурних недоліків, що призводить до її фактичної монополізації та зниження якості професійного розвитку адвокатів.

Очікувані стратегічні результати:

2.3.3.1. Розвиток системи підвищення професійного рівня адвокатів забезпечено законодавчим механізмом, який створює належні умови для функціонування конкурентного середовища через забезпечення рівних недискримінаційних умов для операторів послуг з підвищення кваліфікації, а також формує позитивну мотивацію до навчання.

Проблема 2.3.4.

Дисциплінарне провадження щодо адвокатів характеризується відсутністю прозорості, нечітким визначенням дисциплінарних проступків та обмеженим, жорстким переліком санкцій, що звужує спектр можливих реакцій на неетичну

поведінку, створює ризики зловживання цим інструментом і продукує інші негативні наслідки.

Очікувані стратегічні результати:

2.3.4.1. Законодавче регулювання матеріально-правових та процедурних аспектів дисциплінарної відповідальності адвокатів удосконалено шляхом:

уточнення складів дисциплінарних порушень, в тому числі з метою запобігання оціночності відповідних формулювань;

розширення переліку дисциплінарних стягнень, що дає змогу застосовувати диференційовано та пропорційно заходи дисциплінарного впливу;

чіткого врегулювання порядку оскарження рішення у справі, передбачивши зупинення його дії на період оскарження;

визначення меж правових наслідків дисциплінарної відповідальності;

встановлення гарантій недопущення використання дисциплінарних процедур для обмеження права адвоката на свободу слова та вираження поглядів, у тому числі щодо критики на адресу органів адвокатського самоврядування;

запровадження публічного реєстру всіх дисциплінарних рішень зі зведеною статистикою.

2.3.4.2. Дисциплінарній системі адвокатури гарантується незалежність.

Проблема 2.3.5.

Система фінансового управління в органах адвокатського самоврядування характеризується відсутністю прозорості та підзвітності перед адвокатською спільнотою, що спричиняє зниження ефективності використання коштів, підвищені ризики неконтрольованого використання внесків адвокатів і потенційні фінансові зловживання.

Очікувані стратегічні результати:

2.3.5.1. Високий рівень прозорості системи фінансового управління, а також фінансової підзвітності органів адвокатського самоврядування перед адвокатами забезпечується шляхом законодавчого:

закріплення обов’язків щодо опублікування детальних кошторисів органів адвокатського самоврядування, обґрунтувань розмірів щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, щорічних деталізованих звітів про фінансування адвокатського самоврядування із забезпеченням доступу адвокатів до первинних документів;

запровадження прозорих і конкурентних процедур закупівлі товарів, робіт та послуг, що здійснюються органами адвокатського самоврядування;

визначення обов’язковості проведення щорічного зовнішнього незалежного аудиту фінансової звітності Ради адвокатів України з оприлюдненням його результатів перед адвокатами.

2.4. Оборона

Проблема 2.4.1.

Недостатній рівень демократичного цивільного контролю над силами оборони створює умови для зловживань фінансовими ресурсами, порушення прав військових і зниження суспільної довіри до оборонного сектору.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.1.1. Вдосконалено форми демократичного цивільного контролю (у тому числі громадського нагляду) в секторі оборони для підвищення їхньої ефективності з урахуванням існуючих безпекових викликів.

2.4.1.2. Розбудовано інституційну спроможність військового омбудсмана та посилено роль цивільного персоналу в секторі оборони.

Проблема 2.4.2.

Надмірна обмеженість доступу до інформації в секторі оборони призводить до зниження підзвітності, обмеження громадського нагляду та виникнення системних корупційних ризиків у секторі оборони.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.2.1. Удосконалено нормативно-правову базу щодо поводження з інформацією з обмеженим доступом у секторі оборони відповідно до євроатлантичних зобов'язань України.

2.4.2.2. Впроваджено внутрішні політики і процедури (зокрема, щодо строків та порядку багаторівневого підтвердження рішень про обмеження доступу та зняття обмежень доступу до інформації, ротації кадрів серед осіб з доступом до інформації, активного залучення експертних комісій з фахівців і науковців для оцінки ризиків та впливів від оприлюднення) та забезпечено належну і систематичну підготовку персоналу, діяльність якого пов'язана з інформацією з обмеженим доступом, в окремих складових сектору безпеки та оборони.

2.4.2.3. Запроваджено дієві механізми міжвідомчої координації для забезпечення відповідності стандартам обмеження доступу та зняття обмежень доступу до інформації в секторі оборони, дотримання балансу між прозорістю та необхідністю забезпечення національної безпеки, а також посилено контроль та підзвітність за діяльністю, яка пов'язана з інформацією з обмеженим доступом.

2.4.2.4. Впроваджено єдиний підхід до здійснення закритих закупівель та внесено зміни до чинних нормативно-правових актів або видано новий акт Кабінету Міністрів України щодо особливостей здійснення таких закупівель з урахуванням іноземного досвіду та стандартів ЄС та НАТО.

Проблема 2.4.3.

Відсутність повноцінного застосування стратегічного циклу «планування – програмування – бюджетування – виконання» в силах оборони створює ризики неефективного використання ресурсів і підвищує корупційні ризики у сфері оборонного бюджетування.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.3.1. Запроваджено узгоджені з євроатлантичними стандартами процедури відповідно до стратегічного циклу «планування – програмування – бюджетування – виконання» на всіх етапах (від оборонного планування до укладання та виконання оборонних контрактів).

2.4.3.2. Посилено підзвітність та прозорість у розподілі та використанні оборонних ресурсів завдяки впровадженню середньострокового бюджетного планування та відкритості нетаємних даних, посиленню механізмів зовнішнього контролю та нагляду за використанням ресурсів, включно з парламентським і громадським контролем у межах нетаємної інформації.

2.4.3.3. Посилено інституційну спроможність для системного управління ресурсами, що унеможливило ручний розподіл фінансування та залежність від особистих рішень посадових осіб.

2.4.3.4. Запроваджено єдину методологію управління життєвим циклом озброєння та військової техніки (ОВТ) відповідно до практик держав-членів НАТО для унеможливлення ручних та непрозорих рішень, підвищення ефективності витрат і забезпечення прозорості процесів.

Проблема 2.4.4.

Відсутність якісної політики та узгодженої моделі оборонних закупівель не забезпечує стабільних і послідовних процесів реформування, що створює правову нестабільність, підвищує корупційні ризики та ускладнює взаємодію з учасниками закупівель.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.4.1. Сформована єдина політика у сфері оборонних закупівель як основа для подальших законодавчих і підзаконних актів, яка окреслює сферу відповідальності політики, встановлює чіткий розподіл відповідальності суб’єктів формування та реалізації політик та напрям розвитку оборонних закупівель.

2.4.4.2. Зменшено корупційні ризики завдяки стандартизації процедур закупівель, запровадженню прозорих критеріїв відбору постачальників та посиленню інституційного нагляду, зокрема парламентського контролю, на період дії воєнного стану та на повоєнний період.

2.4.4.3. Підвищено стабільність та прогнозованість закупівельних процесів завдяки інтеграції довгострокового оборонного планування на основі спроможностей із середньостроковим плануванням оборонних закупівель.

2.4.4.4. Уніфіковано підходи до планування і проведення оборонних закупівель у Міністерстві оборони України та інших державних замовників, їхніх служб та закупівельних організацій.

2.4.4.5. Підвищено довіру міжнародних партнерів і виробників через запровадження політики, сумісної зі стандартами держав-членів НАТО та ЄС, що зменшило роль особистих рішень посадових осіб і підвищило прозорість процедур.

Проблема 2.4.5.

Незавершеність за євроатлантичними принципами реформи кадрового менеджменту у Збройних Силах України та інших складових сил оборони (зокрема, неінтегрованість системи військової освіти із системою управління кар'єрою, наявність недостатньо прозорих і доброчесних процедур просування по службі та відсутність системної ротації військовослужбовців, неефективне використання навичок військовослужбовців та їх досвіду діяльності / роботи до призову / прийому на військову службу) призводить до неефективного використання людського капіталу, відсутності мотивації у військовослужбовців до укладення контрактів та тривалого проходження військової служби та, як результат – зниження боєздатності сил оборони.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.5.1. Запроваджено прозору, справедливу та засновану на об'єктивних критеріях систему управління кар'єрою військовослужбовців, що інтегрована із системою військової освіти і підготовки, базується на об'єктивному оцінюванні результатів службової діяльності кожного військовослужбовця, його компетентностей, лідерських якостей і доброчесності, досвіді проходження військової служби / участі у бойових діях та відповідає принципам гендерної рівності.

2.4.5.2. Впроваджено цифрові системи обліку та управління персоналом у складових сил оборони, які дають змогу забезпечити його ефективну ідентифікацію, облік, планування та управління кар'єрою.

Проблема 2.4.6.

Непрозорі правила бронювання створюють умови для корупції, що загрожує економіці та підриває довіру до мобілізації.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.6.1. Запроваджено прозорий, справедливий та гнучкий механізм бронювання, що базується на чітких, об'єктивних критеріях визначення критично важливих підприємств та незамінних фахівців, мінімізує корупційні ризики та враховує баланс між оборонними потребами та економічною стабільністю.

2.4.6.2. Створена та функціонує єдина цифрова платформа для подання, розгляду та обліку списків на бронювання, інтегрована з державними реєстрами, що забезпечує автоматизацію процесів, скорочення термінів розгляду та усунення людського фактору як джерела корупції.

2.4.6.3. Створена та діє ефективна система моніторингу та контролю за дотриманням правил бронювання, що включає механізми регулярної верифікації заброньованих осіб та юридичну відповідальність за зловживання.

Проблема 2.4.7.

Недосконале правове регулювання доступу до експорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю, створює передумови для корупційних практик під час експорту таких товарів.

Очікувані стратегічні результати:

2.4.7.1. Діє прозоре, зрозуміле та прогнозоване правове регулювання експорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю.

2.4.7.2. Контрольований експорт має наслідком отримання підприємствами, що виготовляють озброєння на експорт, прибутків та залучення додаткових доходів на розвиток власного виробництва, а сили оборони повністю забезпечені аналогічними оборонними товарами.

2.5. Будівництво

Проблема 2.5.1.

Неактуальність та непублічність містобудівної документації, недосконала процедура розроблення такої документації обумовлюють корупційні ризики та можливість здійснювати будівництво з недотриманням вимог законодавства.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.1.1. Удосконалено механізм збору вихідних даних для розроблення містобудівної документації, зокрема шляхом:

затвердження переліку вихідних даних та джерел їх отримання;

визначення порядку надання вихідних даних, у тому числі граничного строку розгляду запиту про їх надання, переліку документів, які додаються до такого запиту, вичерпного переліку підстав для відмови у задоволенні запиту;

забезпечення цифровізації надання вихідних даних;

запровадження адміністративної відповідальності посадових осіб за порушення порядку надання вихідних даних;

запровадження єдиного класифікатора режимоутворюючих об’єктів, під якими або навколо яких у зв’язку з їхніми природними і набутими властивостями згідно із законодавством встановлюються обмеження у використанні земель;

зниження рівня дискреції посадових осіб, уповноважених на визначення державних інтересів для їх врахування під час розроблення містобудівної документації, зокрема шляхом визначення сфер, яких можуть стосуватися державні інтереси, а також принципів їх визначення; обов’язкового визначення державних інтересів у містобудівній документації державного та регіонального рівнів, своєчасної актуалізації такої документації;

визначення порядку надання та врахування у містобудівній документації вихідних даних, які містять інформацію, що становить державну таємницю або належить до іншої інформації з обмеженим доступом, а також порядку використання у подальшому відповідних положень містобудівної документації, сформованих на підставі таких вихідних даних;

визначення порядку дій розробників та замовників містобудівної документації у випадку порушення порядку надання вихідних даних з боку державного органу або суб’єкта господарювання, який є держателем відомостей, віднесених до вихідних даних для розроблення містобудівної документації, у

тому числі в разі ненадання вихідних даних у визначений строк або надання їх в неповному обсязі.

2.5.1.2. Взаємоузгоджено інститути функціонального призначення територій та цільового призначення земельних ділянок, зокрема шляхом:

удосконалення правового регулювання щодо розмежування сфери застосування визначеного містобудівною документацією на місцевому рівні функціонального призначення території та цільового призначення земельних ділянок у частині впливу визначеного містобудівною документацією на місцевому рівні функціонального призначення території на земельні ділянки, цільове призначення яких визначено раніше, а також земельні ділянки, на яких розміщені будівлі та споруди, функціональне призначення яких не узгоджується з функціональним призначенням території;

врегулювання (у разі встановлення потреби) порядку узгодження з власниками (у визначених законом випадках також із користувачами) земельних ділянок питання щодо зміни функціонального призначення території, до меж якої входять відповідні земельні ділянки, крім визначених законом випадків віднесення земельних ділянок до функціональної зони для потреб, де законом дозволене примусове відчуження земельних ділянок приватної власності з мотивів суспільної необхідності;

встановлення, що зміна функціонального призначення території не може призводити до неможливості використання земельних ділянок відповідно до їх цільового призначення, крім визначених законом випадків віднесення земельних ділянок до функціональної зони для потреб, де законом дозволене примусове відчуження земельних ділянок приватної власності з мотивів суспільної необхідності;

запровадження системи грошових компенсацій у розмірі ринкової вартості заподіяної шкоди власникам (у визначених законом випадках і користувачам) земельних ділянок у випадку обмеження їх правомочностей щодо використання належних їм земельних ділянок відповідно до цільового призначення, крім випадків, визначених законом.

2.5.1.3. Законодавчо врегульовано та практично впроваджено електронний Містобудівний кадастр на державному рівні як інформаційно-комунікаційну систему державної форми власності, яка:

є платформою для надання всіх адміністративних послуг у сфері містобудівної діяльності;

наповнена містобудівною документацією на державному, регіональному та місцевому рівнях (у тому числі затвердженою до запровадження Містобудівного кадастру на державному рівні), а також іншими відомостями, які підлягатимуть внесенню до нього відповідно до законодавства;

має розмежовані з Державним земельним кадастром сфери застосування відомостей (зокрема про функціональні зони, режимоутворюючі об’єкти та обмеження у використанні земель);

містить функціонал автоматичної перевірки дотримання визначених законом процедур під час розроблення та затвердження містобудівної

документації та автоматичного блокування у випадках, визначених законом, можливості її затвердити в разі їх порушення;

забезпечує недопущення подвійного внесення відомостей (зокрема про функціональні зони, режимоутворюючі об'єкти та обмеження у використанні земель) до інформаційно-комунікаційних систем державної форми власності;

є публічним джерелом містобудівної інформації.

2.5.1.4. На законодавчому рівні визначено чіткий механізм планування у просторі та розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, який, серед іншого, передбачає:

запровадження комплексних схем розміщення тимчасової споруди для здійснення підприємницької діяльності та надання сільським, селищним, міським радам повноважень щодо розгляду та затвердження комплексних схем розміщення тимчасової споруди для здійснення підприємницької діяльності;

процедуру розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, реєстрації права на розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, дострокового припинення такого права;

розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності на землях загального користування переможцями земельних торгів на праві земельного сервітуту, в інших випадках – на правах оренди земельної ділянки;

запровадження автоматичного надання права на розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності переможцям земельних торгів, з якими укладено договір земельного сервітуту для розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності на землях загального користування.

2.5.1.5. Запроваджено механізм стимулювання розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад та генеральних планів населених пунктів, у тому числі у спосіб:

забезпечення постійного виконання положень абзацу п'ятого пункту 4 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 17 червня 2020 року № 711-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель»;

забезпечення недопущення продовження терміну, упродовж якого функціональне призначення території може визначатися детальним планом території;

запровадження пріоритетності державного фінансування територіальних громад, щодо територій яких затверджено комплексні плани просторового розвитку територій територіальних громад або генеральні плани населених пунктів, склад та зміст яких відповідає положенням, визначеним Законом України від 17 червня 2020 року № 711-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо планування використання земель».

2.5.1.6. Удосконалено систему планування розвитку морських портів, зокрема шляхом:

встановлення, що план розвитку морського порту поряд з цілями, визначеними Законом України «Про морські порти», використовуватиметься для цілей просторового планування на території морського порту та повинен містити

у своєму складі документацію із землеустрою щодо визначення меж та режимів використання режимоутворюючих об’єктів морського порту;

визначення особливостей формування земельних ділянок та будівництва у внутрішніх морських водах та територіальному морі, а також запровадження обмеження у використанні земель, зокрема пов’язаних із забудовою;

врегулювання процедури будівництва об’єктів морських портів на територіях та акваторіях морських портів, що розміщені одночасно на землях державної та комунальної власності;

визначення механізму включення акваторії морського порту до території територіальної громади, яка з нею межує.

Проблема 2.5.2.

Існуючий порядок отримання вихідних даних на проектування створює умови для корупційних зловживань та незаконної забудови.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.2.1. Системно переглянуто законодавчі підходи до видачі містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки, зокрема шляхом:

відміни дозвільного характеру видачі містобудівних умов та обмежень із запровадженням принципу, відповідно до якого містобудівні умови та обмеження як набір інформації про визначений режим забудови земельної ділянки, у тому числі обмеження у використанні земель (включно з відомостями про адміністративні акти, на підставі яких визначені такі режими), а також перелік видів будівель та споруд, які допускається будувати на земельній ділянці, видаються на запит будь-якої фізичної або юридичної особи, а не лише замовника будівництва, та можуть використовуватись, у тому числі, для виконання робіт з розроблення проектної документації на будівництво;

запровадження використання містобудівних умов та обмежень як заміни будівельного паспорта забудови земельної ділянки;

запровадження ІТ-інструменту, що забезпечить можливість автоматичного (у режимі реального часу) генерування містобудівних умов та обмежень щодо земельних ділянок, які розміщені у межах території, на яку затверджена містобудівна документація, склад і зміст якої відповідають вимогам Закону України від 17 червня 2020 року № 711-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель»;

запровадження адміністративного збору за надання містобудівних умов та обмежень;

надання, на період до запровадження автоматичного формування містобудівних умов та обмежень, повноважень органу державного архітектурно-будівельного нагляду, за наслідками розгляду скарг на дії та бездіяльність органів, уповноважених на видачу містобудівних умов та обмежень, приймати обов’язкове до виконання такими органами рішення про необхідність видачі вказаних умов та обмежень;

врегулювання питання отримання містобудівних умов та обмежень у випадку намірів щодо будівництва об’єкта, який розташовуватиметься на території декількох територіальних громад або декількох областей;

на період до запровадження автоматичного формування містобудівних умов та обмежень і до наповнення Державного земельного кадастру відомостями про режимоутворюючі об’єкти та обмеження у використанні земель, спрямовані на охорону таких об’єктів, запровадження автоматичної перевірки містобудівних умов та обмежень (до моменту їх видачі) програмними засобами Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва з фіксацією ймовірних порушень режиму забудови земельної ділянки у протоколі автоматичної перевірки та надання повноважень уповноваженим органам містобудування та архітектури щодо підтвердження або спростування факту наявності таких порушень;

врегулювання питання впливу на видані містобудівні умови та обмеження зміни режиму забудови земельної ділянки внаслідок затвердження нової містобудівної документації або внесення змін до неї, появи нових режимоутворюючих об’єктів та обмежень у використанні земель тощо.

2.5.2.2. На законодавчому рівні встановлено, що адміністративний збір за надання містобудівних умов та обмежень розподіляється між спеціальним фондом Державного бюджету України для забезпечення функціонування містобудівного кадастру на державному рівні та бюджетами місцевого самоврядування за місцем надання послуг.

2.5.2.3. Посилено відповідальність за порушення строків надання містобудівних умов та обмежень, вимагання документів, не передбачених законодавством, надання містобудівних умов та обмежень з порушенням законодавства.

2.5.2.4. Комплексно удосконалено процедуру видачі технічних умов та приєднання до зовнішніх інженерних мереж, зокрема на законодавчому рівні врегульовані питання щодо:

взаємоузгодження містобудівної документації на місцевому рівні та планів розвитку зовнішніх інженерних мереж;

спрощення порядку отримання вихідних даних про зовнішні інженерні мережі для розроблення проектної документації на будівництво, у тому числі шляхом забезпечення наповнення інформаційно-комунікаційних систем, держателями яких є державні органи, відомостями про зовнішні інженерні мережі та автоматизації процесів, пов’язаних з отриманням таких відомостей у формі витягу в електронній формі;

встановлення єдиних засад приєднання закінчених будівництвом об’єктів до зовнішніх інженерних мереж, а також єдиних підходів до визначення плати за приєднання до таких мереж;

створення електронних сервісів для надання послуг з приєднання до зовнішніх інженерних мереж;

встановлення, що закінчений будівництвом об’єкт вважається готовим до експлуатації після приєднання до всіх зовнішніх інженерних мереж, необхідних для забезпечення функціонування такого об’єкта, передбачених проектною документацією на будівництво;

удосконалення правового регулювання питань, пов’язаних з відповідальністю за порушення законодавства щодо приєднання закінчених будівництвом об’єктів до зовнішніх інженерних мереж;

встановлення необхідності та визначення порядку і строків проведення інвентаризації наявних зовнішніх інженерних мереж, а також виявлення, взяття на облік та вжиття заходів щодо прийняття у комунальну власність безхазяйних зовнішніх інженерних мереж.

Проблема 2.5.3.

Неефективне та обтяжливе державне регулювання процесів, пов’язаних із закінченням будівництва (прийняттям в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів та їх підключення до зовнішніх інженерних мереж), призводять до підвищення вартості будівництва та корупційних проявів.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.3.1. Упроваджено законодавче регулювання щодо вдосконалення процедури прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об’єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідкам, шляхом:

запровадження підписання акта готовності об’єкта до експлуатації державним органом архітектурно-будівельного контролю, який здійснював державний архітектурно-будівельний контроль на такому об’єкті;

запровадження автоматичного в режимі реального часу прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об’єкта на підставі підписаного акта готовності об’єкта до експлуатації за умови позитивного результату автоматизованого аналізу поданих / внесених даних щодо їх повноти, відповідності формату, логічності, достовірності та наявності необхідних даних у відповідних публічних електронних реєстрах, а також відсутності підстав для відмови у прийнятті в експлуатацію закінченого будівництвом об’єкта;

встановлення вичерпного переліку підстав для надання програмними засобами Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва автоматичної відмови в прийнятті в експлуатацію закінченого будівництвом об’єкта (залишення без розгляду, повернення на доопрацювання тощо);

удосконалення порядку підписання акта готовності об’єкта до експлуатації шляхом встановлення, що такий акт підписується електронним підписом замовника будівництва, девелопера (у разі його залучення), генерального підрядника (якщо будівельні роботи виконуються без залучення субпідрядників – підрядника), особами, які здійснюють авторський та технічний нагляд, інженером-консультантом (у разі його залучення) та державним органом архітектурно-будівельного контролю, який здійснював державний архітектурно-будівельних контроль на відповідному об’єкті, а також визначення, що підтверджує підпис кожної з цих осіб;

запровадження додаткових вимог до здійснення контрольного геодезичного знімання закінчених будівництвом об’єктів (у випадках, коли його проведення обов’язкове відповідно до закону) щодо визначення обмежень у використанні земель та режимоутворюючих об’єктів, у зв’язку із властивостями яких вони

встановлені (за наявності таких об’єктів), із внесенням відомостей про них до Державного земельного кадастру та Містобудівного кадастру на державному рівні, а також зміни складу угідь земельної ділянки внаслідок закінчення будівництва об’єкта, із внесенням відомостей про це до Державного земельного кадастру.

2.5.3.2. Підзаконні нормативно-правові акти щодо процедури реєстрації декларації про готовність об’єкта до експлуатації, яка подана в електронній формі, відповідають Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

2.5.3.3. Забезпечено обов’язкове врахування під час прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів судових рішень щодо обмежень, пов’язаних з прийняттям в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів.

2.5.3.4. Розмір та порядок справляння адміністративного збору за адміністративні послуги з прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів встановлено на рівні закону відповідно до статей 5 та 11 Закону України «Про адміністративні послуги»; забезпечено самоокупність внесення інформації про такі адміністративні послуги до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

2.5.3.5. Удосконалено процедури залучення (інвестування, фінансування) замовником будівництва, девелопером будівництва, управителем фонду фінансування будівництва коштів від фізичних та юридичних осіб, у тому числі в управління, для спорудження об’єкта нерухомого майна з подальшим набуттям такими особами права власності на відповідні об’єкти нерухомого майна з метою унеможливлення виникнення ситуацій, за наявності яких об’єкти будівництва тривалий час не приймаються в експлуатацію, у тому числі запроваджено чіткі механізми, що:

сприятимуть використанню коштів за цільовим призначенням, запобігатимуть недотриманню забудовниками (зокрема кооперативами, предметом діяльності яких є житлове, дачне, гаражне та інше будівництво (у тому числі кооперативами, які залучають кошти фізичних та юридичних осіб, зокрема в управління, для спорудження об’єктів житлового, дачного, гаражного та іншого будівництва) вимог Закону України «Про гарантування речових прав на об’єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому»;

врегульовуватимуть механізми визначення забудовника у випадках, коли неможливо знайти та призначити нового управителя фонду фінансування будівництва;

визначатимуть порядок реалізації органами місцевого самоврядування повноважень, передбачених підпунктом 11 пункту «а» та підпунктом 7 пункту «б» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а місцевими державними адміністраціями повноважень, передбачених пунктом 14 частини першої статті 16 Закону України «Про місцеві державні адміністрації».

2.5.3.6. З метою сприяння постраждалим інвесторам у добудові об’єктів незавершеного багатоквартирного житлового будівництва:

визначено порядок добудови проблемних об’єктів;

передбачено заходи економічного стимулювання добудови проблемних об’єктів;

звільнено від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях за подання позовів про визнання права власності на проблемний об’єкт незавершеного багатоквартирного житлового будівництва, визнання майнових прав (права вимоги) на приміщення в проблемному об’єкті незавершеного багатоквартирного житлового будівництва.

Проблема 2.5.4.

Недосконала система контролю та нагляду в сфері будівництва стимулює появу корупційних практик.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.4.1. Відновлено здійснення заходів позапланового державного архітектурно-будівельного контролю та забезпечено прозорість державного архітектурно-будівельного контролю шляхом оприлюднення відомостей і документів щодо державного архітектурно-будівельного контролю, а також забезпечення публічності відомостей та документів щодо розгляду питань і результатів притягнення до відповідальності виконавців окремих видів робіт (послуг), пов’язаних зі створенням об’єктів архітектури, за порушення в сфері містобудівної діяльності.

2.5.4.2. Запроваджено експериментальний проект щодо екстериторіальності здійснення державного архітектурно-будівельного контролю незалежно від класу наслідків (відповідальності) та місця розташування об’єкта будівництва на підставі договору між замовником будівництва та відповідним органом державного архітектурно-будівельного контролю, крім випадків, передбачених порядком здійснення експериментального проекту.

2.5.4.3. Забезпечено запровадження систематичного огляду територій органами державного архітектурно-будівельного контролю для забезпечення виявлення порушень містобудівного законодавства, у тому числі виявлення об’єктів самочинного будівництва з використанням новітніх технологій (зокрема засобів дистанційного зондування землі).

2.5.4.4. Забезпечено ефективні, співмірні та стримувальні санкції до посадових осіб об’єктів державного архітектурно-будівельного нагляду за порушення вимог законодавства, серед іншого, шляхом:

перегляду законодавства про кримінальну та адміністративну відповідальність на предмет уточнення переліку діянь, вчинення яких має тягнути за собою застосування позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю**;**

посилення дисциплінарної, адміністративної відповідальності за вчинення вказаними особами правопорушень у сфері містобудівної діяльності;

удосконалення порядку здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду, зокрема шляхом запровадження проведення камеральних перевірок.

2.5.4.5. На законодавчому рівні закріплено функції, права, обов’язки та підстави притягнення до відповідальності кожного із суб’єктів містобудування (зокрема суб’єктів, які здійснюють проектування об’єктів, експертизу проектів

будівництва; які є замовниками будівництва об’єктів; які здійснюють господарську діяльність з будівництва об’єктів; які виготовляють будівельні матеріали, вироби та конструкції), визначено нормативні вимоги до звітності осіб, які здійснюють авторський та технічний нагляд, інженерів-консультантів під час будівництва.

2.5.4.6. Забезпечено невідворотність юридичної відповідальності за правопорушення у сфері містобудівної діяльності шляхом:

визначення чіткого та вичерпного переліку порушень, за вчинення яких в обов’язковому порядку передбачено позбавлення кваліфікаційного сертифіката (сертифіката) виконавця окремих видів робіт (послуг), пов’язаних зі створенням об’єктів архітектури;

визначення суб’єктів та процедури позбавлення таких сертифікатів виконавців робіт (послуг), пов’язаних зі створенням об’єктів архітектури, за такі порушення, а також визначення строку, на який особа позбавляється кваліфікаційного сертифіката (сертифіката) виконавця окремих видів робіт (послуг), пов’язаних зі створенням об’єктів архітектури, залежно від складу правопорушення;

удосконалення диференціації складів правопорушень;

посилення адміністративної відповідальності та вдосконалення положень про кримінальну відповідальність у сфері містобудівної діяльності.

2.5.4.7. Нормативно визначено порядок здійснення контролю (нагляду) за діяльністю саморегулівних організацій у сфері архітектурної діяльності.

Проблема 2.5.5.

Недосконала процедура отримання права на виконання підготовчих та будівельних робіт обумовлює високий рівень корупційних ризиків.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.5.1. На законодавчому рівні:

запроваджено автоматичне в режимі реального часу набуття права на виконання будівельних робіт щодо об’єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об’єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, за умови позитивного результату автоматизованого аналізу поданих / внесених даних;

запроваджено екстериторіальність надання адміністративних послуг, пов’язаних із набуттям права на виконання будівельних робіт, незалежно від класу наслідків (відповідальності) об’єкта та державного органу архітектурно-будівельного контролю;

визнано такою, що втратила чинність, частину другу статті 7 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

узгоджено порядок набуття права на виконання підготовчих та будівельних робіт із законами України, які закладають загальні засади надання публічних / адміністративних послуг.

2.5.5.2. Запроваджено експериментальний проект щодо покладення повноважень з надання адміністративних послуг, пов’язаних із набуттям права

на виконання підготовчих та будівельних робіт, на державних реєстраторів прав на нерухоме майно.

2.5.5.3. Підзаконні нормативно-правові акти щодо процедури отримання права на виконання підготовчих робіт та будівельних робіт щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із незначними наслідками (СС1), на підставі повідомлення про початок виконання підготовчих / будівельних робіт, яке подається в електронній формі, відповідають Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

2.5.5.4. Розглянуто доцільність збереження вимоги щодо ліцензування господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.

2.5.5.5. Забезпечено врахування під час набуття права на виконання підготовчих та будівельних робіт судових рішень щодо обмежень, пов'язаних із виконанням підготовчих та будівельних робіт.

2.5.5.6. Забезпечено самоокупність адміністративних послуг, пов'язаних із набуттям права на виконання підготовчих та будівельних робіт.

Проблема 2.5.6.

Недосконале регулювання процесів, пов'язаних із розробленням проєктної документації на будівництво, стимулює появу корупційних практик та має наслідком завдання шкоди безпеці, комфорту людей та довкіллю.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.6.1. Удосконалено нормативне регулювання проведення професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням об'єктів архітектури, та запроваджено прозорі процедури її проходження шляхом:

визначення вичерпного переліку виконавців, окремих видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням об'єктів архітектури, які повинні проходити професійну атестацію;

встановлення кваліфікаційних вимог до виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням об'єктів архітектури, які повинні проходити професійну атестацію Кабінетом Міністрів України;

залучення до професійної атестації визначеного переліку виконавців кількох саморегулівних організацій за напрямами діяльності;

запровадження обов'язкового електронного тестування з автоматизованою перевіркою результатів і відеофіксацією складання іспитів;

встановлення державного нагляду за діяльністю суб'єктів атестації.

2.5.6.2. Порядок включення експертної організації до переліку експертних організацій, що здійснюють експертизу проєктної документації на будівництво та виключення її з такого переліку узгоджено з вимогами законів України «Про адміністративні послуги», «Про адміністративну процедуру», «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», зокрема шляхом визначення на рівні закону переліку та вимог до документів, необхідних для

надання адміністративної послуги, установлення її платності або безоплатності, граничного строку надання та підстав для відмови у її наданні.

2.5.6.3. Порядок реєстрації саморегулівних організацій у сфері архітектурної діяльності узгоджено з вимогами законів України «Про адміністративні послуги», «Про адміністративну процедуру», «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», зокрема шляхом визначення на рівні закону переліку та вимог до документів, необхідних для надання адміністративної послуги, установлення її платності або безоплатності, граничного строку надання та підстав для відмови у її наданні та до Закону України «Про громадські об'єднання», який прямо виключає можливість реєстрації саморегулівних організацій як громадських об'єднань.

2.5.6.4. Удосконалено процедури, пов'язані з розробленням, погодженням та експертизою проектної документації на будівництво шляхом уніфікації термінології, цифровізації процесів через Єдину державну електронну систему у сфері будівництва, усунення правових колізій і запровадження автоматизованого контролю відповідності законодавству проектної документації на будівництво та звітів про результати її експертизи.

2.5.6.5. Переглянуто перелік адміністративних та інших публічних послуг у сфері збереження культурної спадщини, що надаються (зокрема органами охорони культурної спадщини) у зв'язку із провадженням містобудівної діяльності, з метою спрощення їх отримання, зокрема впровадження їх надання в електронній формі.

2.5.6.6. Забезпечено поступове впровадження технологій будівельного інформаційного моделювання (BIM-технології) на всіх етапах життєвого циклу об'єктів та змішаних договорів із надання послуг з інжинірингу, будівельного підряду, виконання проектних робіт та поставки у будівництві.

Проблема 2.5.7.

Недоліки технічного регулювання у сфері ціноутворення в будівництві можуть призводити до штучного збільшення витрат із державного та місцевих бюджетів.

2.5.7.1. Рішення щодо шляхів вдосконалення технічного регулювання у сфері ціноутворення в будівництві прийнято на основі розроблених документів публічної політики та з обов'язковим урахуванням вимог acquis ЄС і кращих практик країн Європейського Союзу.

Проблема 2.5.8.

Відсутність єдиного публічного реєстру та чітких правил використання й актуалізації даних у сфері охорони культурної спадщини ускладнює контроль і підвищує корупційні ризики при прийнятті управлінських рішень.

Очікувані стратегічні результати:

2.5.8.1. Створено Державний реєстр нерухомих об'єктів культурної спадщини як інформаційно-комунікаційну систему державної форми власності, що містить інформацію про пам'ятки національного і місцевого значення, щойно

виявлені об’єкти, історичні населені місця та іншу інформацію у сфері охорони культурної спадщини, із забезпеченням публічності такої інформації.

2.5.8.2. Налагоджено інформаційну взаємодію Державного реєстру нерухомих об’єктів культурної спадщини з Містобудівним кадастром на державному рівні та Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва як його складовою, а також із Державним земельним кадастром та Державним реєстром речових прав на нерухоме майно.

2.5.8.3. До впровадження Державного реєстру нерухомих об’єктів культурної спадщини та забезпечення його електронної інформаційної взаємодії з Містобудівним кадастром на державному рівні забезпечено наповнення та щомісячне оновлення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва інформацією про нерухомі об’єкти культурної спадщини та пов’язані з ними обмеження.

2.5.8.4. Удосконалено правове регулювання історико-архітектурних опорних планів та порядку актуалізації інформації у сфері охорони культурної спадщини, зокрема передбачено порядок оновлення відомостей Містобудівного кадастру на державному рівні у зв’язку із внесенням змін до Державного реєстру нерухомих об’єктів культурної спадщини чи оновленням іншої інформації у сфері охорони культурної спадщини.

2.6. Відновлення

Проблема 2.6.1.

Відсутність затвердженої стратегії у сфері відновлення призводить до неефективного планування сфери відновлення, збільшення обсягу незавершених капітальних інвестицій.

Очікувані стратегічні результати:

2.6.1.1. Сформовані на основі аналітичних документів публічної політики концептуальні засади формування та реалізації політики у сфері відновлення України відображені у відповідному стратегічному документі, розробленому та затвердженому в інклюзивній міжсекторальній процедурі.

Проблема 2.6.2.

Управлінські рішення у сфері відновлення не завжди ґрунтуються на повних, достовірних та систематизованих даних, що призводить до неефективного використання публічних фінансів.

Очікувані стратегічні результати:

2.6.2.1. Створено належне нормативне підґрунтя для забезпечення збору, аналізу та використання повних, достовірних та систематизованих даних, необхідних для прийняття рішень під час планування та реалізації проектів у сфері відновлення, зокрема щодо цін на матеріальні ресурси, транспортно-експлуатаційних показників доріг, житлових потреб внутрішньо переміщених осіб та показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України.

2.6.2.2. Впроваджені та функціонують інформаційно-аналітичні системи / ІТ-інструменти, які використовуються для збору, аналізу та використання даних при плануванні та реалізації проектів у сфері відновлення, зокрема даних щодо цін на матеріальні ресурси, транспортно-експлуатаційних показників доріг, житлових потреб внутрішньо переміщених осіб.

Проблема 2.6.3.

Незастосування загальних дозвільних процедур, процедур фінансування та контролю під час впровадження експериментальних проектів у сфері відновлення зумовлює корупційні ризики та нерідко призводить до неефективного використання коштів державного бюджету.

Очікувані стратегічні результати:

2.6.3.1. У законодавстві чітко визначено єдиний механізм запровадження Кабінетом Міністрів України експериментальних проектів, який, серед іншого, передбачає:

визначення поняття «експериментальний проект»;

обов'язок ініціатора експериментального проекту обґрунтовувати застосування експериментальної форми із наведенням повного переліку норм і процедур, які апробуються;

обов'язок ініціатора експериментального проекту обґрунтовувати підстави незастосування в ході його реалізації будь-якої із законодавчо визначених процедур: дозвільної, фінансування, контролю тощо;

обов'язок державного органу, відповідального за реалізацію експериментального проекту, здійснювати оприлюднення звіту про результати реалізації такого проекту, що містить обґрунтовані висновки про виявлені в ході реалізації проекту недоліки та переваги апробованих механізмів і процедур, а також про наявність чи відсутність потреби у внесенні змін до законодавчих актів, які би забезпечили стале правове регулювання відповідних відносин;

здійснення державного фінансового контролю результатів реалізації експериментального проекту.

2.6.3.2. Забезпечено своєчасне оприлюднення відомостей про ініціювання та результати реалізації експериментальних проектів, включно із такими даними: мета й обґрунтування застосування експериментального проекту, правові норми, що апробуються, бюджетні ресурси, календар реалізації, результати аудиту, публічний звіт.

Проблема 2.6.4.

Наразі в Україні відсутній єдиний затверджений на державному рівні механізм стратегічної пріоритезації проектів відновлення, що зумовлює ризики непрозорого розподілу коштів.

Очікувані стратегічні результати:

2.6.4.1. Пріоритезація публічних інвестиційних проектів та програм на всіх рівнях, зокрема під час формування єдиного проектного портфеля публічних інвестицій держави, регіону, територіальної громади та галузевих (секторальних) проектних портфелів держави, регіону та територіальної

громади, відповідає критеріям прозорості, публічності та наскрізної нормативної визначеності критеріїв та процесу прийняття рішень.

2.6.4.2. Єдина інформаційна система управління публічними інвестиційними проектами (ЄІСУППІП) забезпечує можливість громадського контролю, незалежної оцінки та відстеження змін, зокрема шляхом розробки публічних модулів для галузевих (секторальних) портфелів, а також модулів єдиних проектних портфелів держави, регіонів та територіальних громад, у яких також передбачено публікацію результатів оцінки та пріоритезації.

Проблема 2.6.5.

Відсутність Єдиної інформаційної системи управління публічними інвестиційними проектами ускладнює формування прозорого портфеля інвестицій у сфері відновлення, що підвищує ризики дублювання фінансування та неефективного використання коштів.

Очікувані стратегічні результати:

2.6.5.1. Запроваджено нормативно-правове регулювання, що передбачає єдиний порядок функціонування ЄІСУППІП, основними компонентами якої є: DREAM (єдиний банк проектів, що пройшли встановлені процедури оцінки та відбору, та забезпечення їх моніторингу); ІТ-системи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову, бюджетну політику, для планування та моніторингу виконання державного та місцевих бюджетів (відображення відібраних для фінансування проектів у бюджеті); електронна система закупівель (планування та реалізація закупівель); ІТ-інструмент для виконання проектів з фінансування.

2.6.5.2. На постійній основі функціонує ЄІСУППІП як інтегрована цифрова платформа, що об’єднує дані про всі публічні інвестиційні проекти на всіх етапах управління публічними інвестиціями: від ініціювання проекту до введення в експлуатацію та аудиту результатів.

2.7. Енергетика

Проблема 2.7.1.

Наявні недоліки забезпечення інституційної незалежності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Регулятор), зумовлюють існування ризиків неправового, у тому числі корупційного, впливу на рішення цього органу та викривлення ринкових механізмів.

Очікувані стратегічні результати:

2.7.1.1. Конституційно закріплено статус Регулятора у сферах енергетики та комунальних послуг як незалежного державного колегіального органу.

2.7.1.2. На законодавчому рівні забезпечено фінансову, організаційну та кадрову незалежність і спроможність Регулятора у сферах енергетики та комунальних послуг відповідно до вимог Директив 2009/72/ЄС, 2019/944/ЄС,

зокрема шляхом оновлення та конкретизації процедур формування складу Регулятора, а також надання повноважень щодо:

самостійного затвердження та виконання власного кошторису, структури та граничної чисельності працівників центрального апарату та територіальних органів;

автономного встановлення розмірів та порядку встановлення надбавок, премій, інших виплат членам Регулятора та працівникам центрального апарату і територіальних органів Регулятора;

заборони протиправного впливу на прийняття рішень Регулятором, його членами та працівниками.

2.7.1.3. Забезпечено передбачуваність та прозорість тарифної політики Регулятора, зокрема шляхом запровадження Єдиного календаря тарифних рішень.

Проблема 2.7.2.

Непрозорість механізмів покладення спеціальних обов'язків на енергетичному ринку породжує корупційні ризики, перехресне субсидіювання та недовіру учасників.

Очікувані стратегічні результати:

2.7.2.1. Проведено поглиблений аналіз шляхів поступової відмови від застосування механізмів покладення спеціальних обов'язків та спеціального ціноутворення.

2.7.2.2. Затверджено Дорожню карту поступової відмови від покладення спеціальних обов'язків та спеціального ціноутворення.

2.7.2.3. Українським законодавством передбачено лібералізацію ринкових цін на електроенергію шляхом поступової відміни покладення спеціальних обов'язків та спеціального ціноутворення.

Проблема 2.7.3.

Фрагментарність практичної імплементації Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року (далі – REMIT) обумовлює правову невизначеність для учасників ринку та генерує ризики зловживань дискреційними повноваженнями.

Очікувані стратегічні результати:

2.7.3.1. Забезпечена повна інтеграція моделі регулятора в рамки Третього енергопакета ЄС і вимоги Енергетичного Співтовариства, REMIT (та надалі REMIT II). Запобігання маніпуляціям на енергоринках вирішується комплексно завдяки REMIT та Імплементаційному регламенту комісії (ЄС) № 1348/2014 від 17 грудня 2014 року про імплементацію статті 8(2) і статті 8(6) Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку стосовно повідомлення даних.

2.7.3.2. Функціонує інтегрована із системою Агентства з питань співпраці регуляторних органів у сфері енергетики Національна електронна інформаційна

система, що акумулює інформацію про операції, які підпадають під регулювання REMIT.

2.8. Публічні закупівлі

Проблема 2.8.1.

Зловживання можливістю зміни істотних та інших умов договору, зокрема відповідно до корупційних домовленостей, нівелює первинні умови закупівель, порушує баланс інтересів сторін та спричиняє втрати публічних коштів.

Очікувані стратегічні результати:

2.8.1.1. У законодавстві визначено мінімальний перелік умов договорів про закупівлю, які є істотними і не підлягають довільній зміні, з урахуванням впливу на конкуренцію та інтереси сторін договору.

2.8.1.2. Вдосконалено правове регулювання умов укладання і зміни договорів про закупівлю, а також передбачено обов'язок замовників оприлюднювати документальне підтвердження наявності підстав для зміни істотних умов договору про закупівлю у всіх випадках, у яких законодавство вимагає його наявність.

2.8.1.3. Електронна система закупівель забезпечує функцію укладання договору про закупівлю на основі проєкту договору у формі електронного документа в машинозчитувальному форматі з можливістю наскрізного пошуку та внесення змін до договору в такій самій формі.

Проблема 2.8.2.

Встановлення замовниками дискримінаційних та надмірних вимог до предмета закупівлі та учасників, а також обмеження доступу бізнесу до закупівель в інші способи призводить до зниження конкуренції, стає засобом просування інтересів окремих учасників та створює передумови для отримання неправомірної вигоди.

Очікувані стратегічні результати:

2.8.2.1. Запроваджено механізм оскарження до органу оскарження в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі»:

інформації, що міститься в оголошенні про проведення кваліфікації учасників (постачальників) до електронних каталогів та умов закупівель, здійснюваних через електронні каталоги;

рішень, дій та бездіяльності замовників, пов'язаних з використанням ними електронних каталогів;

рішень, дій та бездіяльності адміністраторів електронних каталогів.

2.8.2.2. Мінімізовано вплив чинників, які перешкоджають залученню бізнесу до оскарження дискримінаційних умов закупівель до органу оскарження в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі», у тому числі за допомогою створення навчальних можливостей.

2.8.2.3. Збільшено мінімальні строки подання тендерних пропозицій (пропозицій) з урахуванням складності предметів закупівлі та визначено вимоги до допустимих строків здійснення оплати за договором про закупівлю.

2.8.2.4. В електронній системі закупівель цифровізовано умови закупівель, в тому числі забезпечено машинозчитуваність тендерної документації та її складових.

2.8.2.5. Забезпечено підвищення професійного рівня замовників у сфері публічних закупівель, у тому числі шляхом системного підвищення рівня їх кваліфікації, а також удосконалено нормативно-правове регулювання статусу уповноваженої особи і способів її визначення.

Проблема 2.8.3.

Зловживання неконкурентними способами закупівель замість проведення конкурентних процедур сприяє корупційним практикам, у зв'язку з непрозорим вибором постачальника / виконавця, та перевитратам публічних коштів.

Очікувані стратегічні результати:

2.8.3.1. Переглянуто і скорочено перелік підстав для проведення неконкурентних надпорогових закупівель, а також оптимізовано умови та способи їх здійснення, у тому числі запроваджено переговорну процедуру для здійснення частини з них.

2.8.3.2. Визначення вартості предмета закупівлі, яка здійснюється у неконкурентний спосіб, врегульовано законодавством.

Проблема 2.8.4.

Механізм моніторингу закупівлі не завжди забезпечує своєчасне виявлення суттєвих порушень законодавства у сфері публічних закупівель та їх припинення, що сприяє корупційним практикам.

Очікувані стратегічні результати:

2.8.4.1. Забезпечено превентивний та ризик-орієнтований підхід до моніторингу процедур закупівель, зокрема за якого питання дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель, не пов'язані з виконанням договору, є предметом моніторингу конкурентних процедур закупівель виключно до укладення договору.

2.8.4.2. Забезпечено ефективне виконання зобов'язань, визначених у висновках про результати моніторингів, зокрема законодавчо визначено перелік способів усунення порушень залежно від їхнього ступеня істотності, удосконалено механізм виконання зобов'язань, визначених у висновках про результати моніторингів, та запроваджено скорочену процедуру судового оскарження висновків.

Проблема 2.8.5.

Наявний механізм притягнення осіб до відповідальності за порушення у сфері публічних закупівель не забезпечує її невідворотності, часто фокусується на формальних помилках і не створює належного впливу на порушення.

Очікувані стратегічні результати:

2.8.5.1. Удосконалено механізм притягнення осіб, що вчинили порушення законодавства у сфері публічних закупівель, до юридичної відповідальності, із забезпеченням дотримання принципу її невідворотності, зокрема шляхом актуалізації складів адміністративних правопорушень у сфері публічних закупівель та підвищення ефективності роботи органів державного фінансового контролю, спрямованої на таке притягнення.

2.9. Державне регулювання та контроль у сфері економіки

Проблема 2.9.1.

Надмірне, неефективне та складне регуляторне навантаження на бізнес створює умови для корупції та підриває довіру до системи державного регулювання.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.1.1. Регуляторне навантаження на господарську діяльність зменшено та забезпечено консолідацію інформації про регуляторні акти.

2.9.1.2. Види господарської діяльності з низьким рівнем ризику переведено на декларативний режим із забезпеченням цифровізованого подання декларацій на провадження таких видів господарської діяльності.

2.9.1.3. У межах адміністративної процедури щодо надання суб'єкту господарювання права на провадження певного виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності впроваджено принцип мовчазної згоди.

2.9.1.4. Унаслідок скорочення дублюючих форм та оптимізації процесу регуляторної звітності шляхом цифровізації адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання, пов'язане з підготовкою та поданням обов'язкової регуляторної звітності, зменшено.

2.9.1.5. Забезпечено проходження дозвільних та ліцензійних процедур, щодо яких суб'єкти господарювання найчастіше звертаються до регуляторних органів чи інших органів державної влади, через Єдину державну електронну систему дозвільних документів.

Проблема 2.9.2.

Недостатня чіткість розподілу повноважень, слабка міжвідомча координація між органами державної влади, які формують та реалізують політику у сфері державного регулювання економіки, а також відсутність належного операційного планування створюють умови для дублювання функцій, корупційних зловживань і неефективної реалізації політики, що ускладнює досягнення стратегічних цілей і раціональне використання ресурсів.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.2.1. Здійснено функціональний аудит повноважень міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, місцевих державних адміністрацій, військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування,

визначених законами України, актами Кабінету Міністрів України та відомчими актами; розмежовано повноваження органів місцевого самоврядування та органів державної влади за принципом субсидіарності.

2.9.2.2. У пріоритетних сферах державного регулювання створено й забезпечено функціонування міжвідомчих координаційних платформ, публічна звітність про результати роботи яких щоквартально оприлюднюється.

2.9.2.3. В діяльність центральних органів виконавчої влади впроваджено затверджену Кабінетом Міністрів України уніфіковану методологію операційного планування, яка, серед іншого, визначає обов'язкову індикативну систему оцінки результатів, механізми моніторингу й публічного звітування центральних органів виконавчої влади за досягнутими цілями.

Проблема 2.9.3.

Недосконаліть процедур обліку та контролю державного майна знижує прозорість використання державних активів, підвищує ризики неефективного управління та зловживань, а також формує умови для недоотримання доходів державного бюджету.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.3.1. Впроваджено єдиний електронний реєстр життєвого циклу об'єктів державної власності, що охоплює етапи від взяття на облік, інвентаризації й передачі в користування до повернення, списання або відчуження об'єктів державної власності; інформація з реєстру життєвого циклу об'єктів державної власності інтегрована з іншими необхідними державними реєстрами та доступна громадськості; створено автоматизовану систему моніторингу виконання договорів оренди, що забезпечує виявлення порушення строків, заборгованість, несанкціоноване користування чи зміни у статусі об'єкта, з урахуванням положень Законів України «Про інформацію» і «Про державну таємницю» та підключено до неї державних орендодавців.

2.9.3.2. Центральні органи виконавчої влади (у тому числі їх територіальні органи) та балансоутримувачі на регіональному рівні щорічно проводять цифровий аудит об'єктів державної власності; результати інвентаризації вносяться до реєстру життєвого циклу об'єктів державної власності з фотофіксацією, геопросторовою прив'язкою та зазначенням юридичного статусу кожного об'єкта; забезпечено формування публічних зведених звітів про рух майна, надходження до бюджету та випадки втрат, з урахуванням положень Законів України «Про інформацію» та «Про державну таємницю».

Проблема 2.9.4.

Недосконаліть процесу планування та здійснення перевірок знижує ефективність реалізації політики державного нагляду (контролю) та створює додаткові корупційні ризики у взаємодії між контролюючими органами та суб'єктами господарювання.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.4.1. Створено комплексний превентивний механізм системи нагляду (контролю), що включає:

запровадження аудиту діяльності суб'єкта господарювання, що дає змогу запобігти порушенням вимог законодавства, із залученням фахівців органу державного нагляду (контролю) або незалежної організації, уповноваженої у відповідній сфері господарської діяльності;

зобов'язання органів державного нагляду (контролю) проводити на постійній основі навчальні заходи для суб'єктів господарювання щодо управління ризиками;

запровадження механізму укладання суб'єктами господарювання договорів страхування відповідальності за спричинену шкоду третім особам, що надає можливість зменшення частоти перевірок для таких суб'єктів.

2.9.4.2. Оновлено законодавство у сфері державного нагляду (контролю) в частині уніфікації процедури здійснення заходів державного нагляду (контролю), виключення неефективних та надмірно обтяжливих норм державного контролю.

2.9.4.3. Модернізовано (оновлено та розширено функціонал) інтегровану автоматизовану систему державного нагляду (контролю) з метою вдосконалення інструментів планування та відстеження ефективності заходів державного нагляду (контролю).

2.9.4.4. Вдосконалено механізм оскарження дій (бездіяльності) посадових осіб та рішень органів державного нагляду (контролю) у спосіб запровадження уніфікованої процедури оскарження розпорядчих документів та рішень щодо застосування санкцій, що приймаються посадовими особами органів державного нагляду (контролю); створено інститут рад з питань державного нагляду (контролю) при органах державного нагляду (контролю).

Проблема 2.9.5.

Непрозорі процедури відбору й призначення керівників і членів наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки створюють корупційні ризики, підривають довіру до корпоративного управління та сприяють неефективному управлінню державними підприємствами.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.5.1. Уніфіковано окремі етапи конкурсного відбору керівників і членів наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки: розроблено та впроваджено обов'язкові вимоги для центральних органів виконавчої влади та інших балансоутримувачів для проведення конкурсного відбору, зокрема, уніфіковані шаблони оголошення про конкурс, чек-листи процедур для конкурсних комісій, структуровані сценарії та шаблони запитань для інтерв'ю.

2.9.5.2. Учасники конкурсних комісій пройшли навчання з питань дотримання обов'язкових вимог для центральних органів виконавчої влади та інших балансоутримувачів для проведення конкурсного відбору; забезпечено оцінювання кандидатів.

2.9.5.3. Забезпечено умови для підвищення рівня прозорості та громадського контролю за конкурсними процедурами: залучено представників громадських організацій до незалежного моніторингу прозорості конкурсів;

створено публічний розділ на порталі Фонду державного майна України, що містить моніторинг проведених конкурсів, включно з датами проведення, складом конкурсних комісій, фінальними рішеннями та даними про кандидатів (з дотриманням законодавства про захист персональних даних); суб'єкти господарювання державного сектору економіки, в яких проводиться конкурсний відбір, забезпечують публікацію відеозаписів фінальних співбесід з кандидатами на вебресурсах підприємств.

Проблема 2.9.6.

Неефективність системи технічного регулювання, ринкового нагляду та метрологічного контролю, а також відставання у гармонізації з нормами Європейського Союзу створюють бар'єри для виходу української продукції на зовнішні ринки, послаблюють безпеку споживачів і формують корупційні ризики через непрозорість процедур сертифікації, нагляду та оцінки відповідності.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.6.1. Технічні регламенти України приведено у відповідність до положень актів законодавства Європейського Союзу.

2.9.6.2. Удосконалено процедури ринкового нагляду відповідно до положень актів законодавства Європейського Союзу.

2.9.6.3. Проведено оцінку впливу умов оплати праці на ефективність і рівень корупційних ризиків у ринковому нагляді, визначено пов'язані бюджетні надходження та проаналізовано можливості корегування оплати праці посадових осіб, що безпосередньо здійснюють заходи ринкового нагляду, з урахуванням цих надходжень для зменшення корупційних ризиків.

2.9.6.4. Створено інформаційно-комунікаційну систему, що забезпечує:

цифровізацію процедури акредитації органів з оцінки відповідності;

моніторинг за діяльністю органів з оцінки відповідності;

виключно електронний обмін документами між національним органом України з акредитації та органами з оцінки відповідності;

електронну взаємодію національного органу України з акредитації з органами державного ринкового нагляду;

доступ до відкритих даних національного органу України з акредитації та електронних сервісів для бізнесу.

2.9.6.5. Модернізовано національну інформаційну систему державного ринкового нагляду завдяки забезпеченню обміну даними в автоматичному режимі між цією системою та електронними інформаційно-комунікаційними системами митних органів; цифровізовано процедури та документообіг щодо здійснення заходів державного ринкового нагляду.

2.9.6.6. Цифровізовано процедури призначення органів з оцінки відповідності через Єдину державну електронну систему дозвільних документів, що інтегровано з інформаційно-комунікаційною системою національного органу України з акредитації.

Проблема 2.9.7.

Низька ефективність механізмів забезпечення дотримання вимог щодо офіційної зайнятості та контролю у сфері трудових відносин створює ризики корупційних зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.7.1. Оновлено законодавство у сфері праці та забезпечено реалізацію секторальних програм легалізації праці, де неформальна зайнятість є поширеною (домашня праця, сільське господарство, сезонні роботи).

2.9.7.2. Розгорнуто інтегровану цифрову інфраструктуру ринку праці, охорони та гігієни праці – інформаційно-комунікаційну систему, яка забезпечить цифрову трансформацію ключових процесів взаємодії між роботодавцями, працівниками, суб'єктами, що надають послуги у сфері охорони праці, та державними органами, супровід процедур і заходів з управління охороною та гігієною праці, облік і контроль дотримання вимог законодавства у сфері праці.

2.9.7.3. Запроваджено ризик-орієнтований підхід в інспекційній діяльності центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері охорони праці, відповідно до стандартів Європейського Союзу та Міжнародної організації праці, посилено спроможність запобігати порушенням законодавства про працю та стимулювати до його дотримання, а також розширено консультаційно-інформаційну складову в його роботі з питань незадекларованої праці.

2.9.7.4. Забезпечено прозорість і регулярний публічний моніторинг показників ринку праці: затверджено перелік обов'язкових відкритих наборів даних і забезпечено їх регулярне оновлення; проведено інформаційні кампанії, присвячені ризикам і наслідкам незадекларованої праці.

2.9.7.5. Пролонговано дію наявних стимулюючих інструментів та програм для формалізації зайнятості; стимулюючі інструменти та програми для формалізації зайнятості додатково масштабовано на ті групи працівників, які мають найвищий ризик неформальної зайнятості.

Проблема 2.9.8.

Неефективне адміністрування доступу суб'єктів до зовнішньоекономічної діяльності стримує інтеграцію в міжнародні ринки та створює умови для виникнення корупційних зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.8.1. Оновлено законодавчу базу у сфері зовнішньоекономічної діяльності, зокрема шляхом встановлення критеріїв прозорості дозвільних процедур, строків і процедури ухвалення рішень щодо видачі дозвільних документів у цій сфері.

2.9.8.2. Забезпечено цифровізацію дозвільних процедур центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну зовнішньоекономічну політику: дозвільні документи для автоматичного та неавтоматичного ліцензування експорту та імпорту видаються винятково через Єдину державну електронну систему дозвільних документів без використання паперових чи гібридних форматів.

2.9.8.3. Забезпечено створення та функціонування єдиної цифрової інтегрованої системи у сфері зовнішньоекономічної діяльності; спрощено електронну взаємодію з іноземними партнерами.

2.9.8.4. Забезпечено відкритий доступ до статистичної інформації у сфері зовнішньоекономічної діяльності: впроваджено систему регулярного публічного оприлюднення актуальних даних для суб'єктів господарювання, зокрема щодо стану використання та залишків експортно-імпортних квот, обсягів виданих ліцензій та термінів їх дії.

Проблема 2.9.9.

Непрозорість послуг у сфері охорони праці підриває ефективність державного нагляду, сприяє формальності контролю, посилює адміністративний тиск на бізнес і підвищує ймовірність порушень вимог безпеки на робочих місцях.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.9.1. Створено єдину державну електронну систему у сфері охорони праці, що об'єднує ключові адміністративні процедури у сфері охорони праці (реєстрацію, погодження документів, подання звітності, отримання дозволів); забезпечено електронний облік суб'єктів господарювання, що надають послуги в сфері охорони праці (лабораторії, заклади вищої та професійної освіти, уповноважені експертні технічні центри, атестовані фахівці, викладачі, медичні працівники тощо); забезпечено формування в електронній формі результатів надання послуг у сфері охорони праці (медичних оглядів, атестації, навчання, проведення технічних оглядів обладнання, експертиз тощо).

2.9.9.2. Проведено дерегуляцію в сфері охорони праці з урахуванням сучасних потреб ринку шляхом: передачі повноважень центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері охорони праці, з навчання експертів та уповноваження органів на технічні огляди та експертизи з питань охорони праці до профільних спеціалізованих організацій; надання права суб'єктам господарювання самостійно проводити технічні огляди за наявності у своєму штаті компетентних осіб. Визначено чіткі строки проведення технічних оглядів обладнання підвищеної небезпеки.

Проблема 2.9.10.

Недостатній розвиток інструменту залучення суб'єктами господарювання коштів від широкого кола осіб через спеціалізовані платформи (далі – краудфандинг), а також складність випуску боргових цінних паперів перешкоджає становленню прозорого ринку небанківських інвестиційних послуг, що стримує економічний розвиток та поглиблює нерівність у доступі до ресурсів між суб'єктами господарювання.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.10.1. Сформовано законодавчу базу для функціонування краудфандингу та спрощеної публічної емісії цінних паперів.

2.9.10.2. Модернізовано цифрову інфраструктуру для залучення капіталу та інвестиційної діяльності: розширено функціонал комплексної інформаційно-

комунікаційної системи Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку для публікації, реєстрації та супроводу процесу емісії цінних паперів із забезпеченням формування електронних документів засобами комплексної інформаційно-комунікаційної системи як первинних; створено публічний реєстр краудфандингових платформ; запроваджено електронну систему перевірки клієнтів за типом «знай свого клієнта» та механізми захисту недосвідчених інвесторів.

2.9.10.3. Забезпечено інтернаціоналізацію ринку капіталу завдяки розширенню функціоналу інформаційної системи «Е-резидент» для забезпечення доступу нерезидентів до українського ринку капіталу.

2.9.10.4. Діяльність установ із популяризації інвестиційних можливостей серед громадян інших країн здійснюється відповідно до затвердженого Плану заходів для консульських установ із популяризації інвестиційних можливостей серед громадян інших країн.

Проблема 2.9.11.

Модель реалізації арештованого майна в процедурі виконавчого провадження, що передбачає поєднання функцій організатора електронних аукціонів, оператора електронної торгової системи, зберігача майна в межах одного суб'єкта й функціонує в умовах обмеженого доступу для інших учасників ринку, є неефективною та непрозорою, що створює корупційні ризики, перешкоджає чесній конкуренції та призводить до прямих фінансових втрат держави та кредиторів.

Очікувані стратегічні результати:

2.9.11.1. Внесені зміни до законодавства щодо затвердження порядку реалізації арештованого майна в процедурі виконавчого провадження Кабінетом Міністрів України.

2.9.11.2. Затверджено оновлений, прозорий та конкурентний порядок реалізації арештованого майна в процедурі виконавчого провадження, в якому розмежовано функції з реалізації арештованого майна в процедурі виконавчого провадження між суб'єктами на засадах прозорості та ефективності та визначено вимоги до дворівневої електронної торгової системи, через яку здійснюється реалізація арештованого майна.

2.9.11.3. Реалізація арештованого майна в процедурі виконавчого провадження здійснюється через оновлений конкурентний механізм електронних аукціонів, що забезпечує приріст кінцевої ціни продажу майна.

2.10. Оподаткування

Проблема 2.10.1.

Надмірна дискреція при зупиненні реєстрації податкових накладних і визначенні статусу «ризикового платника» створює ризики непослідовності та непрозорості рішень, що підвищує уразливість до можливих зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.10.1.1. Удосконалено систему автоматизованого моніторингу ризиків у сфері адміністрування податку на додану вартість шляхом:

унормування на рівні Податкового кодексу України та відповідних підзаконних нормативно-правових актів ключових елементів механізму автоматизованої перевірки, зокрема визначення позитивної податкової історії платника податку на додану вартість та таблиці даних платника податку на додану вартість, установлення вимоги щодо надання вмотивованих рішень про зупинення або відмову в реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування та рішень про визначення платника або операцій ризиковими, а також закріплення пріоритету аналітичного опрацювання ризиків перед застосуванням обмежувальних заходів;

нормативного закріплення того, що правовим наслідком розблокування податкової накладної та розрахунків коригування є заборона повторного ставлення під сумнів відповідних господарських операцій під час подальших перевірок;

збільшення порогового значення суми податку на додану вартість, заявленої до бюджетного відшкодування або врахованої у складі від'ємного значення, яке є підставою для призначення документальної позапланової перевірки, з метою актуалізації цього критерію та зменшення кількості перевірок із низьким рівнем ризику;

конкретизації критеріїв ризиковості платників податку та операцій і ознак безумовної реєстрації, включно з визначенням чітких показників, порогових значень і параметрів їх застосування, а також установленням обов'язку фіксації відповідальних посадових осіб за ухвалення рішень у межах системи автоматизованого моніторингу відповідності податкової накладної / розрахунку коригування критеріям оцінки ступеня ризиків, із відмовою від використання статусу ризиковості як безстрокового або автоматичного обмеження діяльності платника податків;

установлення механізмів автоматичного контролю строків розгляду документів платників податків, включно із застосуванням принципу «мовчазної згоди» у разі пропуску визначених строків та забезпеченням автоматичного виконання судових рішень, що стосуються рішень контролюючих органів, на підставі їх надходження з Єдиного державного реєстру судових рішень;

впровадження централізованої моделі автоматичного ризик-аналізу, що передбачає єдині алгоритми для всіх податкових органів, фіксацію та архівування версій ризик-моделей, а також ведення обліку випадків зміни працівником контролюючого органу результату автоматичної перевірки податкової накладної / розрахунку коригування критеріям оцінки ступеня ризиків із зазначенням підстави, змісту зміни, відповідальної посадової особи та дати й часу внесення змін.

2.10.1.2. Запроваджено прозору систему моніторингу та підзвітності автоматизованої системи оцінки ризиків у сфері адміністрування податку на додану вартість шляхом:

створення і функціонування централізованого електронного журналу рішень посадових осіб податкових органів, ухвалених поза автоматичними алгоритмами системи оцінки ризиків;

забезпечення платникам податків через електронний кабінет доступу до інформації про власні показники ризику, статуси розгляду поданих документів, результати рішень та історію взаємодії із системою, включно з інформацією про етапи аналітичного розгляду ризиків;

оприлюднення узагальнених наборів даних і періодичної публічної звітності щодо кількості зупинених і розблокованих податкових накладних, середніх строків розгляду документів, результатів адміністративного та судового оскарження рішень.

Проблема 2.10.2.

Ручне формування плану перевірок у податкових органах та суб'єктивний відбір платників податків створюють умови для упереджених рішень, що спричиняє порушення об'єктивності та прозорості у відборі суб'єктів для контролю.

Очікувані стратегічні результати:

2.10.2.1. Запроваджено комплексний підхід до управління ризиками дотримання податкового законодавства платниками податків шляхом:

завершення експериментального проекту функціонування системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) та оприлюднення узагальненого звіту за його результатами;

прийняття актів, що забезпечують практичне впровадження та функціонування автоматизованої системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками), включно з методологією оцінки ризиків, порядком обміну даними та використанням інформації системи;

забезпечення відповідності системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) принципам і вимогам міжнародного стандарту ISO 31000:2018 «Менеджмент ризиків. Принципи та настанови».

2.10.2.2. Дані автоматизованої системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) використовуються для формування плану-графіка проведення документальних планових податкових перевірок, а також для планування заходів щодо підвищення податкового комплаєнсу шляхом:

нормативного закріплення механізму врахування даних автоматизованої системи управління ризиками (комплаєнс-ризиками) під час формування плану-графіка проведення документальних планових податкових перевірок;

нормативного визначення порядку використання даних системи управління ризиками (комплаєнс-ризиками) для формування сегментарних та секторальних планів підвищення податкового комплаєнсу;

використання результатів аналізу ризиків, отриманих через автоматизовану систему, для формування загального плану вдосконалення управління податковими ризиками у податкових органах.

Проблема 2.10.3.

Суб'єктивні та непрозорі практики у податкових органах під час розгляду заяв на відшкодування податку на додану вартість створюють затримки у поверненні коштів доброчесним платникам, що сприяє корупційним зловживанням та фінансовим втратам бізнесу.

Очікувані стратегічні результати:

2.10.3.1. Забезпечено публічність та прозорість процесу бюджетного відшкодування податку на додану вартість шляхом:

відкриття Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість, крім даних про відшкодування податку на додану вартість за операціями, оприлюднення яких може завдати істотної шкоди національній безпеці;

запуск публічного інформаційного модуля щодо стану бюджетного відшкодування податку на додану вартість з можливістю автоматичного оновлення даних щодо статусів розгляду заяв, строків їх опрацювання та загального стану бюджетного відшкодування.

2.10.3.2. Мінімізовано негативний вплив на бізнес заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість завдяки належній та сталій практиці застосування положень Податкового кодексу України, зокрема тих, що стосуються нарахування пені на суму такої заборгованості.

Проблема 2.10.4.

Неформальні практики викривлення результатів податкових перевірок, у тому числі шляхом завищення податкових зобов'язань, неповного відображення або приховування виявлених порушень податкового законодавства, негативно впливають на бізнес та реалізацію податкової політики, створюють ризики формування корупційних практик.

Очікувані стратегічні результати:

2.10.4.1. Запроваджено інструмент електронного аудиту «Е-аудит», який передбачає надання всіма платниками податків, які є платниками податку на додану вартість, бухгалтерської та фінансової інформації в електронному вигляді за стандартизованими вимогами, яка надалі опрацьовується із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення (Standart Audit File – Tax, SAF-T).

2.10.4.2. Забезпечено підвищення рівня правової обґрунтованості висновків за результатами проведення документальних перевірок дотримання законодавства України з питань податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків.

Проблема 2.10.5.

Практика вибіркових звернень податкових органів до платників податків щодо штучного завищення прибутку до певного рівня податкового навантаження для забезпечення виконання планових показників надходжень призводить до викривлення фінансової та податкової звітності платників податків, накопичення надмірно сплачених сум податків, нерівності у ставленні до платників та створення умов для корупційних зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.10.5.1. Запроваджено нормативно визначену систему офіційних податкових консультацій та комунікацій з платниками податків шляхом:

унормування надання усних податкових консультацій через офіційну систему телефонії податкових органів із забезпеченням повного запису та архівування дзвінків;

установлення технічних та організаційних вимог до роботи офіційних каналів комунікації, включно із захистом даних, архівуванням записів та зберіганням консультаційної інформації;

визначення процедур службового реагування у випадках відхилення від установлених правил надання консультацій, відповідно до законодавства про державну службу;

запровадження щорічної публічної звітності у знеособленому вигляді про кількість, тематику та канали податкових консультацій, що забезпечує прозорість консультаційної практики.

2.10.5.2. У центральному органі виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику, та його територіальних органах запроваджено інституційно та технічно захищену систему телефонних комунікацій з платниками податків («Compliance Call Management System») шляхом:

створення єдиної інфраструктури офіційних телефонних консультацій, яка охоплює всі рівні податкових органів та забезпечує централізоване адміністрування, належне технічне оснащення і ліцензійне програмне забезпечення;

впровадження модулів автоматичного моніторингу комунікацій, що забезпечують облік кількості, тривалості та тематики дзвінків, а також формування системних звітів для внутрішнього контролю та оцінки якості наданих консультацій;

функціонування захищеної системи збереження та архівування записів, включно з резервним копіюванням, аудитом доступу та технічними вимогами до захисту даних, які гарантують цілісність консультаційної історії;

забезпечення здійснення усіх усних податкових консультацій виключно через офіційну систему телефонії, що підтверджується автоматичними звітами та результатами незалежних опитувань бізнес-асоціацій;

запровадження механізму зворотного зв’язку у вигляді оцінювання платниками податків отриманих консультацій, який використовується для підвищення якості сервісу та професійного рівня консультантів.

2.11. Митна справа

Проблема 2.11.1.

Відсутність процедурної нейтральності та контрольованості дискреції у процесі митного оформлення продовжує генерувати корупційні ризики.

Очікувані стратегічні результати:

2.11.1.1. Запроваджено деталізовані та варіативні стандартні операційні процедури / типові алгоритми ухвалення рішень щодо митної вартості,

класифікації товарів та форм митного контролю, із обов'язковою електронною реєстрацією рішень та причин відхилень з метою пост-аудиту і стандартизації практик.

2.11.1.2. Затверджений та діє порядок передачі нестандартних рішень для розгляду іншим підрозділом (ротація) або повторної перевірки центром митних компетенцій (реверсивний аудит), із фіксацією результатів та внесених коригувань.

2.11.1.3. У відкритому електронному реєстрі оприлюднюються всі рішення з митної вартості та класифікації товарів із повними мотивувальними частинами.

2.11.1.4. Запроваджено інструмент зобов'язуючої оціночної інформації (BVI) як офіційний механізм попереднього визначення митної вартості; рішення, ухвалені в його рамках, зареєстровані та є обов'язковими для всіх підрозділів.

2.11.1.5. Запроваджено порядок адміністративного оскарження із залученням зовнішніх експертів та представників бізнес-асоціацій; діють колегії з адміністративного оскарження, а знеособлені мотивувальні частини рішень публікуються у відкритому доступі.

2.11.1.6. Ключові показники ефективності (далі – KPI) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, містять показник результативності адміністративних та судових оскаржень; нормативно врегульовано обмеження дискреції посадових осіб митних органів у випадку системного скасування їхніх рішень.

Проблема 2.11.2.

Наявний рівень автоматизації митних процедур зумовлює збереження високого рівня дискреції і контактності як детермінантів корупційних ризиків.

Очікувані стратегічні результати:

2.11.2.1. Автоматичне митне оформлення є стандартною процедурою для низькоризикових і типових митних декларацій, а рішення про випуск ухвалюються автоматично на основі автоматизованої системи управління ризиками. Ручне втручання застосовується лише у виняткових випадках із повною електронною фіксацією підстав і послідовності дій, що унеможливлює вибірковість.

2.11.2.2. Затверджено та діє порядок розподілу митних декларацій за принципом централізованої випадкової вибірки між підрозділами та центрами митних компетенцій, що унеможливлює формування сталих контактів між конкретними посадовими особами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

2.11.2.3. Нормативно затверджено порядок здійснення пост-митного контролю, яким визначено умови та підстави перенесення частини контрольних дій з етапу оформлення на етап пост-митного контролю; для оцінки ефективності встановлено цільові показники частки митних оформлень, що підлягають перенесенню на етап пост-митного контролю, а результати перевірок та їх питома вага у загальній структурі контролю системно відображаються у KPI центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

2.11.2.4. KPI центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, містять детальну аналітичну інформацію про об'єктивні часові показники митного оформлення, а також види й причини затримок, та регулярно оприлюднюються у відкритому доступі; запроваджено порядок залучення бізнес-асоціацій та громадськості до моніторингу й формування коригуючих заходів на підставі цих показників.

Проблема 2.11.3.

Обмеженість об'єктивного митного контролю, зумовлена браком сучасних засобів верифікації, утворює підґрунтя для проявів інституційної та локальної корупції в митних органах.

Очікувані стратегічні результати:

2.11.3.1. Стратегічний підхід до технічної модернізації митних органів ґрунтується на аналізі реального стану справ, оцінці й прогнозі потреб, можливостей та перспектив європейської інтеграції.

2.11.3.2. Технічне оснащення пунктів пропуску та митних підрозділів відповідає оновленим типовим нормам, включно із сучасними сканувальними системами, ваговими комплексами, детекторами та автоматизованими системами аналізу. Частка товарних партій, що проходять контроль із використанням технічних засобів верифікації, обліковується в єдиній інформаційній системі та щорічно аналізується як показник ефективності застосування технічних засобів контролю.

2.11.3.3. Результати технічного контролю автоматично передаються до централізованої бази даних та інтегруються з автоматизованою системою управління ризиками, забезпечуючи єдине джерело перевірених даних для всіх митних підрозділів, унеможливлюючи локальні маніпуляції чи приховування результатів.

2.11.3.4. Дії та рішення під час митного контролю підлягають обов'язковій фото- та відеофіксації із захищеним зберіганням матеріалів у архіві, що гарантує прозорість процесу, підвищує підзвітність посадових осіб.

2.11.3.5. Публічне звітування про технічне оснащення, рівень його використання та ефективність у виявленні порушень, поєднане із залученням бізнес-асоціацій і громадськості до незалежного моніторингу та вироблення рекомендацій щодо оптимізації роботи, забезпечують сталий зворотний зв'язок та адаптацію процедур до сучасних викликів.

Проблема 2.11.4.

Відсутність кадрової стабільності та управлінської наступності в митних органах призводить до несистемного управління як однієї з умов існування корупції.

Очікувані стратегічні результати:

2.11.4.1. Призначення, просування та винагорода посадових осіб митних органів здійснюються на засадах заслуг і прозорості, з урахуванням затверджених для кожної посади KPI, що визначають особистий внесок працівника у досягнення стратегічних цілей митних органів, його доброчесність,

професійну поведінку та якість виконання функцій, а не формальне виконання обов'язків чи обсяг надходжень.

2.11.4.2. Заміщення керівних посад у митних органах здійснюється виключно з числа підготовлених кандидатів із підтвердженими компетентностями, які входять до прозорого кадрового резерву. Система резерву побудована на принципах наступності, включає регулярні ротації та програми розвитку, що гарантують готовність фахівців до заміщення посад на кожному рівні управління.

2.11.4.3. Результати регулярних анонімних опитувань персоналу митних органів та бізнесу оприлюднюються на офіційному сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, що забезпечує системний моніторинг доброчесності й довіри до митної служби.

2.11.4.4. У митних органах забезпечено інституційне розмежування ключових функцій у сфері прийняття рішень (оформлення, аудит, контроль, оскарження), що унеможливлює концентрацію дискреційних повноважень.

2.11.4.5. Кадрова політика у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, наближена до міжнародних стандартів управління кадрами (Всесвітня митна організація, Європейський Союз, Організація економічного співробітництва і розвитку), що забезпечує прозорість, прогнозованість і довіру бізнесу та суспільства до неї.

Проблема 2.11.5.

Низька спроможність самостійно реагувати на правопорушення та протидіяти складним формам контрабанди зумовлює поширення неформальних практик у діяльності митних органів.

Очікувані стратегічні результати:

2.11.5.1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, наділено статусом правоохоронного органу з повноваженнями щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування злочинів у митній сфері.

2.11.5.2. В центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, функціонують спеціалізовані оперативні, слідчі та аналітичні підрозділи, які мають відповідний рівень професійної підготовки та постійний обмін інформацією з міжнародними партнерами (Всесвітня митна організація, Інтерпол, Європол) для протидії транснаціональним схемам контрабанди.

2.11.5.3. Впроваджено централізовану міжвідомчу платформу взаємодії між митними органами, Службою безпеки України, Бюро економічної безпеки України та іншими правоохоронними органами, що забезпечує обмін даними, чіткий розподіл повноважень і синхронне реагування на виявлені порушення митного законодавства.

2.11.5.4. В центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, запроваджено комплексну систему внутрішнього контролю та забезпечення доброчесності новостворених спеціалізованих оперативних, слідчих та аналітичних підрозділів, що включає регулярні перевірки ефективності роботи, ротацію кадрів на критичних напрямках, перевірки на

доброчесність, у тому числі шляхом психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа.

2.11.5.5. Створені умови для забезпечення участі громадськості та бізнес-асоціацій в моніторингу ефективності роботи митних органів у сфері боротьби з контрабандою.

Проблема 2.11.6.

Відсутність прозорих критеріїв ефективності та їх публічної підзвітності в роботі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, звужує можливості об'єктивної верифікації результатів боротьби з корупцією.

Очікувані стратегічні результати:

2.11.6.1. Затверджено стратегію розвитку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, на п'ятирічний період, яка визначає цілі, завдання та очікувані результати за стратегічними пріоритетами і ключовими напрямами діяльності цього органу; стратегічні цілі узгоджені з іншими стратегічними та програмними документами держави, зокрема з Антикорупційною стратегією.

2.11.6.2. Визначено та запроваджено систему KPI діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, структурованих за стратегічними пріоритетами та ключовими напрямами діяльності, у тому числі включено антикорупційні та поведінкові індикатори. KPI є обов'язковими для усіх рівнів управління, їх значення регулярно переглядаються на основі аналізу результатів і оприлюднюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

2.11.6.3. Створено публічну систему відкритих даних та аналітики у сфері державної митної політики, що забезпечує регулярне оприлюднення показників ефективності, результатів оцінювання, динаміки виконання стратегічних цілей та антикорупційних індикаторів. Дані оприлюднюються у машинозчитувальному форматі через інтерактивний дашборд, інтегрований до вебпорталів, адміністрування яких здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

2.12. Надрокористування

Проблема 2.12.1.

Недостатність доступної, повної та достовірної геологічної інформації знижує прозорість та інвестиційну привабливість надрокористування, породжуючи ризики корупції та зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.12.1.1. Забезпечено доступ до первинної та вторинної геологічної інформації у Єдиній державній електронній геоінформаційній системі користування надрами (далі – єдина геоінформаційна система).

2.12.1.2. Запроваджено інституційну систему зберігання геологічної інформації та матеріалів шляхом створення спеціалізованого державного архіву геологічної інформації та державного сховища кернового матеріалу й забезпечення оцифрування геологічної інформації.

2.12.1.3. Забезпечено актуалізацію даних і приведення геологічної інформації у відповідність до стандартів United Nations Framework Classification for Resources та класифікації Комітету з міжнародних стандартів звітності по запасах твердих корисних копалин (CRIRSCO) (зокрема, The Australasian Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Ore Reserves та інших національних кодексів, гармонізованих з класифікацією Комітету з міжнародних стандартів звітності по запасах твердих корисних копалин), а також до положень Директиви 2007/2/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 14 березня 2007 року про створення інфраструктури просторової інформації в Європейському Співтоваристві (INSPIRE).

Проблема 2.12.2.

Часткове функціонування єдиної геоінформаційної системи обмежує потенціал контролю у галузі та істотно підвищує ризики виникнення недоброчесних практик.

Очікувані стратегічні результати:

2.12.2.1. Забезпечено повноцінне функціонування усіх складових єдиної геоінформаційної системи як єдиної державної платформи обліку, моніторингу та публікації даних про надрокористування, що охоплює весь життєвий цикл користування надрами.

2.12.2.2. Забезпечено взаємодію єдиної геоінформаційної системи з державними реєстрами та інформаційними системами, запроваджено стандартизований обмін даними.

Проблема 2.12.3.

Надмірна кількість дозвільних процедур та складність регулювання сфери надрокористування породжує корупційні ризики, зокрема при взаємодії з посадовими особами органів влади.

Очікувані стратегічні результати:

2.12.3.1. Законодавство України у сфері надрокористування відповідає критеріям якості правового регулювання завдяки рекодифікації, дерегуляції, гармонізації із законодавством ЄС.

2.12.3.2. Удосконалено правове регулювання у сфері корисних копалин критичного значення, зокрема шляхом: затвердження спеціального порядку реалізації проектів у сфері корисних копалин критичного значення, затвердження методики віднесення мінералів до переліку стратегічних та/або критичних, створення національного механізму єдиного контактного пункту для стратегічних проектів у секторі мінералів критичного значення, що забезпечує координацію всіх дозвільних процедур, а також установлення граничних строків здійснення дозвільних процедур.

2.13. Земельна сфера

Проблема 2.13.1.

Система безоплатної приватизації земельних ділянок знецінює державні та комунальні землі, формує корупційний «ринок доступу» та суперечить європейським принципам вільного обігу товарів та недопущення дискримінації у цій сфері.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.1.1. Запроваджено нормативно-правове регулювання, що передбачає скасування інституту безоплатної приватизації земельних ділянок, крім тих, на яких розташовані будівлі, споруди, що перебувають у приватній власності, та тих, які були передані у користування до 2002 року.

Проблема 2.13.2.

Недосконале регулювання інституту права постійного користування земельними ділянками створює умови для тіньової оренди землі, позбавляє бюджети доходів і продовжує стимулювати поширення корупційних схем.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.2.1. Запроваджено нормативно-правове регулювання, яке забезпечує трансформацію існуючих прав постійного користування земельними ділянками, які належать державним і комунальним установам, господарським товариствам зі 100 відсотків участю держави, територіальної громади у статутному капіталі, у право узуфрукту.

Проблема 2.13.3.

Відсутність законодавчих норм щодо співвідношення площі будівлі та площі земельної ділянки державної, комунальної власності, на якій вона розташована, призводить до суттєвих зловживань з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які розпоряджаються такими земельними ділянками.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.3.1. Врегульовано питання співвідношення площі будівлі / споруди за її зовнішніми горизонтальними контурами та площі земельної ділянки державної / комунальної власності, яка може бути надана у власність чи користування власникові такого об’єкта у неконкурентний спосіб, зокрема: визначені землі, які обов’язково включаються до меж такої земельної ділянки, а також землі, які не можуть бути включені до її меж; запроваджена методика формування таких земельних ділянок, яка враховує, зокрема, функціональне призначення, конфігурацію контурів, технічні характеристики будівлі / споруди, місце її розташування відносно інших об’єктів нерухомого майна, територій та об’єктів загального користування, режимоутворюючих об’єктів.

Проблема 2.13.4.

Відсутність уніфікованої процедури встановлення, зміни, скасування та реєстрації обмежень у використанні земель створює значні корупційні ризики.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.4.1. Запроваджено єдине нормативно-правове регулювання, яке уніфікує процедуру встановлення, зміни, скасування та внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель, а також обов'язок власників та користувачів режимоутворюючих об'єктів надавати органам державної влади, органам місцевого самоврядування, сертифікованим інженерам-землевпорядникам та сертифікованим архітекторам відомості про належні їм режимоутворюючі об'єкти та їх властивості, у зв'язку з якими встановлюються обмеження у використанні земель.

2.13.4.2. Забезпечено повноцінну технічну можливість внесення обмежень у використанні земель до Державного земельного кадастру сертифікованими інженерами-землевпорядниками.

2.13.4.3. Оцифровано та верифіковано історичні джерела відомостей про обмеження у використанні земель.

2.13.4.4. Запроваджено автоматизовану взаємодію між Державним земельним кадастром та Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва та Державним реєстром майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Проблема 2.13.5.

Недостатня визначеність меж територій територіальних громад містить ризик межових спорів та ускладнює процедуру територіального планування.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.5.1. Запроваджено нормативно-правове регулювання, яке до встановлення меж територіальних громад за документацією із землеустрою забезпечує тимчасове використання меж кадастрових зон та кварталів, що відображені на картографічній основі Державного земельного кадастру відповідно до індексних кадастрових карт (планів) (без проведення робіт на місцевості), як меж територіальних громад із встановленням запобіжників проти зловживання місцевими радами своїми повноваженнями в процесі погодження питань із встановлення меж територій суміжних територіальних громад.

Проблема 2.13.6.

Недостатня інтегрованість кадастрових систем і вибірковий доступ до геопросторових даних паралізують електронні сервіси, ускладнюють контроль за земельними ресурсами і відкривають простір для корупції.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.6.1. Впроваджено нормативно-правове регулювання, яким передбачено єдиний уніфікований ідентифікатор об'єктів нерухомості на базі кадастрового номера земельної ділянки, що забезпечує нерозривний зв'язок земельних ділянок, будівель, споруд та їх частин у державних реєстрах.

2.13.6.2. Забезпечено повну технічну й правову інтероперабельність між Державним земельним кадастром, Державним реєстром речових прав на

нерухоме майно, Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва, Реєстром будівель та споруд і Єдиним державним реєстром адрес, включно з автоматизованим обміном метаданими, ідентифікаторами об'єктів та атрибутами стану прав.

2.13.6.3. Удосконалено систему публічного моніторингу земельних відносин шляхом впровадження функціоналу для перевірки сплати податків на майно, наявності судових справ, адміністративних проваджень і результатів перевірок у розрізі кожного об'єкта нерухомості, включно з будівлями та спорудами.

2.13.6.4. Впроваджено функціонал у складі Державного земельного кадастру для перевірки дійсності державних актів на право власності, право постійного користування земельними ділянками за допомогою сканованих копій, із можливістю надання електронних копій власникам (їх спадкоємцям).

2.13.6.5. У складі Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель створено централізований репозиторій архівної містобудівної, пам'яткоохоронної та природоохоронної документації (зокрема, щодо меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду) з просторовою прив'язкою.

Проблема 2.13.7.

Нечіткі та застарілі методики оцінки землі для оподаткування й непрозора система компенсацій при вилученні ділянок для суспільних потреб створюють суттєві втрати доходів та корупційні ризики.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.7.1. Відновлено пілотний проект та інституційно закріплено масову оцінку земель із забезпеченням її постійного функціонування у складі Державного земельного кадастру.

2.13.7.2. За результатами пілотного проекту із масової оцінки земель внесено зміни до податкового та земельного законодавства, якими масова оцінка земель визначена базою оподаткування та інструментом фіскальної прозорості.

2.13.7.3. Затверджено новий порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам, що базується на експертній грошовій оцінці земельних ділянок із уніфікованими критеріями, відкритими методиками розрахунку та механізмами незалежного контролю.

Проблема 2.13.8.

Капітальне будівництво в Україні здебільшого здійснюється на правах нетривалої оренди, що фактично позбавляє бюджети коштів з продажу земельних ділянок державної, комунальної власності, а також стимулює зловживання з боку орендодавців.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.8.1. Впроваджено законодавче регулювання, спрямоване на поєднання правової долі земельних ділянок та розміщених на них будівель і споруд, зокрема щодо:

здійснення будівництва виключно на земельних ділянках, щодо яких оформлено право власності або інше речове право, яке має постійний характер (крім окремих, чітко визначених законом випадків);

автоматичного (без необхідності вчинення окремого правочину) переходу речових прав на земельну ділянку (її частку) від забудовника до осіб, якими придбано об'єкти нерухомості (їх частини), що споруджені на такій земельній ділянці, зокрема до співвласників багатоквартирного будинку;

визначення особливостей набуття та розпорядження часткою у праві власності на земельну ділянку, на якій розміщено багатоквартирний будинок, співвласниками такого будинку шляхом встановлення принципу, відповідно до якого кожному співвласникові багатоквартирного будинку належить частка у праві власності на земельну ділянку, на якій він розміщений, пропорційна його частці співвласника, а належна співвласникові багатоквартирного будинку частка у праві власності на земельну ділянку не підлягає виділенню в натурі та відчужується виключно шляхом відчуження квартири або нежитлового приміщення в багатоквартирному будинку.

Проблема 2.13.9.

Відсутність прозорої та законодавчо врегульованої черговості розгляду заяв і документації із землеустрою щодо земель державної й комунальної власності породжує системну корупцію та блокує ефективне використання земельних ресурсів.

Очікувані стратегічні результати:

2.13.9.1. Запроваджено уніфіковану електронну форму документації із землеустрою та технічної документації з оцінки земель, що формується виключно як електронний документ і підписується кваліфікованим електронним підписом сертифікованого інженера-землевпорядника з кваліфікованою позначкою часу.

2.13.9.2. Функціонує обов'язкова електронна взаємодія суб'єктів землеустрою на всіх стадіях розроблення, погодження, затвердження документації із землеустрою, державної реєстрації земельних ділянок та інших об'єктів Державного земельного кадастру із використанням електронних кабінетів і виключно електронного документообігу.

2.13.9.3. Запущено пілотний проект електронної черги розгляду заяв і документації із землеустрою щодо земель державної й комунальної власності у визначених громадах / областях із поетапним масштабуванням на всю країну, нормативно закріплено інтеграцію через прикладні програмні інтерфейси з Державним земельним кадастром.

2.14. Аграрна сфера

Проблема 2.14.1.

Наявний механізм надання державної фінансової підтримки в аграрній сфері створює значний простір для потенційних зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.14.1.1. Механізми державної підтримки аграрного сектору гармонізовано з вимогами законодавства Європейського Союзу шляхом створення нормативної бази, що забезпечує прозорі правила розподілу допомоги.

2.14.1.2. Впроваджено нові інституційні та технологічні механізми державної підтримки аграрного сектору, що забезпечують автоматизацію процесів, мінімізацію людського фактору та ефективний контроль за розподілом коштів.

2.14.1.3. Створено прозору, цифровізовану та підзвітну систему надання державної підтримки аграрному сектору, що забезпечує доступність інформації для громадського та експертного контролю.

Проблема 2.14.2.

Недостатня ефективність використання ресурсу залізничної логістики, непрозорість тарифоутворення та складність процедур залізничних перевезень обмежують потенціал аграрного сектору економіки та зумовлюють ризики зловживань.

Очікувані стратегічні результати:

2.14.2.1. Оновлене нормативно-правове регулювання залізничних перевезень, яке включає інституційну реформу АТ «Укрзалізниця», а також упровадження прозорого і прогнозованого тарифоутворення, забезпечує конкурентні та економічно обґрунтовані умови доступу до таких перевезень.

2.14.2.2. Запроваджено цифрову систему залізничної логістики, що забезпечує повноцінну інформаційну взаємодію між учасниками перевізного процесу, з прозорими та зручними інструментами планування, доступу до потужностей та моніторингу перевезень для аграрного сектору.

Проблема 2.14.3.

Формальна гармонізація національного законодавства в аграрній сфері з актами Європейського Союзу створює простір для поширення корупційних практик та є перешкодою для інтеграції бізнесу в європейські ринки.

Очікувані стратегічні результати:

2.14.3.1. Створено та впроваджено моніторингову платформу для поетапного відстеження гармонізації національного законодавства в аграрній сфері з актами Європейського Союзу, що сприяє забезпеченню прозорості та прогнозованості процесу імплементації.

2.14.3.2. Конкурентоспроможність українського агробізнесу та його інтеграція до ринку Європейського Союзу забезпечені шляхом реалізації програми підтримки у впровадженні європейських стандартів.

2.15. Охорона здоров’я

Проблема 2.15.1.

Недотримання медичними працівниками стандартів надання медичних послуг призводить до додаткових витрат пацієнтів та зростання кількості неформальних платежів.

Очікувані стратегічні результати:

2.15.1.1. Забезпечено публічність інформації щодо амбулаторних медичних послуг, доступних у закладах охорони здоров’я, шляхом її розміщення на інформаційних панелях центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, який реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, а також прозорість планової госпіталізації, зокрема через упровадження електронної черги, рух якої може відслідковувати пацієнт, з чітко визначеними критеріями пріоритезації та строками.

2.15.1.2. Рецепти на лікарські засоби виписуються медичними працівниками відповідно до клінічних протоколів з дотриманням медичної доцільності та спеціалізації.

2.15.1.3. Впроваджено цифрові інструменти верифікації записів про зареєстровані та надані медичні послуги, що дає змогу пацієнтам підтверджувати їх отримання.

2.15.1.4. Формування визначеного переліку медичних довідок відбувається виключно в автоматичному режимі на підставі медичних записів з електронної системи охорони здоров’я, що забезпечує достовірність даних та створює цифровий слід.

2.15.1.5. Впроваджено механізм призупинення або розірвання договорів, які укладаються центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, з медичними закладами у разі порушення клінічних стандартів.

2.15.1.6. Методика обрахунку тарифів на всі медичні послуги, що надаються в умовах стаціонарного лікування, враховує вартість витратних матеріалів та лікарських засобів.

Проблема 2.15.2.

Наявна система управління закупівлями та розподілом між закладами охорони здоров’я лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання зумовлює корупційні ризики та додаткові витрати пацієнтів на лікування.

Очікувані стратегічні результати:

2.15.2.1. Закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання, що здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, проводяться на основі замовлень, сформованих за критеріями, визначеними національним законодавством.

2.15.2.2. Впроваджено систему обліку та аналізу наданих закладами охорони здоров'я послуг, їх кількості, структури та використаних для цього ресурсів для об'єктивного прогнозування потреб у медичних ресурсах та запобігання маніпулюванню статистичними даними.

2.15.2.3. Процедура закупівлі державними та комунальними закладами охорони здоров'я лікарських засобів та медичних виробів є прозорою та ефективною за рахунок вдосконалення регулювання, яке визначає винятки від стандартних процедур медичних закупівель з обов'язковою регламентованою процедурою підтвердження та контролю.

2.15.2.4. Актуальні дані про обліковане медичне майно, зокрема медичне обладнання, медичні вироби та лікарські засоби, які перебувають на балансі закладів охорони здоров'я, є публічно доступними завдяки створенню та забезпеченню функціонування національного дашборду.

2.15.2.5. Інформація про всі лікарські засоби, що використані при стаціонарному лікуванні пацієнтів, є публічно доступною, серед іншого, за рахунок запровадження електронного обліку таких засобів.

2.15.2.6. Впроваджено обов'язкові програми підвищення кваліфікації для керівників закладів охорони здоров'я, їх заступників та керівників структурних підрозділів закладів охорони здоров'я з акцентом на принципи доброчесності та запобігання корупції.

Проблема 2.15.3.

Фактичний стан організації роботи експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи (далі – ЕКОПФО) і військово-лікарських комісій та недотримання процедур видачі медичних документів / довідок створює можливості для зловживань при оформленні відповідних документів.

Очікувані стратегічні результати:

2.15.3.1. Проведення оцінювання повсякденного функціонування особи здійснюється на підставі даних, що зберігаються в електронній системі охорони здоров'я і можуть бути верифіковані.

2.15.3.2. Ступінь вразливості діяльності ЕКОПФО до корупційних ризиків знижено завдяки упровадженню ротаційного та рандомізованого підходів.

2.15.3.3. Комплекс заходів щодо соціальної підтримки особи визначається на підставі встановлених потреб людини, що виявлені в результаті оцінювання повсякденного функціонування особи.

2.15.3.4. Прийняття рішень про визначення придатності до військової служби здійснюється на підставі медичних записів з електронної системи охорони здоров'я, зокрема завдяки запровадженню інформаційної взаємодії між електронною системою охорони здоров'я та електронними системами, які використовуються для формування результату визначення придатності до військової служби.

Проблема 2.15.4.

Неефективність механізмів управління, підзвітності та контролю в закладах охорони здоров'я створює корупційні ризики щодо управління майном та знижує ефективність роботи закладів охорони здоров'я.

Очікувані стратегічні результати:

2.15.4.1. Впроваджено стандартизовану систему ключових показників ефективності для керівників закладів охорони здоров'я, інтегровану в їхні контракти, з критеріями щодо ефективності управління активами та майном.

2.15.4.2. Повноваження та інституційну спроможність служб внутрішнього аудиту в закладах охорони здоров'я посилено, зокрема шляхом забезпечення їх повного та безумовного доступу до всієї первинної документації та процесів, пов'язаних з управлінням майном.

2.15.4.3. У закладах охорони здоров'я впроваджено інструменти для мотивації доброчесної поведінки персоналу, включно з обов'язковими кодексами етики та регулярними освітніми програмами з питань доброчесності та поводження з майном.

2.16. Освіта та наука

Проблема 2.16.1.

Недостатній рівень оплати праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників та надмірна варіативність надбавок і доплат зумовлюють зниження престижу професії, ослаблення кадрового потенціалу, погіршення якості освітніх послуг / результатів наукової діяльності і створюють передумови для формування корупційних ризиків.

Очікувані стратегічні результати:

2.16.1.1. Забезпечено підвищення рівня оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників шляхом поступового збільшення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії та найменшого посадового окладу науково-педагогічного працівника до рівня, визначеного Законом України «Про освіту», а також заробітної плати наукових працівників державних наукових установ (закладів вищої освіти) шляхом поступового збільшення посадового окладу молодшого наукового співробітника до рівня, визначеного Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Проблема 2.16.2.

Необов'язковість та/або недосконаліть процедур конкурсного відбору та призначення керівників закладів освіти / наукових установ спричиняють нехтування конкурсними механізмами, що створює передумови для корупційних ризиків, призначення непрофесійних управлінців, неефективного використання бюджетних ресурсів і погіршення якості освітніх послуг / результатів наукової діяльності.

Очікувані стратегічні результати:

2.16.2.1. Нормативно врегульовано обов'язковість застосування конкурсних процедур під час призначення керівників закладів освіти / наукових установ, крім випадків, коли їх проведення об'єктивно унеможливлюється безпековими обставинами в умовах дії правового режиму воєнного стану.

2.16.2.2. Удосконалено законодавче регулювання з метою забезпечення прозорості й доброчесності процедур обрання та призначення керівників закладів освіти / наукових установ (зокрема в частині діяльності органів з організації та проведення виборів) та унеможливлення обходу встановлених обмежень строків перебування на посаді, а також врегульовано процедуру призначення керівників закладів вищої освіти в умовах застосування заходів антикризового менеджменту.

Проблема 2.16.3.

Недосконаліть заходів контролю за академічною доброчесністю, механізмів розгляду порушень та відсутність ефективних санкцій призводять до розвитку комерційного «академічного аутсорсингу», дискредитації інституту наукових ступенів, втрати авторитету науки у суспільстві.

Очікувані стратегічні результати:

2.16.3.1. У сфері освіти і науки вдосконалено регулювання відносин щодо академічної доброчесності завдяки запровадженню контролю за її дотриманням, дієвих механізмів розгляду порушень та ефективних санкцій.

2.16.3.2. У закладах освіти та наукових установах сформовано комплексну систему, що забезпечує підвищення рівня академічної культури, розвиток необхідних навичок та формування нетерпимості до проявів академічної недоброчесності.

Проблема 2.16.4.

Невідповідність обсягів фінансування науки в Україні вимогам національного законодавства та недосконале правове врегулювання фінансових механізмів наукової діяльності знижують продуктивність наукових установ і створюють умови для поширення корупціогенних проявів у науковій сфері.

Очікувані стратегічні результати:

2.16.4.1. Удосконалено процедури закупівлі наукового обладнання та устаткування та врегульовано непрямі витрати у проведенні наукових досліджень.

2.16.4.2. Оновлено систему фінансування наукових досліджень шляхом уніфікації конкурсних процедур, впровадження механізмів співфінансування наукових досліджень на засадах публічно-приватного партнерства.

Проблема 2.16.5.

Недосконаліть процедур міжбюджетних трансфертів, механізмів фінансування та контролю за використанням освітніх бюджетних призначень призводить до втрат фінансування, стримування розвитку освітньої інфраструктури та посилення корупційних ризиків при освоєнні фінансових ресурсів.

Очікувані стратегічні результати:

2.16.5.1. Удосконалено механізми міжбюджетного фінансування у сфері освіти через підвищення їх прозорості, розширення застосування прозорих формульних / критеріальних методів щодо розподілу коштів та застосування дієвої системи ризик-орієнтованого контролю за використанням бюджетних коштів.

2.16.5.2. Усунуто винятки із застосування формульного підходу до розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти, а також розглянуто питання удосконалення застосування зазначеного підходу з урахуванням даних, отриманих за результатами моніторингових досліджень якості освіти.

Проблема 2.16.6.

Відсутність ефективної взаємодії між наукою, бізнесом і державою, посилена корупційними бар'єрами в системі трансферу технологій та захисту інтелектуальної власності, унеможливлює комерціалізацію інновацій і нівелює економічний ефект від науки в Україні.

Очікувані стратегічні результати:

2.16.6.1. Посилено інституційну підтримку інновацій та узгодженість державної політики у сфері розвитку науки, технологій та інновацій.

2.16.6.2. Підвищено ефективність захисту прав інтелектуальної власності та прозорість процедур патентування і передачі прав на результати досліджень.

Проблема 2.16.7.

Недостатня врегульованість розподілу функцій з ліцензування освітньої діяльності у сфері вищої та фахової передвищої освіти створює ризики зловживань і корупційних практик.

Очікуваний стратегічний результат:

2.16.7.1. На законодавчому рівні врегульовано розподіл повноважень щодо ліцензування освітньої діяльності у сферах вищої та фахової передвищої освіти.

РОЗДІЛ ІІІ.
МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

3.1. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки

3.1.1. Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки реалізується шляхом розробки, затвердження та належного виконання Державної антикорупційної програми на відповідний період.

Державна антикорупційна програма затверджується Кабінетом Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності законом, яким затверджено цю Антикорупційну стратегію.

Проект Державної антикорупційної програми розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції», з урахуванням особливостей, встановлених цією Антикорупційною стратегією, та вноситься на розгляд Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за місяць до закінчення строку для її затвердження.

3.1.2. У Державній антикорупційній програмі визначається система заходів, реалізація яких має забезпечити досягнення кожного з очікуваних стратегічних результатів та вирішення всіх проблем, зазначених у розділах І та ІІ цієї Антикорупційної стратегії.

Опис кожного заходу, передбаченого Державною антикорупційною програмою, містить інформацію про:

номер, найменування та зміст заходу;

строки виконання заходу (дата початку та дата завершення);

виконавця (виконавців) заходу;

джерела та обсяги (у разі об’єктивної можливості визначення такого обсягу) фінансових ресурсів, необхідних для виконання заходу;

показник (індикатор) виконання заходу, а також джерело даних про цей показник.

3.1.3. За кожним з очікуваних стратегічних результатів у Державній антикорупційній програмі визначаються показники (індикатори) досягнення, за допомогою яких оцінюватиметься сумарний кількісно-якісний вплив реалізованих заходів на стан і динаміку досягнення очікуваного стратегічного результату як складової розв’язання проблеми.

3.1.4. Заходи, передбачені Державною антикорупційною програмою, є обов’язковими для виконання у встановлені нею строки всіма державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб’єктами, визначеними виконавцями таких заходів.

Керівник (особа, яка виконує його обов’язки) державного органу, органу місцевого самоврядування або іншого суб’єкта, визначеного виконавцем заходів

Державної антикорупційної програми, несе персональну відповідальність за забезпечення виконання заходів Державної антикорупційної програми.

3.2. Координація реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання

3.2.1. Координація реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання здійснюється Національним агентством з питань запобігання корупції у визначеному ним порядку.

Метою координації є всебічне сприяння виконавцям Державної антикорупційної програми у плануванні, організації та реалізації покладених на них заходів та їх злагодженій діяльності із тим, щоб сукупна реалізація відповідних груп заходів забезпечувала досягнення очікуваних стратегічних результатів, а сукупне досягнення відповідних очікуваних стратегічних результатів вирішувало у належний спосіб всі проблеми, зазначені у розділах I та II цієї Антикорупційної стратегії.

Завданнями координації є:

1) сприяння виконавцям Державної антикорупційної програми у плануванні та організації виконання заходів Державної антикорупційної програми;

2) забезпечення взаємодії виконавців Державної антикорупційної програми та сприяння належній реалізації покладених на них заходів з метою досягнення очікуваних стратегічних результатів.

3.2.2. З метою сприяння виконавцям Державної антикорупційної програми у плануванні та організації виконання заходів Державної антикорупційної програми Національне агентство з питань запобігання корупції забезпечує:

загальне інформування виконавців про зміст та структуру Державної антикорупційної програми, а також про правові та організаційні наслідки набрання нею чинності;

індивідуальне інформування виконавців про перелік заходів Державної антикорупційної програми, які підлягають виконанню ними як головними виконавцями заходів або співвиконавцями заходів;

періодичне інформування виконавців про строки виконання заходів Державної антикорупційної програми, які підлягають виконанню ними як головними виконавцями заходів або співвиконавцями заходів.

Належному плануванню та організації виконання заходів Державної антикорупційної програми сприяють функціональні можливості Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики, які повинні надавати змогу кожному виконавцю планувати, організовувати та контролювати процеси, пов’язані з виконанням заходів Державної антикорупційної програми, безпосередньо в цій Інформаційній системі.

Національне агентство з питань запобігання корупції надає методичну, консультаційну та іншу допомогу у питаннях планування та організації виконання заходів Державної антикорупційної програми.

3.2.3. З метою забезпечення взаємодії виконавців Державної антикорупційної програми у реалізації взаємопов'язаних систем заходів щодо досягнення очікуваних стратегічних результатів та вирішення проблем, що належать до однієї сфери, при Національному агентстві з питань запобігання корупції можуть (у разі наявності такої потреби) утворюватися секторальні координаційно-моніторингові групи.

Основними завданнями секторальних координаційно-моніторингових груп є:

1) забезпечення сприяння у реалізації окремих заходів Державної антикорупційної програми, що передбачають різні форми взаємодії кількох виконавців Державної антикорупційної програми;

2) забезпечення взаємодії кількох виконавців Державної антикорупційної програми у реалізації взаємопов'язаної системи (групи) заходів у межах одного очікуваного стратегічного результату для того, щоб кожен очікуваний стратегічний результат був досягнутий у найбільш оптимальний спосіб;

3) узгодження концептуальних позицій щодо форм і способів досягнення очікуваних стратегічних результатів у межах однієї проблеми для того, щоб кожна проблема у відповідній сфері була вирішена у найбільш оптимальний спосіб;

4) сприяння Національному агентству з питань запобігання корупції у здійсненні моніторингу та оцінки ефективності реалізації цієї Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми з її виконання у відповідній сфері.

Склад та положення про відповідні секторальні координаційно-моніторингові групи затверджуються Національним агентством з питань запобігання корупції.

Організаційне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності секторальних координаційно-моніторингових груп здійснює Національне агентство з питань запобігання корупції.

3.2.4. З метою сприяння Національному агентству з питань запобігання корупції в координації дій органів державної влади щодо реалізації цієї Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми з її виконання при Національному агентстві з питань запобігання корупції створюється Координаційна робоча група з питань антикорупційної політики як консультативно-дорадчий орган.

Персональний склад Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики затверджується Кабінетом Міністрів України.

До складу Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики включаються представники виконавців Державної антикорупційної програми, народні депутати України (за згодою), а також представники бізнес-спільноти, наукової спільноти, неурядових організацій, проектів міжнародної технічної допомоги та міжнародних організацій (за згодою).

Національне агентство з питань запобігання корупції інформує Координаційну робочу групу з питань антикорупційної політики про стан і динаміку реалізації заходів та досягнення очікуваних стратегічних результатів.

Виконавці Державної антикорупційної програми, Національне агентство з питань запобігання корупції та секторальні координаційно-моніторингові групи мають право звертатися до Координаційної робочої групи з питань антикорупційної політики щодо питань, що належать до її компетенції.

З метою сприяння у плануванні, організації та реалізації покладених на них заходів, забезпечення злагодженості діяльності виконавців Державної антикорупційної програми Національне агентство з питань запобігання корупції може вживати інших передбачених законодавством заходів, у тому числі утворювати інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи відповідно до статті 22 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

3.3. Моніторинг реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання

3.3.1. З метою забезпечення повного, об'єктивного та оперативного інформування Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Президента України, міжнародних партнерів України, а також широкої громадськості про стан і динаміку реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання, виконавці Державної антикорупційної програми зобов'язані щоквартально (протягом 15 днів з дня завершення звітного кварталу) вносити до Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики узагальнені відомості, що відображають актуальний стан і динаміку реалізації кожного заходу, виконавцями якого вони є.

За повноту та достовірність, внесеної до зазначеної Інформаційної системи інформації, особисту відповідальність несуть відповідні користувачі та керівники (особи, які виконують їхні обов'язки) державних органів, органів місцевого самоврядування або інших суб'єктів, визначених виконавцями заходів Державної антикорупційної програми.

3.3.2. Національне агентство з питань запобігання корупції забезпечує щоквартальний моніторинг стану виконання заходів Державної антикорупційної програми з використанням засобів Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики у визначеному ним порядку.

Щоквартальний моніторинг здійснюється у такі терміни:

із 16 квітня до 16 травня – за I квартал поточного року, а також за попередні періоди (за потреби);

із 16 липня до 16 серпня – за II квартал поточного року, а також за попередні періоди (за потреби);

із 16 жовтня до 16 листопада – за III квартал поточного року, а також за попередні періоди (за потреби);

із 16 січня до 16 лютого – за IV квартал минулого року, а також за попередні періоди (за потреби).

3.3.3. Щоквартальний моніторинг реалізації заходів Державної антикорупційної програми здійснюється шляхом щоквартального збору, оцінки та верифікації інформації про:

1) стан дотримання строку початку виконання кожного заходу, передбаченого Державною антикорупційною програмою;

2) досягнутий прогрес у виконанні кожного заходу, передбаченого Державною антикорупційною програмою;

3) стан дотримання строків завершення виконання кожного заходу, передбаченого Державною антикорупційною програмою;

4) ступінь відповідності фактично вжитих дій та/або ухвалених рішень вимогам Державної антикорупційної програми щодо змісту та способу виконання кожного такого заходу.

3.3.4. Національне агентство з питань запобігання корупції забезпечує оприлюднення результатів щоквартального моніторингу реалізації заходів Державної антикорупційної програми у публічній частині Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики.

3.4. Оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання

3.4.1. Оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання здійснюється Національним агентством з питань запобігання корупції у визначеному ним порядку та включає:

1) поточну (щорічну) оцінку;

2) підсумкову (загальну) оцінку.

3.4.2. Поточна оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання здійснюється щорічно у першому півріччі року, наступного за роком, що підлягає оцінці.

Така оцінка проводиться на основі показників (індикаторів) досягнення очікуваних стратегічних результатів, визначених Державною антикорупційною програмою.

Поточна оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання здійснюється шляхом встановлення сумарного кількісно-якісного впливу реалізованих заходів, передбачених Державною антикорупційною програмою, на стан і динаміку досягнення кожного очікуваного стратегічного результату як складової розв’язання проблеми.

Національне агентство з питань запобігання корупції забезпечує оприлюднення результатів поточної оцінки стану досягнення очікуваних стратегічних результатів, визначених Антикорупційною стратегією на 2026–2030 роки та Державною антикорупційною програмою з її виконання, у

публічній частині Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики.

3.4.3. Підсумкова оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання здійснюється у першому півріччі року, наступного за останнім роком дії цієї Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми з її виконання.

Підсумкова оцінка ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання включає:

1) оцінку вирішення проблем, зазначених у розділах I та II Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки;

2) оцінку загального впливу від реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання.

Оцінка вирішення проблем, зазначених у розділах I та II цієї Антикорупційної стратегії, здійснюється щодо кожної такої проблеми окремо та охоплює:

1) оцінку кількості, якості та впливу реалізованих заходів, передбачених Державною антикорупційною програмою, на досягнення кожного очікуваного стратегічного результату;

2) оцінку кількості, якості та впливу досягнутих очікуваних стратегічних результатів на вирішення кожної з проблем, зазначених у розділах I та II цієї Антикорупційної стратегії.

Під час оцінки вирішення проблем, зазначених у розділах I та II Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки, Національне агентство з питань запобігання корупції формує відповідний висновок щодо кожної проблеми окремо.

У разі, якщо за результатами такої оцінки Національне агентство з питань запобігання корупції дійде висновку, що проблема не вирішена або вирішена лише частково, то тоді воно:

1) з’ясовує причини, у зв’язку з якими така проблема не була вирішена у належний спосіб;

2) готує рекомендації, врахування яких уможливило б надалі вирішення цієї проблеми у належний спосіб;

3) висловлює позицію щодо доречності / недоречності включення цієї проблеми до Антикорупційної стратегії на наступний період, як такої, що має пріоритетне значення для державної антикорупційної політики.

Результати оцінки вирішення проблем, зазначених у розділах I та II цієї Антикорупційної стратегії, відображаються у Звіті про стан реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання, який є невід’ємною складовою Національної доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики.

Оцінка загального впливу від реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання полягає у визначенні загального впливу від реалізації цих стратегічних документів на зниження рівня корупції в Україні (загалом та в окремих сферах), розбудову

демократії, належного урядування та доброчесності публічної влади, зокрема, за такими показниками (індикаторами):

загальний рівень корупційного досвіду населення та представників суб'єктів господарювання України;

рівень корупційного досвіду населення та представників суб'єктів господарювання у сферах, зазначених у розділі ІІ цієї Антикорупційної стратегії;

оцінка рівня поширеності корупції у сферах, зазначених у розділі ІІ цієї Антикорупційної стратегії, представниками експертного середовища;

частка населення та представників суб'єктів господарювання, яка негативно ставиться до корупції;

частка населення та представників суб'єктів господарювання, яка готова повідомляти про корупцію, а також частка населення та представників суб'єктів господарювання, яка реально повідомляє про корупцію;

частка населення та представників суб'єктів господарювання, яка схвалює діяльність викривачів;

рівень ефективності (результативності) діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції за оцінками експертного середовища;

рівень ефективності (результативності) державної антикорупційної політики за оцінками експертного середовища;

рівень відповідності антикорупційного законодавства України актам законодавства Європейського Союзу;

рівень та якість виконання заходів, передбачених розділом ІІ «Боротьба з корупцією» Дорожньої карти з питань верховенства права, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р;

інтегральний показник (кількість балів) за результатами досліджень «Судовий індекс» та «Митний індекс», що проводяться Європейською Бізнес Асоціацією в Україні;

кількість балів, отриманих Україною за результатами міжнародного дослідження «Індекс економічної свободи» (Index of Economic Freedom), проведеного аналітичним центром The Heritage Foundation;

показник України (абсолютний бал) за індикатором «Ефективність урядування» (Government Effectiveness), що є складовою міжнародного дослідження Світового банку «Світові індикатори управління» (Worldwide Governance Indicators);

показник України (абсолютний бал) за індикатором «Контроль за корупцією» (Control of Corruption Indicator), що є складовою міжнародного дослідження Світового банку «Світові індикатори управління» (Worldwide Governance Indicators);

кількість балів, отриманих Україною за результатами міжнародного дослідження «Індекс сприйняття корупції» (Corruption Perceptions Index), що проводиться міжнародною організацією «Transparency International».

3.4.4. Результати підсумкової оцінки відображаються у Національній доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики,

підготовка якої проводиться Національним агентством з питань запобігання корупції.

Національну доповідь щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики Національне агентство з питань запобігання корупції оприлюднює на своєму офіційному вебсайті та подає Кабінетові Міністрів України, Верховній Раді України та Президентові України не пізніше 1 липня 2031 року.

3.5. Строк та завершення реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання

3.5.1. Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки та Державна антикорупційна програма з її виконання реалізується в період з дня набрання чинності цією Антикорупційною стратегією та до дня настання однієї з таких подій:

повне та належне виконання всіх заходів, передбачених Державною антикорупційною програмою;

набрання чинності Державною антикорупційною програмою на наступний період.

3.6. Обсяги та джерела фінансування Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання

3.6.1. Фінансування реалізації заходів Державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законом, зокрема коштів міжнародної технічної допомоги.

3.7. Перегляд та внесення змін до Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання

3.7.1. За результатами моніторингу або оцінки ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки та Державної антикорупційної програми з її виконання Національне агентство з питань запобігання корупції має право ініціювати питання щодо внесення змін до цих актів.

3.7.2. Внесення змін до Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки або Державної антикорупційної програми з її виконання без проведення їх громадського обговорення та погодження з Національним агентством з питань запобігання корупції не допускається.